

Sprawozdanie

**z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2004 r.**

LISTA ZAŁĄCZNIKÓW DO SPRAWOZDANIA Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W 2004 ROKU

- 1) **Załącznik nr 1.** Uchwała Rady Miasta Krakowa Nr LXIII/579/04 z dnia 20 października 2004 roku zmieniająca uchwałę nr XXXIII/228/91 Rady Miasta Krakowa z dnia 14 października 1991 r. w sprawie utworzenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie.
- 2) **Załącznik nr 2.** Wykaz jednostek Systemu Pomocy Społecznej Miasta Krakowa.
- 3) **Załącznik nr 3.** Schemat organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie
- 4) **Załącznik nr 4.** Plan i wykonanie budżetu Systemu Pomocy Społecznej Miasta Krakowa w roku 2004.
- 5) **Załącznik nr 5.** Orzekanie o niepełnosprawności.
- 6) **Załącznik nr 6.** Dodatkowe działania podejmowane w ramach Filii MOPS.
- 7) **Załącznik nr 7.** Wykaz potrzeb systemu pomocy społecznej na rok 2005.

SPIS TREŚCI

1	INFORMACJE OGÓLNE.....	5
1.1	Nowa ustawa o pomocy społecznej.....	5
1.2	Ustawa o świadczeniach rodzinnych	7
1.3	Wdrażanie nowych przepisów prawa, regulujących zasady funkcjonowania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie.	8
1.4	Zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Krakowie w 2004 w roku.	9
1.5	Zakres Systemu Pomocy Społecznej Miasta Krakowa.....	13
1.6	Struktura organizacyjna i kadrowa MOPS.....	14
1.6.1	Struktura organizacyjna i zatrudnienie w MOPS	14
1.6.2	Zmiany w strukturze organizacyjnej MOPS w roku 2004:	15
1.6.3	Zatrudnienie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w 2004 roku.	16
2	OPIS REALIZACJI ZADAŃ	17
2.1	Pomoc dla dzieci i młodzieży.	17
2.1.1	Kierunki przekształceń systemu opieki nad rodziną i dzieckiem w ramach Systemu Pomocy Społecznej w Krakowie.	17
2.1.2	Działania profilaktyczne.	22
2.1.3	Działania interwencyjne i pomocowe.	24
2.1.4	Pomoc dzieciom niepełnosprawnym.	25
2.1.5	Pomoc na rzecz rodzin zastępczych.	25
2.1.6	Pogotowia rodzinne.	27
2.1.7	Ośrodki adopcyjno - opiekuńcze.....	29
2.1.8	Całodobowe placówki opiekuńczo - wychowawcze.	32
2.1.9	Odpłatność za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.	33
2.1.10	Pomoc na usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem wychowanków placówek i rodzin zastępczych.	34
2.2	Działania na rzecz rodziny z trudnościami życiowymi (konflikty, problemy wychowawcze z dziećmi, przemoc, bezrobocie).....	35
2.2.1	Poradnictwo specjalistyczne	35
2.2.2	Poradnictwo rodzinne i terapia rodzin	36
2.2.3	Poradnictwo Telefoniczne.....	37
2.2.4	Pomoc dla rodzin z problemem przemocy oraz dla rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.....	38
2.2.4.1	Program „Pomoc prawna osobom doświadczającym przemocy w rodzinie”	39
2.2.4.2	Interwencja kryzysowa	40
2.2.4.3	Schronisko dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (od 1 stycznia 2005 r. Ośrodek dla Ofiar Przemocy).	40
2.2.5	Świadczenia finansowe przeznaczone dla rodzin z trudnościami życiowymi (konflikty, problemy wychowawcze z dziećmi, przemoc)	41
2.2.6	Pomoc rodzinom z problemem bezrobocia.	42
2.2.6.1	Giełda Pracy Non - Stop.	43
2.2.6.2	Program pracy socjalnej z osobą bezrobotną.	43
2.2.6.3	Świadczenia finansowe dla rodzin, w których występuje problem bezrobocia.....	44
2.3	Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym.	45
2.3.1	Poradnictwo i praca socjalna.....	46
2.3.1.1	Program „Osoby Niepełnosprawne w Służbie Publicznej”.....	46
2.3.1.2	Program „Jesteśmy razem – zwiększanie dostępności do informacji osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin”	48
2.3.2	Działania interwencyjne na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.	48
2.3.3	Usługi opiekuńcze.....	49
2.3.4	Dzienne ośrodki wsparcia.	50
2.3.4.1	Środowiskowe domy samopomocy.	50
2.3.4.2	Miejskie Dzielne Domy Pomocy Społecznej.....	51

2.3.4.3	Inne ośrodki wsparcia dla osób niepełnosprawnych	51
2.3.4.4	Mieszkania chronione.....	51
2.3.5	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.....	52
2.3.5.1	Zadania realizowane w zakresie rehabilitacji zawodowej.....	52
2.3.5.2	Zadania realizowane w zakresie rehabilitacji społecznej.....	52
2.3.6	Domy Pomocy Społecznej.....	55
2.3.7	Świadczenia finansowe dla osób starszych i niepełnosprawnych.....	57
2.4	Pomoc osobom bezdomnym.....	58
2.4.1	Działania indywidualne o charakterze profilaktycznym, realizowane w filiach MOPS.....	58
2.4.2	Pomoc w formie noclegu.....	59
2.4.3	GWAB – Grupa Wsparcia dla osób wychodzących z bezdomności.....	61
2.4.4	Interwencje w miejscach pobytu osób bezdomnych, w godzinach nocnych, w okresie zimowym.....	62
2.4.5	Organizacja Wieczery Wigilijnej dla osób bezdomnych.....	62
2.4.6	Świadczenia materialne na rzecz bezdomnych.....	63
2.5	Pomoc uchodźcom.....	64
2.6	Dodatki mieszkaniowe.....	64
2.7	Realizacja zadań priorytetowych dzielnic.....	64
2.8	Programy i akcje realizowane przez MOPS, współpraca z innymi podmiotami.....	65
2.8.1	Gminny i Powiatowy Program Pomocy Społecznej na lata 2004 2006.....	65
2.8.2	Wyrównywanie szans edukacyjnych - stypendia dla studentów.....	65
2.8.3	GWAB – Grupa Wsparcia dla osób wychodzących z bezdomności.....	65
2.8.4	"Program pracy socjalnej z osoba bezrobotną".....	65
2.8.5	„Wyprawka szkolna”.....	66
2.8.6	Kolonie.....	66
2.8.7	„Pomagaj naprawdę”.....	66
2.8.8	Program „Blokki”.....	66
2.8.9	Punkt obsługi osób niesłyszących.....	67
2.8.10	Program „Pomoc prawna osobom doświadczającym przemocy w rodzinie”.....	68
2.8.11	Program „Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej”.....	68
2.8.12	Program Edukacyjny na Rzecz Społeczności Romskiej w Polsce.....	68
2.8.13	Program „Jesteśmy razem – zwiększanie dostępności do informacji osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin”.....	68
2.8.14	Program psychoedukacyjny „Szkoła dla rodziców”.....	68
2.8.15	Kuchnia społeczna.....	69
2.8.16	Dystrybucja artykułów pozyskanych w ramach darowizny od firmy Euro Trade.....	69
2.8.17	Współpraca z Fundacją Wentzlów.....	70
2.8.18	Współpraca z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej.....	70
2.8.19	Współpraca ze Stowarzyszeniem „Wiosna”.....	70
2.8.20	Współpraca z uczelniami i szkołami.....	70
2.9	Aplikowanie o środki Unii Europejskiej.....	71
2.9.1	Aplikowanie o środki Unii Europejskiej – Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL.....	71
2.9.2	Aplikowanie o środki Unii Europejskiej – Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich.....	71
2.10	Współpraca międzynarodowa.....	72
2.10.1	Współpraca z miastem Frankfurt nad Menem.....	72
2.10.2	Współpraca z miastem Lipsk.....	72
2.10.3	Zakres pozostałej współpracy.....	73
2.11	Konferencje.....	73
2.12	Współpraca z mediami.....	74
3	DOSKONALENIE ZAWODOWE.....	74

1 INFORMACJE OGÓLNE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie został powołany uchwałą Rady Miasta Nr XXXIII/228/91 z dnia 14 października 1991 roku, zmienionej uchwałą Rady Miasta Krakowa Nr XXVI/254/95 z dnia 19 lipca 1995 roku oraz uchwałą Nr XIII/107/99 z dnia 17 marca 1999 roku oraz uchwałą Nr XCIV/887/01 z dnia 5 grudnia 2001 roku oraz uchwałą Rady Miasta Krakowa Nr LXIII/579/04 z dnia 20 października 2004 roku.

W roku 2004 roku w celu realizacji zadań pracownicy socjalni MOPS przeprowadzili 55 728 wywiadów środowiskowych. Wydano łącznie 93 191 decyzji administracyjnych w sprawie świadczeń pomocy społecznej.

W 2004 roku ze świadczeń w formie usług i świadczeń finansowych skorzystało 17 749 rodzin (38 569 osób), natomiast wyłącznie pracą socjalną objętych było 9 954 rodziny (19 423 osoby). Łącznie z pomocy korzystało 27 703 rodziny (57 992 osoby), co oznacza, że w sferze zainteresowania pomocy społecznej znalazło się ok. 8 % ogółu mieszkańców.

W ramach poradnictwa specjalistycznego w 2004 r. udzielono 16 160 porad dla 6 708 osób.

Z różnych form pomocy świadczonej na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w ramach realizacji zadań rehabilitacji społecznej i zawodowej, w 2004r. skorzystało około 10 000 osób.

W sprawie dodatków mieszkaniowych wydanych zostało 26 743 decyzje. Jednocześnie przeprowadzono 1 548 wywiadów służących weryfikacji sytuacji osobistej i majątkowej osób ubiegających się o dodatek mieszkaniowy.

Łącznie przeprowadzono 57 276 wywiadów, wydano 119 934 decyzje administracyjne.

Zakwalifikowano do ujęcia w księgach rachunkowych 99 365 dokumentów księgowych.

1.1 Nowa ustawa o pomocy społecznej.

Najważniejszym przedsięwzięciem w zakresie pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie w 2004 roku było wdrożenie do stosowania w MOPS nowej ustawy o pomocy społecznej.

W miejsce ustawy z dnia 29 listopada 1990 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U z 1998 Nr 64 poz. 414 ze zm.) przyjęto ustawę z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64 poz. 593 ze zm.).

Założenia zawarte w rządowym uzasadnieniu do projektu ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej przedstawiły się następująco:

- wprowadzenie nowej formuły pomocy społecznej,
- nacisk na aktywizację osób i rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji,
- wprowadzenie nowych kryteriów dochodowych uprawniających do otrzymania pomocy oraz udzielenie gwarancji minimalnego świadczenia.

Nowa regulacja ma służyć poprawie bezpieczeństwa socjalnego obywateli i przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu, gwarantując jednocześnie stabilne podstawy funkcjonowania

zabezpieczenia społecznego. Zasadniczym celem nowej ustawy jest przebudowa systemu pomocy społecznej w taki sposób, aby:

- doprowadzić osoby i rodziny otrzymujące pomoc społeczną do życiowego usamodzielniania;
- integrować ze środowiskiem osoby wykluczone społecznie;
- zapewnić potrzebującym wsparcie w przezwycięzeniu trudnej sytuacji, której nie są w stanie samodzielnie pokonać, i umożliwić im życie w godnych warunkach;
- stworzyć zabezpieczenie finansowe dla osób pozbawionych dochodów lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym lub niepełnosprawnym,
- udzielić profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznych, w tym przemocą w rodzinie,
- stworzyć sieć usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Założenia te ustawa realizuje w różnym stopniu. Do zmian, które miały faktyczny wpływ na zasady realizacji zadań pomocy społecznej należy zaliczyć wprowadzenie nowych kryteriów, uprawniających do otrzymywania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, ustalone w oparciu o próg interwencji socjalnej (PIS) wyliczony przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla różnych typów gospodarstw domowych. Próg, poniżej którego osoby żyjące w gospodarstwach wieloosobowych mogą ubiegać się o świadczenia z pomocy społecznej wynosi 316 zł na członka rodziny, kryterium dochodowe dla osób samotnie gospodarujących określono na poziomie 461 zł.

Efektom tej zmiany jest objęcie pomocą społeczną w większym zakresie wieloosobowych rodzin (w szczególności posiadających małoletnie dzieci), znajdujących się w ciężkiej sytuacji.

Ustawa zawiera nowy katalog świadczeń pieniężnych, w którym ujęte są świadczenia zarówno przeniesione z ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku, jak i takie, których formę poddano modyfikacji:

- 1) **zasiłek stały** (*poprzednio zasiłek stały wyrównawczy*) – jest to pomoc skierowana dla osób całkowicie niezdolnych do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności. Stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego. W przypadku osób samotnych zasiłek stanowi różnicę między posiadany dochodem, a kwotą 461 złotych, przy czym jego wartość nie może być wyższa niż 418 zł i niższa niż 30 zł. W przypadku osób żyjących w rodzinach zasiłek stanowi różnicę między dochodem na osobę w rodzinie, a kwotą 316 złotych.
- 2) **zasiłek okresowy** - jest to pomoc adresowana do osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium. W szczególności przysługuje długotrwale chorym, niepełnosprawnym, bezrobotnym i osobom oczekującym na świadczenia z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Stanowi różnicę między przyjętym progiem dochodowym uprawniającym do świadczeń z pomocy społecznej (czyli 461 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej lub wielokrotności – w zależności od ilości członków rodziny - kwoty 316 zł), a posiadany dochodem.

Ustawa wprowadza gwarancję otrzymania tego świadczenia w minimalnej wysokości. Osoba bądź rodzina, która spełni powyższe przesłanki otrzymuje zasiłek okresowy,

co najmniej w minimalnej gwarantowanej wysokości. Ta obligatoryjna część zasiłku okresowego wynosiła w roku 2004 – 15 proc. (dla rodziny) i 20 proc. (dla osoby samotnie gospodarującej) ustalonej kwoty obliczonej j.w.

W dotychczas obowiązującej ustawie przyznawanie i wypłacanie zasiłku okresowego było zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, realizowanym przez gminę. Przyznanie świadczenia bądź jego odmowa uzależnione było od uznania administracyjnego oraz posiadanych przez ośrodki pomocy społecznej środków finansowych. W aktualnym stanie prawnym wypłata zasiłku okresowego to zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym, dotowane – do wysokości części obligatoryjnej - z budżetu państwa w latach 2004 – 2006. Gmina – w ramach własnych środków finansowych – może przyznawać zasiłki okresowe w wysokości wyższej niż część obligatoryjna.

Szczególnie ważnym nowym rozwiązaniem wprowadzonym do ustawy o pomocy społecznej jest kontrakt socjalny. Otrzymanie szeregu świadczeń z pomocy społecznej wymagać będzie zawarcia kontraktu między osobą a ośrodkiem pomocy społecznej.

Kontrakt, którego podstawowym celem ma być wyjście danej osoby lub rodziny z kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej, będzie określać zobowiązania podjęte przez obie strony (tj. podopiecznego oraz ośrodka pomocy społecznej). Odmowa zawarcia kontraktu socjalnego bądź brak realizacji jego postanowień skutkować będzie nie udzieleniem bądź wstrzymaniem lub ograniczeniem świadczeń z pomocy społecznej. Minister Polityki Społecznej zobowiązany jest do określenia wzoru kontraktu socjalnego w drodze rozporządzenia.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w ramach udziału w Stowarzyszeniu Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej „FORUM”, wziął udział w organizowanych przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej MPS konsultacjach dotyczących opracowania wzoru kontraktu socjalnego.

Ustawa zawiera również katalog świadczeń niepieniężnych.

1.2 Ustawa o świadczeniach rodzinnych

Na pracę Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie w 2004 roku miało również wpływ wprowadzenie w życie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2003 Nr 228 poz. 2255 ze zm.).

Świadczenia rodzinne zastąpiły świadczenia przyznawane na podstawie ustawy o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych. Świadczenia te, dla części klientów MOPS do 30 kwietnia 2004r. były realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Jednocześnie niektóre świadczenia wprowadzone nową ustawą o świadczeniach rodzinnych zastąpiły niektóre świadczenia z pomocy społecznej. Zmiany w powyższym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Dotychczasowe świadczenia:	Świadczenia rodzinne:
jednorazowy zasiłek macierzyński z pomocy społecznej,	dodatek z tytułu urodzenia dziecka

gwarantowany zasiłek okresowy z pomocy społecznej	→	dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania.
zasiłek stały z pomocy społecznej,	→	świadczenia pielęgnacyjne

Po wejściu w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych, o której mowa wyżej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie zaprzestał realizacji świadczeń, które ujmuje tabela poniżej (zgodnie ze spr. MIPS I-IV za 2004r.)

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba osób (za rok 2004)	Kwota
1	Zasiłek stały	486	764 817
2	Zasiłek rodzinny	726	127 288
3	Zasiłek pielęgnacyjny	561	300 851
4	Zasiłek macierzyński jednorazowy	231	47 436
5	Zasiłek okresowy gwarantowany	202	280 672

1.3 Wdrażanie nowych przepisów prawa, regulujących zasady funkcjonowania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie.

Rozległość zmian w zakresie polityki społecznej państwa wprowadzonych opisywanymi powyżej ustawą o pomocy społecznej oraz ustawą o świadczeniach rodzinnych wymagała podjęcia szeregu działań służących wdrożeniu nowego modelu pracy. Trudność była tym większa, że zmiana zasad realizacji świadczeń dotyczyły kilku procent mieszkańców miasta Krakowa.

Podjęte, w celu wdrożenia nowego modelu pracy działania miały przede wszystkim uświadomić mieszkańcom Krakowa, iż nie zostali oni pozostawieni samymi sobie w gąszczu zmieniających się przepisów, a jednocześnie służyły zapewnieniu im stojącej na wysokim merytorycznym poziomie pomocy.

Szczególnie istotne było więc przygotowanie pracowników MOPS do nowego modelu pracy.

Dla wdrożenia wprowadzanych nową ustawą o pomocy społecznej zmian przygotowano system szkolenia wewnętrznego pracowników (szkoleniem objęto 350 pracowników – 4 900 osobogodzin szkoleń):

W ramach podjętych działań służących wdrożeniu nowych przepisów warto również wyróżnić:

- a. przygotowanie 4 informacji przekazanych mediom, o zmianie zasad realizacji świadczeń odnoszących się do wprowadzenia w życie nowej ustawy o pomocy społecznej,
- b. rozesłanie do wszystkich klientów pobierających zasiłki pielęgnacyjne i rodzinne pism informujących o zmianie zasad realizacji świadczeń w związku z wejściem w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- c. rozesłanie do 6 000 klientów pism informacyjnych o zmianie ustawy o pomocy społecznej i wynikającym z tego faktu potencjalnym powstaniu uprawnień do pobierania świadczeń z pomocy społecznej,

- d. zorganizowanie 2 szkoleń wewnętrznych i przeszkolenie 40 pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie konsekwencji wejścia w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- e. przygotowanie i przekazanie komórkom organizacyjnym ośrodka 25 pism wyjaśniających zasady postępowania i realizacji świadczeń w oparciu o nową ustawę o pomocy społecznej.

1.4 Zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Krakowie w 2004 w roku.

Z uwagi na opisywane powyżej zmiany prawne, prezentację realizowanych zadań ujęto w 3 grupy, odpowiadające zadaniom ujętym w ustawie z dnia 29 listopada 1990 roku o pomocy społecznej zatem realizowane od 1 stycznia do 30 kwietnia 2004r., odpowiadające zadaniom ujętym w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej zatem realizowane od 1 maja do 31 grudnia 2004 roku oraz te, które pozostały niezmienione wprowadzeniem nowych regulacji pranych, realizowane przez cały 2004 rok.

I. zadania realizowane w oparciu o ustawę z dnia 29 listopada 1990 roku o pomocy społecznej (od 1 stycznia do 30 kwietnia 2004r.).

- a) zadania własne
 - zasiłki mieszkaniowe w ramach lokalnego programu pomocy społecznej w postaci dofinansowania do opłat mieszkaniowych (Uchwała Nr LVII/454/2000 Rady Miasta Krakowa z dnia 12 lipca 2000 r. w sprawie lokalnego programu pomocy społecznej w postaci dofinansowania do opłat mieszkaniowych), na kwotę 1 735 274,11zł. liczba świadczeń 7 759 dla 1 208 osób. Wejście w życie nowej ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej spowodowało, iż utraciły moc obowiązującą akty prawa miejscowego wydane w oparciu o dotychczas obowiązujące przepisy ustawy z dnia 29 listopada 1990 roku o pomocy społecznej. W związku z powyższym od maja br. MOPS nie realizuje pomocy mieszkaniowej kierowanej do mieszkańców Krakowa w oparciu o regulacje zawarte w uchwale Nr LVII/454/2000 Rady Miasta Krakowa z dnia 12 lipca 2000 roku, w sprawie lokalnego programu pomocy społecznej w postaci dofinansowania do opłat mieszkaniowych.
 - pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie (art. 10 ust. 1 pkt 3a i 3b ustawy o pomocy społecznej), na kwotę 20 000zł., 1 świadczenie dla 1 osoby.
- b) zadania zleczone
 - zasiłki stałe (art. 11 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z ustawy z dnia 29 listopada 1990 roku), na kwotę 785 717,04zł. 1 886 świadczeń dla 482 osób. Realizowane w związku z wejściem w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych do dnia 1 maja 2004 roku.
 - zasiłki stałe wyrównawcze (art. 27 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej z ustawy z dnia 29 listopada 1990 roku), na kwotę 4 147 939,79zł. 12 438 świadczeń dla 3 228 osób. Przekształcone w świadczenie w formie zasiłku stałego w nowej ustawie o pomocy społecznej.
 - gwarantowane zasiłki okresowe (art. 11 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej z ustawy z dnia 29 listopada 1990 roku), na kwotę 280 378,58zł.

713 świadczeń, dla 202 osób. Realizowane w związku z wejściem w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych do dnia 1 maja 2004 roku.

- zasiłki macierzyńskie okresowe i jednorazowe (art. 11 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej z ustawy z dnia 29 listopada 1990 roku), na kwotę 341 645,69zł. 1 447 świadczeń. Realizowane w związku z wejściem w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych do dnia 1 maja 2004 roku.
- składki na ubezpieczenie społeczne (art. 11 ust. 2a ustawy o pomocy społecznej z ustawy z dnia 29 listopada 1990 roku), na kwotę 435 237,70zł. 3 228 świadczeń dla 727 osób. Realizowane w związku z wejściem w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych do dnia 1 maja 2004 roku.
- zasiłki okresowe (art. 11 pkt. 2 ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku), na kwotę 379 421,25zł. 2 583 świadczenia, dla 1486 osób.
- zasiłki okresowe specjalne (art. 11 pkt. 2 ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku), na kwotę 26 287zł. 258 świadczeń, dla 168 osób.
- pomoc w formie biletu kredytowanego (art. 11 pkt. 4 ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku), na kwotę 587,13 zł, 19 świadczeń dla 16 osób. Realizowana do 1 maja 2004r., do wejścia w życie nowej ustawy o pomocy społecznej.

II. zadania realizowane w oparciu o nową ustawę o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (od 1 maja do 31 grudnia 2004r.).

c) zadania własne

- składki na ubezpieczenie społeczne (art. 17 ust. 1 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), na kwotę 749,24zł., 7 świadczeń dla 1 osoby
- zasiłki okresowe w części obligatoryjne (art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), na kwotę 1 998 320,36zł., 36 301 świadczeń, dla 7 505 osób.
- zasiłki okresowe w części fakultatywnej (art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), na kwotę 397 016,63zł., 2 892 świadczenia, dla 1 592 osób.
- pomoc w formie biletu kredytowanego (art. 17 ust. 1 pkt. 8 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.), na kwotę 43,04 zł, 2 świadczenia dla 2 osób. Nowa ustawa o pomocy społecznej umiejscawia to świadczenie jako zadanie własne gminy.

d) zadania zleczone

- zasiłki stałe (art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), na kwotę 8 185 189,50zł., 24 465 świadczeń, dla 3 416 osób. (w ustawie o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku analogiczną rolę pełniło świadczenie w formie zasiłku stałego wyrównawczego).

III. Zadania realizowane zarówno w oparciu o ustawę z dnia 29 listopada 1990 roku o pomocy społecznej, jak i nową ustawę o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (od 1 stycznia do 31 grudnia 2004r.).

- e) zadania własne
 - pomoc na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej (art. 10a ust. 11b ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku oraz art. 19 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku) na kwotę 6 277 809,97zł., liczba świadczeń 9 130, dla 916 osób.
 - pomoc na zagospodarowanie dla rodziny zastępczej (§16 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 września 2001 r. w sprawie rodzin zastępczych), na kwotę 12 325zł., liczba świadczeń 28, dla 28 dzieci.
 - pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla wychowanka rodziny zastępczej i placówek opiekuńczo - wychowawczych (art. 10a ust. 11a ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku oraz art. 89 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), na kwotę 204 488 zł., liczba świadczeń 42, dla 42 osób.
 - pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki (art. 10a ust. 11a ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku oraz art. 89 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku) na kwotę 1 954 977,81zł.,liczba świadczeń 4 074, dla 479 osób.
 - prowadzenie ośrodków adopcyjno – opiekuńczych, placówek opiekuńczo - wychowawczych, świetlic, klubów, ognisk, mieszkań chronionych (art. 10a ust. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku oraz art. 19 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), na kwotę 23 969 247,76zł.
 - wynagrodzenie dla rodzin zastępczych pełniących funkcje pogotowia rodzinnego (art. 33f ust. 3 ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku oraz art. 75 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), na kwotę 642 531,66zł.
 - dożywianie dzieci (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu udzielania pomocy w dożywianiu uczniów w 2003 r. Dz. U. z 2003 Nr 13 poz.133 oraz art. 17 ust. 1 pkt 14 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), na kwotę 1 921 700, 21 zł. 603 972 świadczenia dla 5 074 dzieci. (w tym z dotacji Wojewody 80 000zł.)
 - pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla wychowanków domów dziecka i rodzin zastępczych (§ 15 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 09.10.2001 r. w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie; Dz. U. z 2001 Nr 120 poz.1293), na kwotę 552 114,53zł. 131 świadczeń dla 131 osób.
 - usługi opiekuńcze (art. 10 ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku oraz art. 17 ust. 1 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), na kwotę 5 298 336,14zł. 819 554 świadczenia dla 2 288 osób.
 - sprawienie pogrzebu (art. 10 ust. 2 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku oraz art. 17 ust. 1 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), na kwotę142 653,10zł. 101 pochówków.
 - udzielanie schronienia bezdomnym, posiłku, zapewnienie ubrania osobom potrzebującym (art. 10 ust. 2 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia

- 29 listopada 1990 roku oraz art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), na kwotę 2 727 077,69zł.
- prowadzenie domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia (art. 10a pkt 1, pkt 10 ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku oraz art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), na kwotę 53 853 743zł.
 - prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej (art. 10a pkt 6 ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku oraz art. 19 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), na kwotę 888 142zł.
 - utrzymanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne (art. 10 ust. 2 pkt 4 i 6 ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku oraz art. 17 ust. 1 pkt 10, pkt 18 i art. 36 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), na kwotę 18 306 10zł.
 - jednorazowe świadczenie dla rodziny zastępczej z tytułu zdarzenia losowego (§16 ust. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 września 2001 r. w sprawie rodzin zastępczych Dz. U. z 2001 Nr 120 poz. 1284), na kwotę 1 400zł., 2 świadczenia dla 2 osób.
 - zasiłki celowe i celowe specjalne (na żywność, leki, wydatki mieszkaniowe, przedmioty użytku domowego, drobne remonty i naprawy w mieszkaniu, przedszkole, opał, wyprawki szkolne, kolonie dla dzieci, zdarzenie losowe, świadczenie zdrowotne, zakup gorącego posiłku, pozostałe zasiłki celowe) (art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku oraz art. 17 ust. 1 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), na kwotę 4 875 051,26zł. 43 491 świadczeń, dla 11 738 osób.
- f) zadania zlecone
- składki na ubezpieczenie zdrowotne (art. 11 ust. 2b ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku oraz art. 18 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), na kwotę 1 026 000zł. 34 402 świadczenia, dla 4 089 osób.
 - pomoc uchodźcom: świadczenia pieniężne, składka na ubezpieczenia zdrowotne, specjalistyczne poradnictwo socjalne (art. 11a pkt 6 ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku oraz art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), - z uwagi na brak osób i rodzin uprawnionych, świadczeń w 2004r. w tym zakresie nie realizowano.
 - specjalistyczne usługi opiekuńcze, (art. 11 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku oraz art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), na kwotę 485 008,60zł., dla 176 osób.
 - prowadzenie środowiskowych domów samopomocy (art. 11 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku oraz art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku), na kwotę 2 336 200zł.

IV. Zadania realizowane w oparciu o inne ustawy.

- g) zadania własne
 - dodatki mieszkaniowe (ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych Dz. U z 2001 Nr 71 poz. 734), na kwotę 25 151 062,92 zł. liczba świadczeń 164 661.
- h) zadania zlecone
 - zasiłki pielęgnacyjne i rodzinne (ustawa z dnia 1 grudnia 1994 r. o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych tj.: Dz. U. z 1998 Nr 102 poz. 651), na kwotę 461 312,73zł., 5 115 świadczeń. Realizowane w związku z wejściem w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych do dnia 30 kwietnia 2004 roku.
 - Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności - orzecznictwo (art. 6a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych; Dz. U. z 1997 Nr 123 poz. 776),

1.5 Zakres Systemu Pomocy Społecznej Miasta Krakowa.

W 2004 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej sprawował nadzór nad:

1. Miejskimi jednostkami organizacyjnymi (27 jednostek):
 - a. 15 domami pomocy społecznej (2 078 miejsc) – wydatki bieżące w tym zakresie wyniosły 47 053 610,10 zł, (*zob. roz. 2.3.6*),
 - b. Miejskimi Dziennymi Domami Pomocy Społecznej - wydatki bieżące w tym zakresie wyniosły 2 106 908,08 zł, (*zob. roz. 2.3.4.2*),
 - c. Środowiskowym domem samopomocy (60 miejsc) - wydatki bieżące w tym zakresie wyniosły 460 297 zł, (*zob. roz. 2.3.4.1*),
 - d. 8 całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych (408 miejsc) - wydatki bieżące w tym zakresie wyniosły 14 785 764,39 zł (w tym jedna zlikwidowana w trakcie roku), (*zob. roz. 2.1.8*),
 - e. Ośrodek Interwencji Kryzysowej - wydatki bieżące w tym zakresie wyniosły 888 141,68 zł, (*zob. roz. 2.2.4.2*),
 - f. Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy - wydatki bieżące w tym zakresie wyniosły 391 575,68 zł. (*zob. roz. 2.1.7*).
2. Innymi jednostkami organizacyjnymi prowadzonymi przez organizacje pozarządowe, których działalność jest finansowana lub dofinansowana przez Miasto Kraków (59 jednostek):
 - a. 3 domy pomocy społecznej (I-IV-164, V-XII -169 miejsc)- wydatki w tym zakresie wyniosły 2 548 687,32 zł (wydatki dotyczą dotacji dla podmiotów)
 - b. 13 całodobowych niepublicznych placówek opiekuńczo– wychowawczych (237 miejsc), w tym 7 placówek rodzinnych (56 miejsc) -wydatki w tym zakresie wyniosły 5 032 995, 58 zł,
 - c. 10 środowiskowych domów samopomocy (247 miejsca wg stanu na dzień 31.12.2004)- wydatki w tym zakresie wyniosły 1 875 903 zł,
 - d. Miejska Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn (I-II 140, IV-VII -92, VIII-IX- 132, X-XII- 216 miejsc noclegowych), wydatki w tym zakresie wyniosły 729 889,12 zł –

- wydatki rzeczowe oraz dotacja dla podmiotu prowadzącego noclegownię, (*zob. roz. 2.4.2*),
- e. Schronisko dla Ofiar Przemocy (60 miejsc)- wydatki bieżące w tym zakresie wyniosły 407 777,07 zł- wydatki rzeczowe oraz dotacja dla podmiotu prowadzącego schronisko, (*zob. roz. 2.2.4.3*),
 - f. Schronisko i Przytulisko dla Bezdomnych Kobiet (I-VII-45, VIII-XII -53 miejsca) – wydatki bieżące w tym zakresie wyniosły 297 537,79 zł wydatki rzeczowe, osobowe oraz dotacja dla podmiotu prowadzącego schronisko, (*zob. roz. 2.4.2*),
 - g. Dom Matki i Dziecka (44 miejsca, w tym 20 dla matek) - wydatki bieżące w tym zakresie wyniosły 205 000 zł., (*zob. roz. 2.4.2*),
 - h. 22 niepubliczne placówki wsparcia dziennego (1593 miejsca) - wydatki w tym zakresie wyniosły 3 019 280,45 zł. - dotacja dla podmiotów prowadzących placówki, (*zob. roz. 2.1.2*),
 - i. 3 ośrodki adopcyjno – opiekuńcze – wydatki bieżące w tym zakresie wyniosły 518 088,59 zł,
 - j. 2 ośrodki wsparcia dla niepełnosprawnych (30 miejsc) – wydatki w tym zakresie wyniosły 45 200 zł, dotacja dla podmiotów prowadzących, (*zob. roz. 2.3.4.3*),
 - k. 1 ośrodek terapii rodzin – wydatki bieżące w tym zakresie wyniosły 252 400 zł.(dotacja dla podmiotu prowadzącego ośrodek), (*zob. roz. 2.2.2*),
 - l. 1 mieszkanie chronione (4 miejsca) dotacja dla podmiotu prowadzącego mieszkanie wyniosła 9 400 zł. (*zob. roz. 2.3.4.4*).
1. Warsztaty terapii zajęciowej – 12 placówek (434 miejsca) - wydatki w tym zakresie wyniosły 5 115 881 zł.

Na dzień 1 stycznia 2004 r. plan wydatków bieżących Systemu Pomocy Społecznej ujętych w budżecie Miasta wynosił 156 723 700 zł, inwestycyjnych 2 249 000 zł, łącznie wydatki wynosiły 158 972 700 zł. Na koniec roku plan wydatków bieżących Systemu wynosił 170 149 526 zł, inwestycyjnych 3 880 000 zł. Łącznie wydatki bieżące i majątkowe wg stanu na 31.12.2004 roku wyniosły 174 029 526 zł.

1.6 Struktura organizacyjna i kadrowa MOPS.

1.6.1 Struktura organizacyjna i zatrudnienie w MOPS

W 2004 roku wewnętrzny podział organizacyjny przedstawiał się następująco:

Zastępcy Dyrektora ds. Pomocy Rodzinie podlegały następujące komórki organizacyjne:

- a. Dział Programów i Doradztwa, a w jego ramach:
 - Sekcja Pomocy Bezrobotnym
- b. Dział Pomocy Dzieciom
- c. Dział Pomocy Bezdomnym
- d. Dział Poradnictwa (od 3 marca 2004r.)
- e. Schronisko dla Bezdomnych Kobiet (do 31 lipca 2004r.)
- f. Filie 1-10

Zastępcy Dyrektora ds. Pomocy Niepełnosprawnym podlegały następujące komórki organizacyjne:

- a. Dział Pomocy Osobom Starszym i Niepełnosprawnym,

- b. Dział Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych,
- c. Dział ds. Dodatków Mieszkaniowych (do 31 grudnia 2004r.)
- d. Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności (do 30 czerwca 2004r.).

Komórki organizacyjne odpowiedzialne za zapewnienie warunków wykonywania zadań, obsługę księgową, planowanie i sprawozdawczość, a także sekcja kontroli wewnętrznej podlegają bezpośrednio Dyrektorowi MOPS.

1.6.2 Zmiany w strukturze organizacyjnej MOPS w roku 2004:

- a. Utworzenie Działu Poradnictwa

Poradnictwo świadczone rodzinom i osobom będącym w kryzysie jest zadaniem samorządu terytorialnego, wynikającym z Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. W Krakowie jest ono realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, będące pod jego nadzorem jednostki organizacyjne oraz przez instytucje i organizacje pozarządowe. Dla mieszkańców Krakowa i ich rodzin dotkniętych sytuacją kryzysową dostępne jest specjalistyczne poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne. Osoby i rodziny wymagające dodatkowych bądź długoterminowych oddziaływań obejmowane są pracą socjalną, terapią rodzinną i indywidualną.

Dostrzegając wzrastające zapotrzebowanie mieszkańców na pozamaterialną pomoc Rada Miasta Krakowa Uchwałą nr LXXXII/709/01 z dnia 4 lipca 2001 r. przyjęła zapis o poszerzaniu działań w zakresie wspierania rodziny, między innymi poprzez organizowanie specjalistycznego poradnictwa i terapii rodzin. W wyniku realizacji Uchwały w listopadzie 2003 roku powstał pierwszy ośrodek poradnictwa i terapii rodzin, którego prowadzenie zlecono organizacji pozarządowej.

W marcu 2004r. zorganizowano Dział Poradnictwa, którego głównym zadaniem jest organizacja i świadczenie ogólnodostępnych usług poradnictwa specjalistycznego dla mieszkańców Krakowa, w szczególności poradnictwa prawnego, psychologicznego i rodzinnego.

Utworzenie Działu odpowiedzialnego za ogólnodostępne, bezpłatne poradnictwo umożliwiła jednoczesna realizacja dwóch programów, programu „Pomoc prawna osobom doświadczającym przemocy w rodzinie” finansowanego przez firmę Philip Morris oraz programu „Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej” dotowanego przez PFRON. Połączenie środków i zadań tych programów dało możliwość zapewnienia klientom pomocy psychologicznej oraz prawnej, co okazało się szczególnie ważne w przypadku ofiar przemocy domowej. Pozwoliło też na stworzenie podstaw dla organizacji jednolitego systemu poradnictwa, wdrożenie spójnego systemu monitorowania obsługi klientów, a tym samym podniesienie standardu usług.

- b. Włączenie Filii nr 8 Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie w strukturę Filii Nr 9.

Prowadzona sukcesywnie analiza funkcjonowania Filii oraz Działu Pomocy Bezdomnym MOPS wskazywała na niskie obciążenie kadry kierowniczej Filii nr 8 w porównaniu z obciążeniem kierowników pozostałych Filii Ośrodka. Z uwagi na powyższe podjęto decyzję o włączeniu z dniem 1 listopada br. Filii nr 8 w strukturę Filii nr 9, przy jednoczesnym zmniejszeniu łącznej liczby etatów z 53 (Filia nr 8 – 22, Filia nr 9 – 31) do 48. Zmniejszenie liczby etatów dotyczy 4 etatów Kadry kierowniczej Filii Nr 8 oraz jednego etatu pracownika zespołu obsługi kancelaryjnej. Redukcja etatów nie miała wpływu na zwiększenie obciążenia

pracą pracowników socjalnych. Uzyskane w wyniku reorganizacji oszczędności etatów wykorzystano do zrównoważenia obciążenia pracą pozostałych komórek MOPS.

- c. Wyłączenie ze struktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

MOPS prowadził obsługę finansowo-księgową i organizacyjną Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności do 30 czerwca 2004r. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności został z dniem 1 lipca 2004r. włączony w struktury Wydziału Spraw Społecznych UMK zgodnie z zarządzeniem nr 1073/2004 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 30.06.2004 w sprawie podziału na wewnętrzne komórki organizacyjne oraz szczegółowego zakresu działania Wydziału Spraw Społecznych.

- d. Czasowe prowadzenie Schroniska dla Bezdomnych Kobiet w Krakowie ul. Sołtysovska 13c.

W związku nierozstrzygnięciem konkursu na prowadzenie Schroniska, zadanie prowadzenia placówki w okresie od 1 stycznia do 31 lipca 2004r. realizował MOPS. W wyniku rozstrzygnięcia ponownie przeprowadzonego konkursu, zadanie prowadzenia Schroniska od 1 sierpnia 2004r. zlecono do realizacji Caritas Archidiecezji Krakowskiej.

1.6.3 Zatrudnienie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w 2004 roku.

Zatrudnienie w MOPS na dzień 31.12.2004 roku:

Dyrektor- 1 etat,

Zastępca Dyrektora ds. Pomocy Rodzinie- 1 etat,

Zastępca Dyrektora ds. Pomocy Niepełnosprawnym- 1 etat,

Dział Programów i Doradztwa – 7 etatów,

Dział Pomocy Bezdomnym- 12 etatów,

Dział Pomocy Niepełnosprawnym- 7 etatów,

Dział Pomocy Dzieciom – 13,5 etatu,

Dział Dodatków Mieszkaniowych – 16,75 etatu

Dział Poradnictwa – 14 etatów

Dział Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych- 10 etatów,

Dział Organizacyjny – 29,50 etatu

Dział Finansowo-Księgowy- 11,50 etatu,

Sekcja Planowania i Analiz- 6 etatów,

Radcy Prawni- 2 etaty,

Sekcja Kontroli Wewnętrznej – 3,6 etatu,

Audytor – 1 etat,

Filie:

- a. Nr 1 (dla dzielnic II– III)- 37 etatów,
- b. Nr 2 (dla dzielnic IV i VI)-33 etaty,
- c. Nr 3 (dla dzielnic IX, X, XIII)- 36,75 etatu,
- d. Nr 4 (dla dzielnic XVIII)- 32 etaty,
- e. Nr 5 (dla dzielnic VIII)- 21,25 etatu,
- f. Nr 6 (dla dzielnic I)- 42,55 etatu,
- g. Nr 7 (dla dzielnic V i VII)- 30,96 etatu,

h. Nr 9 (dla dzielnic XIV, XV, XVI i XVII)- 47 etatów,

i. Nr 10 (dla dzielnic XI i XII)- 44,75 etatu.

Zatrudnienie na dzień 31.12.2004 roku w MOPS - 462,11 etatu,

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności – 9,25 etatu (stan na 30.06.2004r.).

Schronisko dla Bezdomnych Kobiet – 8,50 etatu (stan na 31.07.2004r.).

2 OPIS REALIZACJI ZADAŃ

2.1 Pomoc dla dzieci i młodzieży.

Działania wobec dzieci i młodzieży mają szczególne znaczenie, ze względu na największe możliwości osiągnięcia podstawowego celu pomocy społecznej: nabycia umiejętności funkcjonowania w społeczeństwie w oparciu o właściwe wartości i wzorce zachowań. Zadania te realizowane są w wielu zróżnicowanych formach, i wiążą się z:

- a. podejmowaniem działań o charakterze profilaktycznym,
- b. podejmowaniem działań o charakterze interwencyjnym i pomocowym,
- c. udzielaniem pomocy dzieciom niepełnosprawnym,
- d. udzielaniem pomocy na rzecz rodzin zastępczych,
- e. organizowaniem opieki zastępczej w pogotowiacz rodzinnych,
- f. prowadzeniem ośrodków adopcyjno-opiekuńczych,
- g. zapewnianiem dzieciom opieki w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- h. ustalaniem i egzekwowaniem odpłatności za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- i. udzielaniem pomocy na usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem wychowanków placówek i rodzin zastępczych.

2.1.1 Kierunki przekształceń systemu opieki nad rodziną i dzieckiem w ramach Systemu Pomocy Społecznej w Krakowie.

W efekcie działań podejmowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w latach ubiegłych, w szczególności działań podejmowanych w realizacji uchwały Nr LXXXII/709/01 Rady Miasta Krakowa z dnia 4 lipca 2001 r. w sprawie przyjęcia kierunków przekształceń organizacyjnych systemu opieki nad rodziną i dzieckiem w ramach Systemu Pomocy Społecznej w Krakowie, na dzień 1 stycznia 2004 r., krakowski system opieki nad dzieckiem składał się z następujących form organizacyjnych:

- 1) 8 – rodzinnych placówek opiekuńczo-wychowawczych przeznaczonych łącznie dla 66 dzieci, w tym:
 - a. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza “Przyjazny Dom”, ul. Aleksandry 19 – placówka publiczna przeznaczona dla 9 dzieci – placówka publiczna,
 - b. Rodzinny Dom Dziecka im. Najświętszej Rodziny, ul. Źródłana 17 - placówka niepubliczna, przeznaczona dla 10 dzieci (wpisana do rejestru placówek z dnia 9 listopada 1999 r.),
 - c. Rodzinny Dom Dziecka Zgromadzenia Sióstr Św. Jana Chrzyciciela z siedzibą w Pasierbcu 79, przeznaczony dla 8 dzieci,

- d. Rodzinny Dom Dziecka Stowarzyszenia Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych "Pro Familia", przy ul. Welońskiego 16, przeznaczony dla 8 dzieci,
 - e. Rodzinny Dom Dziecka "Caritas" przy ul. Kopalina 7a, przeznaczony dla 8 dzieci,
 - f. Rodzinny Dom Dziecka Towarzystwa "Nasz Dom" przy Al. Modrzewiowej 25 w Krakowie przeznaczony dla 8 dzieci,
 - g. Rodzinna placówka opiekuńczo-wychowawcza Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, Kraków ul. Św. Gertrudy 2/3, przeznaczony dla 8 dzieci,
 - h. Rodzinna placówka opiekuńczo-wychowawcza Stowarzyszenia Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych "Pro Familia", Kraków, ul. Kazimierza Jagiellończyka 10, przeznaczony dla 6 dzieci.
- 2) 4 – publicznych placówek typu socjalizacyjnego, w tym:
- a) Dom Dziecka im. J. Brzechwy, Al. Pod Kopcem 10a – placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla dzieci do lat 3 (tzw. dom małego dziecka) oraz dla małoletnich matek,
 - b) Ośrodek Profilaktyczno-Terapeutyczny dla Chłopców, ul. Ks. J. Popiełuszki 36 w Krakowie przeznaczony dla 30 chłopców,
 - c) Dom Dziecka Nr 1, ul. Krupnicza 38 w Krakowie, składający się z 2 grup usamodzielnienia (dla 24 dzieci) oraz 3 autonomicznych grup mieszkaniowych (dla 36 dzieci),
 - d) Dom Dziecka Nr 7, ul. Naczelną 12 w Krakowie z 50 miejscami, w tym grupą adaptacyjną dla 3 wychowanków.
- 3) 3 – publiczne placówki – zespoły placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- a) Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Nr 1, os. Szkolne 27, realizujący zadania z zakresu placówki typu socjalizacyjnego (46 miejsc) oraz placówki wsparcia dziennego (20 miejsc),
 - b) Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Nr 2, ul. Chmielowskiego 6 realizujący zadania z zakresu placówki typu socjalizacyjnego (60 miejsc, w tym 10 w 2 grupach adaptacyjnych) oraz placówki wsparcia dziennego (30 miejsc),
 - c) Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Nr 3, ul. Parkowa 12 w Krakowie realizujący zadania z zakresu całodobowej placówki socjalizacyjnej (14 miejsc) oraz placówki specjalistycznego poradnictwa,
- 4) 5 – niepublicznych placówek typu socjalizacyjnego, łącznie dla 169 wychowanków, w tym: 1 placówka specjalizująca się w opiece nad dziewczętami sprawiającymi problemy wychowawcze, 1 placówka specjalizująca się w pracy z dziewczętami niepełnosprawnymi umysłowo oraz 1 grupa usamodzielnienie przeznaczona dla 12 wychowanków,
- 5) 1 – publiczna placówka typu interwencyjnego dla 76 wychowanków,
- 6) 1 – niepubliczna placówka typu interwencyjnego dla 10 dzieci do 10 roku życia,
- 7) 1 – niepubliczna resocjalizacyjna placówka opiekuńczo-wychowawcza dla 70 dziewcząt (Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy św. Siostry Faustyny),
- 8) 11 – niepublicznych placówek wsparcia dziennego dla 1584 wychowanków, prowadzonych w 22 miejscach na terenie Gminy Miejskiej Kraków (w tym placówki wsparcia dziennego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci prowadzonej w 7 oddziałach oraz placówki wsparcia dziennego prowadzonej przez Centrum Młodzieży "U Siemachy" w 5 oddziałach.),
- 9) 4 – ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, w tym 3 niepubliczne.
- 10) 1 – niepubliczny Ośrodek Poradnictwa i Terapii Rodzin, ul. Krupnicza 38 w Krakowie.

Na dzień 1 stycznia 2004 r. na terenie Gminy Miejskiej Kraków działało także 25 pogotowi rodzinnych mogących jednorazowo zapewniać opiekę 56 dzieciom w wieku do 10 roku życia.

W 2004 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie podjął następujące działania w zakresie dostosowywania systemu opieki nad dzieckiem do potrzeb Gminy Miejskiej Kraków:

- 1) Opracowano i przedłożono do akceptacji Prezydentowi Miasta Krakowa, dokument o nazwie „Informacja o podjętych w okresie od 1 kwietnia 2002 r. do 31 marca 2004 r. i planowanych działaniach w wykonaniu uchwały Nr LXXXII/709/01 Rady Miasta Krakowa z dnia 4 lipca 2001 r. w sprawie przyjęcia kierunków przekształceń organizacyjnych systemu opieki nad rodziną i dzieckiem w ramach Systemu Pomocy Społecznej w Krakowie”. Pismem z dnia 10 maja 2004 r. Prezydent Miasta Krakowa przesłał powyższy dokument do Przewodniczącego Rady Miasta Krakowa, celem przekazania Radnym Miasta Krakowa.

W wyniku realizacji założeń sformułowanych w dokumencie podjęto działania, umożliwiające likwidację, z dniem 30 listopada 2004 r., Ośrodka Profilaktyczno – Terapeutycznego dla Chłopców w Krakowie, ul. Ks. J. Popiełuszki 36. W tym celu m.in. opracowano projekt zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa w sprawie przyjęcia i przekazania pod obrady Rady Miasta Krakowa projektu uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie likwidacji Ośrodka Profilaktyczno – Terapeutycznego dla Chłopców w Krakowie, ul. Ks. J. Popiełuszki 36 oraz uchwały Nr LVIII/564/04 Rady Miasta Krakowa z dnia 22 września 2004 r. w sprawie likwidacji Ośrodka Profilaktyczno – Terapeutycznego dla Chłopców w Krakowie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmował szereg działań zmierzających do sprawnego przeprowadzenia procesu likwidacji. W szczególności podejmowano działania celem zapewnienia opieki dzieciom z likwidowanej placówki, zminimalizowania kosztów społeczno-ekonomicznych związanych z likwidacją jednostki a także nieodpłatnego przekazania na potrzeby edukacji lub pomocy społecznej, mienia ruchomego będącego w ewidencji inwentarzowej placówki.

Jednocześnie w związku z likwidacją placówki, Filia Nr 1 Zespołu Szkół Specjalnych Nr 5 działająca przy Ośrodku, zmieniła siedzibę z ul. ks. J. Popiełuszki 36 na ul. Parkową 12 i obecnie zaspokaja potrzeby edukacyjne przede wszystkim wychowanków Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Nr 3.

- 2) Zorganizowano konkurs na prowadzenie, na terenie Dzielnicy Nr XII Gminy Miejskiej Kraków, placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego dla 30 dzieci, w okresie od 15 marca 2004 r. do 31 grudnia 2006 r. W wyniku postępowania konkursowego zlecono realizację zadania Akcji Katolickiej Archidiecezji Krakowskiej.
- 3) Zorganizowano konkurs na uruchomienie i prowadzenie w budynku przy ul. Kąpielowej 41 w Krakowie, w okresie od 1 listopada 2004 r. do 31 grudnia 2008 r., rodzinnej placówki opiekuńczo-wychowawczej. W związku z tym, że w przewidzianym terminie nie wpłynęła ani jedna oferta, konkurs został ogłoszony ponownie.

W związku z sugestią Rady Dzielnicy VII zgłoszoną Pani Stanisławie Urbaniak – Zastępcy Prezydenta Miasta Krakowa, dotyczącą przeniesienia grupy usamodzielnienia do innego lokalu a uruchomienia w budynku przy al. Modrzewiowej 25 drugiej placówki rodzinnej, po analizie stwierdzono, iż możliwe jest wykorzystanie budynku przy ul. Kąpielowej 41 na potrzeby grupy usamodzielnienia.

- 4) Zorganizowano konkurs na prowadzenie w lokalu przy ul. Strzelców 9a w Krakowie, od dnia 1 września 2004 r. do dnia 31 grudnia 2006 r., specjalistycznej placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego dla 30 dzieci. W wyniku postępowania

konkursowego zlecono realizację zadania Terenowemu Komitetowi Ochrony Praw Dziecka z siedzibą w Krakowie przy ul. Lubomirskiego 21.

- 5) Zorganizowano konkurs na prowadzenie w lokalu na os. Górali 19 w Krakowie, w okresie od dnia 1 sierpnia 2004 r. do dnia 31 grudnia 2008 r., specjalistycznej placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego dla 80 dzieci. W wyniku postępowania konkursowego zadanie zostało zlecone Stowarzyszeniu „U Siemachy” z siedzibą w Krakowie, ul. Długa 42.
- 6) Uzgodniono z dyrektorami jednostek i przekazano do Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, programy naprawcze całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych, które nie osiągnęły jeszcze wymaganych standardów w zakresie wychowania i opieki.
- 7) Zwiększono liczbę miejsc w Zespole Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Nr 3, ul. Parkowa 12, z 14 do 20, obniżając jednocześnie koszty funkcjonowania jednostki.
- 8) W ramach działania Domu Dziecka im. Św. Ludwika, ul. Piekarska 4/6, od dnia 1 września 2004r., wyodrębniona została grupa usamodzielnienia dla 12 wychowanków w wieku od 16 r. życia,
- 9) W związku z koniecznością dochodzenia do standardów usług świadczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych określonych w § 40 ust. 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 września 2000 r., w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych, od września 2004 r. zmniejszona została liczba miejsc w publicznej rodzinnej placówce opiekuńczo-wychowawczej „Przyjazny Dom”, ul. Aleksandry 19 w Krakowie, z 9 na 8.

Kontynuacja przekształceń organizacyjnych w 2004 r. pozwoliła na zwiększenie liczby miejsc w rodzinnych formach opieki ze 121 na początku roku do 131 na końcu (64 w placówkach rodzinnych, 67 w pogotowiach rodzinnych). Jednocześnie z 88 do 103 zwiększyła się liczba młodych ludzi mogących przygotowywać się do dorosłości w grupach usamodzielnienia i grupach adaptacyjnych.

W związku ze zmianą ustawy o pomocy społecznej, celem realizacji od 1 stycznia 2005 r., zadań, na które podmioty otrzymywały dotacje zorganizowano i przeprowadzono następujące konkursy ofert:

- 1) na prowadzenie w okresie od dnia 1 stycznia 2005 r. do dnia 31 grudnia 2006 r. ośmiu specjalistycznych placówek opiekuńczo - wychowawczych wsparcia dziennego dla 866 dzieci,
- 2) na prowadzenie w okresie od dnia 1 stycznia 2005 r. do dnia 31 grudnia 2006 r. dziewięciu opiekuńczych placówek opiekuńczo - wychowawczych wsparcia dziennego dla 358 dzieci,
- 3) na prowadzenie w okresie od dnia 1 stycznia 2005 r. do dnia 31 grudnia 2006 r. socjalizacyjnych placówek opiekuńczo – wychowawczych
- 4) na prowadzenie w okresie od dnia 1 stycznia 2005 r. do dnia 31 grudnia 2005 r. trzech ośrodków adopcyjno-opiekuńczych,
- 5) na prowadzenie w okresie od dnia 1 stycznia 2005 r. do dnia 31 grudnia 2009 r. w budynku przy al. Modrzewiowej 25 w Krakowie, dwóch placówek opiekuńczo-wychowawczych: placówki rodzinnej oraz placówki socjalizacyjnej - grupy usamodzielniającej,
- 6) na prowadzenie, w okresie od dnia 1 stycznia 2005 r. do dnia 31 grudnia 2009 r., rodzinnych placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2003 r. Nr 203, poz. 1966) a następnie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593), która m.in. z dniem 1 stycznia 2005 r. uchyliła przepisy stanowiące dotychczas podstawę do wypłacania dotacji podmiotom prowadzącym placówki opiekuńczo-wychowawcze i ośrodki adopcyjno-opiekuńcze zarejestrowane, na zasadach określonych w ustawie o systemie oświaty, przed dniem 23 lutego 2000 r., celem kontynuacji realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej opracowano projekty ośmiu zarządzeń Prezydenta Miasta Krakowa umożliwiające zlecenie zadań prowadzenia 27 placówek opiekuńczo-wychowawczych (w tym 16 placówek wsparcia dziennego) i trzech ośrodków adopcyjno-opiekuńczych.

Ponadto:

1. Opracowano projekt zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa w sprawie zatwierdzenia regulaminu organizacyjnego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Nr 3, ul. Parkowa 12 w Krakowie,
2. Opracowano projekt uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie określenia zasad częściowego lub całkowitego zwalniania z opłaty za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej,
3. Opracowano projekt uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie określenia zasad częściowego lub całkowitego zwalniania z opłaty za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej zapewniającej opiekę całodobową,
4. opracowano projekt zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa w sprawie ustalenia średnich miesięcznych kosztów utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (zarządzenie Nr 465/2004 z dnia 30 marca 2004 r.).

W związku z wprowadzeniem do ustawy o pomocy społecznej przepisów nakładających na powiaty, obowiązek ponoszenia wydatków z tytułu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów, podjęto działania mające na celu umożliwienie zawierania przez Gminę Miejską Kraków, porozumień w tych sprawach z innymi powiatami.

W tym celu opracowano następujące pełnomocnictwa Prezydenta Miasta Krakowa:

- pełnomocnictwo Nr 648/2004 z dnia 14 grudnia 2004 r. do zawierania w imieniu Prezydenta Miasta Krakowa umów określających warunki i sposób przekazywania Gminie Miejskiej Kraków środków finansowych z powiatami właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki opiekuńczo-wychowawczej na terenie Gminy Miejskiej Kraków oraz do zawierania, w imieniu Prezydenta Miasta Krakowa umów określających warunki i sposób przekazywania powiatom środków finansowych z powiatami, jeżeli miejscem zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki opiekuńczo-wychowawczej prowadzonej przez powiat była Gmina Miejska Kraków,
- pełnomocnictwo nr 647/2004 z dnia 14 grudnia 2004 do zawierania, w imieniu Prezydenta Miasta Krakowa, porozumień w sprawie umieszczenia i wysokości wydatków na utrzymanie dziecka w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w placówce, z powiatami właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki opiekuńczo-wychowawczej na terenie Gminy Miejskiej Kraków oraz do zawierania, w imieniu Prezydenta Miasta Krakowa porozumień z powiatami, w sprawie umieszczenia i wysokości wydatków na utrzymanie dziecka w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w placówce, jeżeli dziecko przed skierowaniem do placówki opiekuńczo-

wychowawczej prowadzonej przez powiat zamieszkiwało na terenie Gminy Miejskiej Kraków,

- pełnomocnictwo Nr 114/2004 z dnia 18 lutego 2004 r. a następnie pełnomocnictwo nr 646/2004 z dnia 14 grudnia 2004 r. do zawierania, w imieniu Prezydenta Miasta Krakowa, porozumień w sprawie umieszczenia i wysokości wydatków na utrzymanie dziecka w łącznej kwocie świadczeń przysługujących danej rodzinie zastępczej, z powiatami właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej na terenie Gminy Miejskiej Kraków oraz do zawierania, w imieniu Prezydenta Miasta Krakowa porozumień z powiatami, w sprawie umieszczenia i wysokości wydatków na utrzymanie dziecka w łącznej kwocie świadczeń przysługujących danej rodzinie zastępczej, jeżeli dziecko przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej na terenie powiatu zamieszkiwało na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

W roku 2004 zawarto porozumienia z następującymi powiatami w sprawie wydatków na utrzymanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej: krakowskim, miechowskim i górowskim dotyczące 4 dzieci zamieszkujących na terenie Gminy Miejskiej Kraków przed ich umieszczeniem w rodzinie zastępczej. Ponadto do dnia 31 grudnia 2004 r. zawarto porozumienia z powiatami: krakowskim, limanowskim, myślenickim dotyczące 5 dzieci zamieszkujących na terenie tych powiatów przed ich umieszczeniem w rodzinach zastępczych.

Jednocześnie do dnia 31 grudnia 2004 r. przygotowano i wysłano do podpisania umowy w sprawie określenia warunków oraz sposobu przekazywania środków finansowych z tytułu wydatków na utrzymanie dziecka, z następującymi powiatami: miechowskim (8 – liczba dzieci objętych umową), myślenickim(27), krakowskim(49), radomskim(2), bocheńskim(5), olkuskim(5), katowickim(2), białskopodlaskim(1), sanockim(2), wrocławskim(4), chrzanowskim(10), limanowskim(3), oświęcimskim(8), proszowickim(2), wielickim(19), stalowowolskim(1), nowosądeckim(1), brzeskim(1), nowotarskim(1), białostockim(1), gliwickim(2), myszkowskim(1), wadowickim(3), szczecineckim(3), tatrzańskim(2).

Liczba dzieci pochodzących spoza terenu Gminy Miejskiej Kraków objętych umowami wynosi 163.

Jednocześnie do końca 2004 r. zostały zawarte 3 umowy z powiatem krakowskim, na terenie którego przebywają w placówkach dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Miejskiej Kraków przed skierowaniem.

2.1.2 Działania profilaktyczne.

Zadania w tym zakresie w 2004 r. realizowały głównie placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Podstawowe zadanie dla placówek wsparcia dziennego to chronienie rodziny przed rozbięciem i zapobieżenie umieszczeniu dziecka w placówce całodobowej. Zapewniając opiekę dziecku pozbawionemu częściowo opieki rodziców, zaspokajając jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne i religijne, proponując i ukazując właściwe postawy i wartości, których brakuje w rodzinie biologicznej dziecka, placówka zapobiega powielaniu negatywnych wzorców i tworzeniu pokoleniowej patologii.

Indywidualne programy pracy z dzieckiem i jego rodziną pozwalają na skuteczne oddziaływanie zarówno na wychowanka placówki jak i jego rodzinę.

Dzieci uczęszczające na zajęcia mają również zapewniony posiłek w formie podwieczorku lub gorącego posiłku.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego funkcjonują minimum 4 godziny dziennie od poniedziałku do piątku. Poza takimi formami zajęć placówki te organizowały również letnie lub zimowe wyjazdy dla wychowanków. Z tej formy wypoczynku skorzystało w roku 2004 1382 dzieci uczęszczających na zajęcia do placówek wsparcia dziennego (w tym w okresie wakacji 882 dzieci, natomiast w okresie ferii 500).

W 2004 r. dotowane były 22 niepubliczne placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Organy prowadzące to:

1. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski Krakowski – 4 placówki, w tym 1 placówka złożona z 7 oddziałów,
2. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka – 3 placówki,
3. Stowarzyszenie Na Rzecz Integracji – 1 placówka,
4. Zgromadzenie Sióstr Św. Michała – 1 placówka,
5. Stowarzyszenie "U Siemachy" – 1 placówka złożona z 6 oddziałów,
6. Akcja Katolicka Archidiecezji Krakowskiej – 1 placówka.

Łączna ilość dotowanych miejsc w tych placówkach na dzień 31 grudnia 2004 r. wynosiła 1584. Na dzień 31 grudnia 2003 r. łączna ilość miejsc na których utrzymanie organy prowadzące otrzymywały dotację, wynosiła 1456.

Tabela: Zestawienie placówek wsparcia dziennego działających w roku 2004:

1	Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza TPD "Promyczek"	ul. P. Włodkowica 7a	47
2	Środowiskowa Świetlica Terapeutyczna TPD "Chatka Puchatka"	ul. Różyckiego 5	29
3	Środowiskowa Świetlica Socjoterapeutyczna TPD "Akademia Młodzieży"	ul. Radzikowskiego 29a	78
4	Środowiskowa Świetlica Socjoterapeutyczna TPD "Radość"	ul. Zamojskiego 1	36
5	Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza TPD "Augustiańska"	ul. Augustiańska 22	44
6	Świetlica Środowiskowa TPD "Świetliki"	Al. Słowackiego 44	48
7	Świetlica Środowiskowa TPD "Wesoła Gromada"	ul. Skarbińskiego 16	29
8	Świetlica Środowiskowa dla Dzieci i Młodzieży TPD "Wesołe Małolaty"	Ul. Strzelców 15	65
9	Świetlica Terapeutyczna TPD	Os. Na Wzgórzach 13a	50
10	Środowiskowa Świetlica Socjoterapeutyczna "Wspólna Chata"	ul. Szlachtowskiego 31	60
11	Dzienny Ośrodek Socjoterapii – oddz. Nr 1	ul. Długa 42	243
12	Dzienny Ośrodek Socjoterapii – oddz. Nr 2	ul. Lea 55	175
13	Dzienny Ośrodek Socjoterapii – oddz. Nr 3	ul. Podbrzezie 6	69
14	Dzienny Ośrodek Socjoterapii – oddz. Nr 4	ul. Konopnickiej 19	144
15	Dzienny Ośrodek Socjoterapii – oddz. Nr 5	ul. Na Kozłowie 25	225
16	Dzienny Ośrodek Socjoterapii "Na Górali"	Os. Górali 19	80
17	Katolicka Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza "Oratorium"	ul. Aleksandry 1	33
18	Świetlica Terapeutyczna "Ikar" Stowarzyszenia na Rzecz Integracji	ul. Bujaka 15	29
19	Świetlica Środowiskowa - Terapeutyczna "Bocianki"	ul. Korzeniaka 18	30
20	Świetlica Socjoterapeutyczna "Wesołe Urwisy"	ul. Popławskiego 17,	40
21	Świetlica Terapeutyczna "Iskierka"	ul. Strzelców 9a	30
22	Świetlica Środowiskowa "Gagatek"	ul. Aleksandry 1	30
	Suma:		1584

W roku 2004 pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przeprowadzili 236 wizytacji w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego. Wizytacje miały na celu kontrolę w zakresie bieżącego funkcjonowania placówek oraz weryfikację liczby dzieci uczęszczających na zajęcia do poszczególnych placówek.

Przeprowadzono także 2 kontrole w jednej placówce opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego mające na celu weryfikację realizacji zadań wynikających z zawartej umowy.

W roku 2004 przeprowadzono także ankietę wśród dzieci i młodzieży uczestniczącej w zajęciach w placówkach. Rozdano 500 ankiet na podstawie których możliwa jest analiza w zakresie potrzeb i oczekiwań dzieci biorących udział z organizowanych w placówkach zajęciach. Obecnie trwa opracowywanie wyników ankiet.

W grudniu 2004 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ogłosił konkurs plastyczny pt.: „Boże Narodzenie w dzisiejszym świecie”, w którym wzięło udział 132 dzieci z 14 placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego. Na konkurs wpłynęły 44 prace. Nagrodą dla laureatów konkursu były bilety na spektakle w Teatrze Groteska.

2.1.3 Działania interwencyjne i pomocowe.

W przypadku, gdy jest za późno na podejmowanie działań profilaktycznych, a sytuacja dziecka w rodzinie lub w szkole wymaga podjęcia interwencji mających na celu przeciwdziałanie i minimalizację skutków pojawiających się już zagrożeń, o różnym nasileniu i charakterze, realizuje się następujące zadania:

- 1) specjalistyczne poradnictwo pedagogiczne – świadczone przez 8 specjalistów pracy z rodziną, posiadających wykształcenie pedagogiczne, zatrudnionych w MOPS, na rzecz klientów oraz wspierania pracowników socjalnych, co pozwalało na dalsze doskonalenie ich kwalifikacji zawodowych,
- 2) współpraca z pedagogami szkolnymi – łącznie pracownicy MOPS 3 792 razy kontaktowali się z pedagogami w sprawach dzieci i młodzieży,
- 3) współpraca z kuratorami sądowymi – łącznie pracownicy MOPS 1 931 razy kontaktowali się z kuratorami,
- 4) kierowanie wniosków do sądów w sprawie wydania zarządzeń w sprawie nieletnich – w sumie w ubiegłym roku skierowano 194 wnioski.

Zadaniem Ośrodka jest również udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów rodzin, w przypadku których nastąpił rozpad, a celem tych działań jest umożliwienie właściwego wypełniania funkcji przez rodzinę, pomimo rozpadu więzi małżeńskiej.

Tabela: Pomoc na rzecz rodzin i dzieci.

	2000	2001	2002	2003	2004
Ilość wystąpień do sądu w sprawie wydania zarządzeń w sprawie małoletnich (umieszczenie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, ustanowienia rodziny zastępczej, ograniczenia lub pozbawienia władzy rodzicielskiej)	135	109	137	229	194
Ilość kontaktów w sprawach małoletnich z:					
pedagogami szkolnymi	2648	2777	3360	3 576	3 792
kuratorami	1560	1709	1562	1 691	1 931

2.1.4 Pomoc dzieciom niepełnosprawnym.

1. Pomoc ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W 2004 roku z pomocy skorzystało 805 dzieci niepełnosprawnych, które otrzymały pomoc w łącznej wysokości 223 632 zł. Środki te przeznaczone zostały na dofinansowanie do:
 - a. pobytu na turnusie rehabilitacyjnym – 330 dzieci oraz 280 ich opiekunów; koszt udzielonej pomocy – 326 905 zł.,
 - b. zakupu sprzętu ortopedycznego, środków pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego – 304 dzieci; koszt udzielonej pomocy – 306 962 zł.
 - c. likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych – 170 dzieci, koszt udzielonej pomocy – 586 412 zł.
 - d. uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez warsztat terapii zajęciowej – 1 dziecko: koszt udzielonej pomocy 3 353 zł.

Średni koszt udzielonej pomocy dla jednego dziecka niepełnosprawnego wyniósł ok. 1 520 zł.

Ponadto w 2004 r. MOPS zawarł 17 umów z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w sprawie dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki oraz zakupu sprzętu rehabilitacyjnego z przeznaczeniem dla dzieci niepełnosprawnych. Łączny koszt udzielonej pomocy wyniósł 37 401 zł.

2. Pomoc mająca na celu poprawę sytuacji materialnej rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym. Specyficzną formą pomocy adresowaną do tych rodzin był zasiłek stały, przyznawany osobie zdolnej do pracy, lecz nie pozostającej w zatrudnieniu ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem wymagającym stałej pielęgnacji, polegającej na bezpośredniej, osobistej pielęgnacji i systematycznym współdziałaniu w postępowaniu leczniczym, rehabilitacyjnym oraz edukacyjnym, przy spełnieniu warunków dochodowych. W 2004 roku przyznano zasiłek stały 482 osobom, wypłacono 1 886 świadczeń na łączną kwotę 785 717,04zł. zł.
3. Pomoc instytucjonalna.
W razie niemożności zapewnienia dziecku niepełnosprawnemu opieki w środowisku rodzinnym, istnieje możliwość umieszczenia w domu pomocy społecznej. W Krakowie funkcjonują 2 domy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, mogące zapewnić pobyt dla 189 dzieci.

2.1.5 Pomoc na rzecz rodzin zastępczych.

Rok 2004 w porównaniu z rokiem 2003 przyniósł istotne zmiany w zakresie funkcjonowania rodzin zastępczych, zmiany przepisów w tym zakresie doprowadziły również do powstania pewnych problemów związanych z realizacją świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej.

Nowa ustawa o pomocy społecznej wprowadziła również następujące kategorie rodzin zastępczych – rodziny zastępcze zawodowe, niespokrewnione z dzieckiem, działające w formie:

- a. rodzin wielodzietnych,

- b. rodzin specjalistycznych (dla dzieci niedostosowanych społecznie, z różnymi dysfunkcjami lub problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki lub pielęgnacji),
- c. rodzin o charakterze pogotowia rodzinnego (kontynuacja formy funkcjonującej już od 2001 r.).

Rodziny zastępcze zawodowe pełnić będą swoje funkcje na podstawie umowy zawieranej ze starostą (w Krakowie Prezydentem Miasta), do której zastosowanie mają przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące umowy zlecenia. Rodzinom wielodzietnym i specjalistycznym, z tytułu świadczenia dzieciom opieki i wychowania, przysługuje wynagrodzenie. Rodzina pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego otrzymuje dodatkowo wynagrodzenie z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, od dnia 01.05.2004 r. (tj. od daty wejścia w życie ustawy), uprawnienie do zasiłku pielęgnacyjnego utracili małoletni przebywający w rodzinach zastępczych.

Oznaczało to, iż w związku z brakiem nowych przepisów wykonawczych do obowiązującej od 01.05.2004 r. ustawy o pomocy społecznej, rodziny zastępcze, w których przebywały dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością, otrzymujące najczęściej do dnia 30 kwietnia 2004 r., zasiłek pielęgnacyjny, nie mogły pobierać zwiększonej pomocy finansowej do której były uprawnione na gruncie przepisów obowiązujących do dnia 30 kwietnia 2004 r.

Sytuacja ta uległa zmianie z dniem 1. 10.2004 r. tj. wraz z wejściem w życie ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 30 lipca 2004 r., która usunęła zapis wykluczający dzieci przebywające w rodzinach zastępczych z grona osób, którym nie przysługiwał zasiłek pielęgnacyjny. Umożliwiło to wydanie rodzinom do tego uprawnionym decyzji administracyjnych zwiększających wysokość pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej.

Kolejne zmiany w zakresie funkcjonowania rodzin zastępczych zostały wprowadzone 11 listopada 2004 r. tj. z dniem wejścia w życie Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004 r. w sprawie rodzin zastępczych. Zgodnie z ww. rozporządzeniem zmianie uległo kryterium, na podstawie którego zwiększano wysokość pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej.

Od dnia ogłoszenia ww. rozporządzenia podstawą do wypłacania pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej w zwiększonej kwocie nie jest decyzja przyznająca zasiłek pielęgnacyjny lecz orzeczenie o niepełnosprawności – w przypadku dzieci do 16 roku życia lub orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Ww. rozporządzenie w tym zakresie weszło z mocą wsteczną od 01.05.2004 r. umożliwiając tym samym uprawnionym rodzinom zastępczym wypłatę wyrównania świadczenia z tytułu opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem.

Ponadto w rozporządzeniu z dnia 18.10.2004 r. w sprawie rodzin zastępczych nie znalazły się zapisy umożliwiające wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka oraz przyznanie jednorazowej pomocy na częściowe pokrycie skutków zdarzenia losowego. W związku z tym jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka nie mogło być przyznane dwóm rodzinom zastępczym zapewniającym opiekę łącznie dwójce dzieci.

2.1.6 Pogotowia rodzinne.

Szczególnym typem rodzin zastępczych są te, które wykonują zadania pogotowia rodzinnego. Jest to interwencyjna, krótkoterminowa (okres przebywania dziecka maksymalnie do 15 miesięcy) forma opieki nad dzieckiem, sprawowana przez odpowiednio przeszkolone rodziny zastępcze w celu zapewnienia dziecku optymalnych warunków rozwoju emocjonalnego, psychospołecznego i fizycznego. W Krakowie ta forma opieki funkcjonuje od marca 2001 roku, kiedy to zaczęły swoją działalność dwa pierwsze Pogotowia Rodzinne. W roku 2004 działało łącznie 28 pogotowi rodzinnych, w których przebywało 142 dzieci. W roku 2004 z jednym pogotowiem rozwiązano umowę, gdyż pogotowie to zrezygnowało z pełnienia tej funkcji ze względu na trudności zdrowotne, natomiast zorganizowano trzy nowe pogotowia rodzinne.

Struktura wiekowa dzieci przebywających w pogotowiach rodzinnych:

- 0 – 3 lat - 108 dzieci
- 4 – 6 lat - 23 dzieci
- 7 – 13 lat - 11 dzieci

Umieszczenie dziecka w pogotowiu rodzinnym powodowane było następującymi okolicznościami:

- pozostawianie przez matkę noworodka w szpitalu bez opieki,
- zaistnieniem sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu dziecka wymagających natychmiastowej interwencji:
 - zaniedbań opiekuńczych i wychowawczych (niewydolność wychowawcza rodziców),
 - konfliktów i problemów rodzinnych (np. przemoc, alkoholizm, narkomania),
 - porzucenie przez rodziców,
 - w sytuacjach, gdy nie jest możliwe zapewnianie bezpośredniej opieki przez rodziców z uwagi na:
 - pobyt rodziców w więzieniu
 - problemy zdrowotne rodziców
 - pobyt rodziców w szpitalu lub ośrodkach terapeutycznych.
 - w trudnych sytuacjach życiowych rodziców - na ich prośbę.

Wysokość środków wydatkowanych w 2004r. na pomoc dzieciom umieszczonym w pogotowiach, zamknęła się w kwocie 777 842,51 zł, natomiast z tytułu pomocy jednorazowej na zagospodarowanie – 3 800,00 zł.

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie w zakresie organizowania pracy pogotowi rodzinnych, obejmowała w szczególności:

- a. nadzór nad przejmowaniem opieki nad dzieckiem do pogotowia – przekazanie dzieci do pogotowi rodzinnych:
 - ze szpitali – 83 (dzieci),
 - z pogotowia opiekuńczego – 8 (dzieci),
 - od rodziców – 1 (dzieci),
 - z interwencji – 30 (dzieci)
- b. przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w pogotowiu rodzinnym i u rodziców biologicznych dzieci przebywających w pogotowiach (ilość: 180 wywiadów)

- c. naliczanie i wydawanie decyzji dotyczących pomocy pieniężnej z tytułu częściowego pokrycia kosztów utrzymania dzieci przebywających w pogotowiach rodzinnych i wystawianie decyzji o wysokości odpłatności rodziców biologicznych za pobyt ich dzieci w pogotowiu rodzinnym (ilość: 217 decyzji),
- d. stałe kontakty z instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem spraw dzieci i przygotowywanie dokumentacji obrazującej sytuację dziecka, głównie na potrzeby sądu,
- e. stałą współpracę z ośrodkami adopcyjno-opiekuńczymi obejmującą: sprawy związane z pogotowiami rodzinnymi, dziećmi umieszczonymi w pogotowiach rodzinnych i ich rodzicami biologicznymi,
- f. prowadzenie cyklicznych spotkań przedstawicieli ośrodków adopcyjno-opiekuńczych i pracowników MOPS mających na celu bieżącą wymianę informacji oraz planowanie wspólnych działań odnośnie dzieci, ich rodziców i pogotowia - 8 spotkań
- g. spotkania zespołów konsultacyjnych w sprawie dzieci przebywających w pogotowiach rodzinnych – (105 spotkań)

Szczególnie istotnym elementem związanym z działalnością pogotowia rodzinnych było podejmowanie działań wspierających i nadzorujących ich pracę poprzez:

- a. Grupę wsparcia, od grudnia 2001 r. odbywają się spotkania wspierające pracę pogotowia rodzinnych. Takie spotkania w ramach "Grupy wsparcia" prowadzonej przez pracowników działu Pomocy Dzieciom MOPS odbywają się 2 razy w miesiącu. Spotkania nie są obowiązkowe. Rodziny prowadzące pogotowia rodzinne uczestniczą w nich tak często, jak uda im się wygospodarować wolny czas. Są takie osoby, które przychodzą prawie na każde spotkanie grupy, inne bywają sporadycznie. W roku 2004 spotkań takich odbyło się łącznie 20.

W ramach spotkań poruszane były następujące problemy związane z pracą pogotowia:

- problematyka rodzin dysfunkcyjnych,
 - problematyka molestowania seksualnego dzieci - w ramach grupy zaoferowano szkolenie na ten temat odbywające się w Schronisku dla Ofiar Przemocy,
 - problemy organizacyjne pracy pogotowia rodzinnych,
 - omówienie zasad kontaktów z rodzicami biologicznymi dzieci przebywających w pogotowiach rodzinnych,
 - problemy wychowawcze dzieci,
 - dyskusje nad doskonaleniem współpracy z pogotowiami i OAO,
 - warsztaty dot. komunikacji interpersonalnej mające na celu podniesienie w kontaktach z rodzinami biologicznymi a także w innych trudnych sytuacjach.
 - metody radzenia sobie ze stresem,
- b. zorganizowano szkolenie dotyczące zakresu przemocy wobec dzieci ze szczególnym uwzględnieniem problematyki wykorzystywania seksualnego dzieci (11 października 2004 r.). Szkolenie, w którym uczestniczyło 10 osób, było pierwszą turą cyklu.
 - c. wizyty domowe, przeprowadzane są przez pracownika koordynującego funkcjonowanie pogotowia rodzinnych. Dają one możliwość obserwacji funkcjonowania rodziny pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego w swoim środowisku, obserwacji relacji pogotowia w ramach własnej rodziny oraz w stosunku do przyjmowanych dzieci. Pozwalają również na spokojną rozmowę na temat pracy pogotowia rodzinnego i na dokładne poznanie potrzeb i problemów dotyczących konkretnej rodziny. W roku 2004 odbyło się 17 takich wizyt.

- d. kontynuacja wolontariatu w systemie wsparcia pogotowi rodzinnych, zaangażowano 12 wolontariuszy, pomagającym 12 pogotowiom rodzinnym.
- e. ocena pracy i kompetencji pogotowi rodzinnych wraz z ośrodkami adopcyjno-opiekuńczymi w celu indywidualnego wsparcia pogotowi rodzinnych i podniesienia ich kompetencji (oceniono całościowo 12 pogotowi),
- f. kontrola funkcjonowania pogotowi rodzinnych – odbyły się kontrole 4 pogotowi rodzinnych przez osoby niezwiązane bezpośrednio z prowadzeniem pogotowi rodzinnych, tj. przez starszego pracownika socjalnego i psychologa MOPS.

W dalszym ciągu doskonalono metody pracy powstałe w trakcie realizacji programu „W stronę rodziny”, wdrażanego od 2002 r.:

- a. Sposób i przeprowadzanie zespołów konsultacyjnych oraz dokumentacji z tym związanej,
- b. Oceny pogotowi rodzinnych – włączono do oceny pogotowi rodzinnych element samooceny osób prowadzących pogotowie wg wspólnie przyjętych kryteriów,
- c. Rozwijanie współpracy z OAO oraz kuratorami sądowymi – spotkanie z przedstawicielami sądownictwa w związku z wejściem w życie nowej ustawy o pomocy społecznej,
- d. Organizacja wsparcia wolontariatu dla pogotowi rodzinnych (12 wolontariuszy),
- e. Doskonalenie metod pracy z rodziną biologiczną w ramach pracy zespołów konsultacyjnych oraz w ramach (w roku 2002 praca obejmowała 3 rodziny natomiast w roku 2003 już 31, w roku 2004 36 rodzin),
- f. Dalsze usprawnienie systemu wymiany informacji poprzez prowadzenie miesięcznych spotkań przedstawicieli OAO i pracowników MOPS mających na celu bieżącą wymianę informacji oraz planowanie wspólnych działań odnośnie realizacji zadań w zakresie prowadzenia pogotowi rodzinnych.

2.1.7 Ośrodki adopcyjno - opiekuńcze.

Zadania ustawowe realizowane przez Ośrodki Adopcyjno-Opiekuńcze w Krakowie w 2004 roku obejmowały następujące obszary:

1. Działalność diagnostyczno - konsultacyjna, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość pełnienia funkcji rodzin zastępczych i prowadzenia placówek rodzinnych,
2. Praca na rzecz umożliwienia powrotu dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego do rodzin biologicznych, w szczególności:
 - a. dokonywanie kompleksowej diagnozy sytuacji rodzinnej dziecka,
 - b. opracowywanie planu pomocy dla rodziny i ocena jego realizacji na posiedzeniach zespołów konsultacyjnych,
 - c. prowadzenie terapii rodzinnej dla rodziców biologicznych oraz dziecka,
 - d. poradnictwo specjalistyczne w szczególności w zakresie poradnictwa psychologicznego i rodzinnego,
 - e. ustalanie ostatecznych rozwiązań dla organu sądowego dotyczących dzieci po prowadzeniu intensywnej pracy z rodzicami biologicznymi dzieci.
3. Praca na rzecz umieszczenia dzieci przebywających w rodzinach zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego w rodzinach zastępczych długoterminowych lub w adopcji, w szczególności poprzez:
 - a. podejmowanie działań mających na celu uregulowanie sytuacji prawnej dziecka,

- b. poszukiwanie kandydatów na rodziny zastępcze długoterminowe lub adopcyjne dla dzieci umieszczonych w rodzinnej opiece zastępczej, w tym z terenu Gminy Miejskiej Kraków, jak i spoza niej,
4. Praca na rzecz dzieci i ich rodzin umieszczonych w rodzinnych placówkach opiekuńczo - wychowawczych, w szczególności poprzez:
 - a. udział w posiedzeniach stałego zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przynajmniej 1 raz na pół roku,
 - b. praca z rodziną biologiczną dziecka, prowadzenie terapii rodzinnej i poradnictwa specjalistycznego,
5. Działania na rzecz osób prowadzących rodzinne placówki opiekuńczo - wychowawcze oraz osób pełniących funkcje pogotowia rodzinnego w szczególności poprzez:
 - a. wspieranie psychologiczno-pedagogiczne,
 - b. poradnictwo specjalistyczne w zakresie sytuacji problemowych dzieci,
 - c. udzielanie na bieżąco istotnych informacji dotyczących sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, prawnej dziecka,
6. Działalność diagnostyczno - konsultacyjna, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka,
7. Prowadzenie procedur przysposobienia lub ustanowienia rodziny zastępczej długoterminowej poprzez:
 - a. dobór odpowiednich kandydatów na rodziny adopcyjne lub rodziny zastępcze długoterminowe,
 - b. udział w postępowaniach sądowych dotyczących dzieci,
 - c. w razie konieczności poradnictwo specjalistyczne dla utworzonych rodzin adopcyjnych lub zastępczych długoterminowych,
8. Współpraca z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, tj. Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, placówkami opiekuńczo – wychowawczymi, rodzinami biologicznymi i opiekunami prawnymi dzieci umieszczonymi w opiece zastępczej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.
9. Działalność edukacyjna i upowszechniająca rodzinną opiekę zastępczą, m. in. poprzez wydawanie broszur, informatorów, udostępniania rzetelnych informacji na stronie internetowej.

1. Ogólna liczba osób zajmujących się poradnictwem specjalistycznym:

Ośrodki Adopcyjno-Opiekuńcze	Ilość osób zajmujących się poradnictwem
TPD ul. Marka 20/14	5
POAO ul. Piłsudskiego 29	7
Pro Familia os. Zielone 1	6
“Dzieło Pomocy Dzieciom” ul. Rajska 10	6
Suma	24

2. Liczba osób korzystających z poradnictwa

Ośrodki Adopcyjno-Opiekuńcze	Liczba osób korzystających z poradnictwa
TPD ul. Marka 20/14	769
POAO ul. Piłsudskiego 29 ”Centrum zastępczej opieki rodzinnej”	704
Pro Familia os. Zielone 1	544
“Dzieło Pomocy Dzieciom” ul. Rajska 10	457
suma	2474

3. Liczba osób, które skorzystały z terapii rodzinnej

Ośrodki Adopcyjno-Opiekuńcze	Liczba osób, które skorzystały z terapii rodzinnej
TPD ul. Marka 20/14	0
POAO ul. Piłsudskiego 29 "Centrum zastępczej opieki rodzinnej"	64
Pro Familia os. Zielone 1	19
"Dzieło Pomocy Dzieciom" ul. Rajska 10	3
suma	86

4. Wsparcie dla rodzin adopcyjnych i zastępczych (liczba osób)

Ośrodki Adopcyjno-Opiekuńcze	Wsparcie dla rodzin adopcyjnych i zastępczych (liczba osób)
TPD ul. Marka 20/14	236
POAO ul. Piłsudskiego 29 "Centrum zastępczej opieki rodzinnej"	467
Pro Familia os. Zielone 1	213
"Dzieło Pomocy Dzieciom" ul. Rajska 10	305
suma	1221

5. Szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze i adopcyjne (liczba osób)

Ośrodki Adopcyjno-Opiekuńcze	Szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze i adopcyjne (liczba osób)
TPD ul. Marka 20/14	196
POAO ul. Piłsudskiego 29 "Centrum zastępczej opieki rodzinnej"	512
Pro Familia os. Zielone 1	108
"Dzieło Pomocy Dzieciom" ul. Rajska 10	234
suma	1050

6. Kwalifikowanie kandydatów na rodziny zastępcze i adopcyjne (liczba osób)

Ośrodki Adopcyjno-Opiekuńcze	liczba osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i adopcyjnej
TPD ul. Marka 20/14	103
POAO ul. Piłsudskiego 29	83
Pro Familia os. Zielone 1	129
"Dzieło Pomocy Dzieciom" ul. Rajska 10	73
suma	388

7. Zadania związane z funkcjonowaniem pogotowi rodzinnych

Ośrodki Adopcyjno Opiekuńcze	ilość prowadzonych spraw dzieci	ilość rozwiązanych spraw dzieci	wyszczególnienie miejsca odejścia dziecka z pogotowia rodzinnego			
			ilość dzieci do rodzin adopcyjnych	ilość dzieci do rodzin zastępczych	ilość dzieci do rodzin biologicznych	inne
TPD ul. Marka 20/14	42	23	19	2	1	1
POAO ul. Piłsudskiego 29	44	21	11	4	4	2
Pro Familia os. Zielone 1	29	14	11	2	0	1
“Dzieło Pomocy Dzieciom” ul. Rajska 10	27	18	13	0	5	0
Ogółem	142	76	54	8	10	4

2.1.8 Całodobowe placówki opiekuńczo - wychowawcze.

Podjęmowane w ramach ośrodków wsparcia działania profilaktyczne niestety często nie są wystarczające i nie pozwalają na zapewnienie dziecku prawidłowego funkcjonowania w rodzinie biologicznej. Sytuacja dziecka w rodzinie i szkole wymaga więc po wyczerpaniu innych możliwości podjęcia inicjatyw mających na celu przeciwdziałanie istniejącym już sytuacjom uniemożliwiającym prawidłowe funkcjonowanie dziecka w rodzinie i środowisku. W sytuacji, gdy niemożliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej, konieczne staje się zapewnienie miejsca w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej. Optymalnym rozwiązaniem jest umieszczenie dziecka w placówce rodzinnej.

MOPS wydał w 2004 r. 313 skierowań do placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym:

- dla dziewcząt – 153;
- dla chłopców – 160

Ze względu na typ placówki wydawano skierowania w następujący sposób:

- do placówek interwencyjnych – 107 (w tym 12 przedłużających pobyt);
- do placówek socjalizacyjnych – 199;
- do placówek rodzinnych – 7.

Spośród umieszczanych dzieci 225 pochodzi z Krakowa (113 dziewcząt i 112 chłopców), 88 spoza Krakowa (40 dziewcząt i 48 chłopców). W powyższych placówkach w roku 2004 umieszczono 41 rodzeństw, w tym:

- 1 pięcioosobowe;
- 2 czteroosobowe;
- 9 trzyosobowe;
- 29 dwuosobowe.

Podstawą wydania skierowania było:

- postanowienie Sądu – 266 skierowań;
- wniosek dziecka – 2 skierowania;
- wniosek rodziców – 14 skierowań;

- wniosek Dyrektora placówki – 28 skierowania;
- wniosek opiekuna prawnego – 3 skierowania

Wśród najczęstszych powodów umieszczenia dzieci w placówkach można wyróżnić:

- zaniechanie i brak opieki,
- niewydolność wychowawcza i niezaradność rodziców;
- alkoholizm rodziców;
- przemoc w rodzinie;
- nie realizowanie obowiązku szkolnego;
- problemy wychowawcze i szkolne;
- trudna sytuacja materialna i bytowa;

Spśród dzieci kierowanych do placówek 76 było już uprzednio wychowankami innych placówek i zostało przeniesionych w wyniku zmiany orzeczeń sądowych, wniosków dyrektorów tych placówek, a także likwidacji placówki.

Zmiana skierowania dziecka na wniosek Dyrektora placówki poprzedzona była posiedzeniem Zespołu do spraw okresowej sytuacji dziecka. W 2004r. w placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu socjalizacyjnego odbyło się 17 posiedzeń takich Zespołów z udziałem pracowników MOPS.

W zakresie rodzinnych form opieki w Krakowie w 2004r. funkcjonowało 8 rodzinnych placówek opiekuńczo – wychowawczych przeznaczonych w sumie dla 64 dzieci. W sumie z opieki placówek rodzinnych skorzystało 71 dzieci.

Pracownicy MOPS uczestniczyli w 15 posiedzeniach stałych zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka w Rodzinnych Domach Dziecka.

Od marca 2004 r. rozpoczęły się spotkania „grupy wsparcia” osób prowadzących rodzinne placówki opiekuńczo-wychowawcze zorganizowane przez pracownika Działu Pomocy Dzieciom MOPS.

W roku 2004 odbyło się 7 spotkań. Celem spotkań jest wymiana doświadczeń, pomoc w rozwiązywaniu codziennych trudności, które napotykają opiekunowie w swojej pracy oraz możliwość porozmawiania z innymi osobami, które wykonują podobną pracę i uzyskanie zrozumienia dla własnych poczynań. Spotkania służą również wymianie informacji dot. organizacji placówki.

Od 2004 r. rozpoczęły się wizytacje w placówkach rodzinnych, w celu uzyskania szerszego wglądu w sytuacje wychowanków, ich funkcjonowanie na terenie placówki i relacje z opiekunami. W ramach tych wizyt przeprowadzane są rozmowy z osobami prowadzącymi placówkę oraz samymi wychowankami. Od VII 2004r. odbyło się 13 wizytacji.

Od IX 2004 r. podjęto współpracę ze szkołami, do których uczęszczają wychowankowie rodzinnych placówek. W ramach wizyt przeprowadzane są rozmowy z pedagogami szkolnymi, którzy dzielą się swoimi uwagami i spostrzeżeniami na temat dzieci. Przeprowadzono wizyty w 3 szkołach.

2.1.9 Odpłatność za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z art. 81 ust 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo- wychowawczej opłatę zobowiązani są ponosić rodzice

dziecka, a także opiekunowie prawni w przypadku gdy dysponują dochodami dziecka, do wysokości wydatków bieżących ponoszonych na jego utrzymanie w placówce.

W związku z art. 149 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, z dniem 1 maja 2004 r. wygasły decyzje wydane w oparciu o ustawę z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej. W związku z powyższym od maja 2004 r. rozpoczęto wydawanie decyzji administracyjnych w oparciu o zmienione przepisy.

Do 30 kwietnia 2004 r. wydano łącznie 169 decyzji administracyjnych w sprawie ustalenia wysokości opłat rodziców za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w tym:

- 51 decyzji zwalniających z ponoszenia odpłatności
- 31 decyzji ustalających wysokość zobowiązania
- 1 decyzję uchylającą uprzednio wydaną
- 6 decyzji umarzających postępowanie
- 80 decyzji zmieniających wysokość ustalonej uprzednio odpłatności.

W oparciu o nowe przepisy wydano:

- 270 decyzji zwalniających z ponoszenia opłaty;
- 87 decyzji ustalających wysokość zobowiązania;
- 9 decyzji zmieniających wysokość ustalonej opłaty;
- 1 decyzję umarzającą postępowanie;

W 2004r. od powyższych decyzji wniesiono 4 odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, z czego 1 decyzja została utrzymana w mocy, 1 została uchylona i przekazana do ponownego rozpatrzenia, 1 została uchylona zaś postępowanie umorzono, a w jednym przypadku nie rozstrzygnięto postępowania.

2.1.10 Pomoc na usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem wychowanków placówek i rodzin zastępczych.

W celu realizacji zadania usamodzielnienia wychowanków rodzin zastępczych, w 2004r. wydano łącznie kwotę 1 689 001,09 zł. Łącznie przyznano 2 950 świadczeń, w tym:

- na pomoc pieniężną w celu kontynuowania nauki, 2 879 świadczeń dla 310 osób, na kwotę 1 391 039,43zł.
- na pomoc, na zagospodarowanie w formie rzeczowej, 57 świadczeń dla 57 osób, na kwotę 234 742,66zł.
- na jednorazową pomoc, na zagospodarowanie, 14 świadczeń dla 14 osób, na kwotę 63 219zł.

W celu realizacji zadania usamodzielnienia wychowanków placówek w 2004r. wydano łącznie kwotę 1 022 578,25 zł. Łącznie przyznano 1 297 świadczeń, w tym:

- na pomoc pieniężną w celu kontynuowania nauki, 1 195 świadczeń dla 169 osób, na kwotę 563 937,38zł.
- na pomoc, na zagospodarowanie w formie rzeczowej, 74 świadczeń dla 74 osób, na kwotę 317 371,87zł.
- na jednorazową pomoc, na zagospodarowanie, 28 świadczeń dla 28 osób, na kwotę 141 269zł.

2.2 Działania na rzecz rodziny z trudnościami życiowymi (konflikty, problemy wychowawcze z dziećmi, przemoc, bezrobocie).

Głównym celem pomocy społecznej jest pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin, a także ich integracja ze środowiskiem. Realizacji tych celów nie można osiągnąć jedynie poprzez wspieranie klientów pozostających w trudnej sytuacji życiowej w formie świadczeń pieniężnych. Przede wszystkim na ich rzecz świadczona jest praca socjalna oraz poradnictwo specjalistyczne, czyli wszelkie działania pracowników pomocy społecznej i specjalistów skierowane na pomoc we wzmocnieniu oraz odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Pracownicy socjalni i specjaliści podejmując współpracę z rodziną diagnozują jej sytuację oraz określają plan pomocy na jej rzecz, który umożliwiłby usamodzielnienie rodziny, tym samym pomógł rozwiązać główne problemy powodujące alienację społeczną, doprowadzającą do zjawisk społecznie niepożądanych. Działania podejmowane w tym zakresie są bardzo zróżnicowane i dostosowane do indywidualnej sytuacji.

2.2.1 Poradnictwo specjalistyczne

Istotnym zadaniem realizowanym przez Filie MOPS jest udzielanie specjalistycznego poradnictwa dla klientów. Poradnictwo w 2004 roku realizowało:

- 9 pedagogów (9 etatów)
- 1 psycholog (1 etat)
- 6 prawników (5,3 etatu)

Tabela: Poradnictwo specjalistyczne.

poradnictwo	2002		2003		2004	
	liczba udzielonych porad	liczba etatów pracowników świadczących poradnictwo	liczba udzielonych porad	liczba etatów pracowników świadczących poradnictwo	liczba udzielonych porad	liczba etatów pracowników świadczących poradnictwo
pedagogiczne	3 665	7	2496	9	1 992	9
psychologiczne	2 720	4	414	4,25	487	1
prawne	2 907	9,5	4018	9,65	1 784	5,3
łącznie	9 292	20,5	6928	22,8	4 263	15,3

Z pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego w 2004 r. skorzystało 1 751 osób.

Tabela: główne działania podejmowane w ramach poradnictwa specjalistycznego.

Główne działania podejmowane w ramach poradnictwa specjalistycznego	2000	2001	2002	2003	2004
Ilość wystąpień do sądu o umieszczenie bez zgody w domu pomocy społecznej	114	71	68	90	51
Ilość wystąpień do sądu o przymusowe leczenie	28	20	42	74	29
Ilość konsultacji pedagogicznych i psychologicznych w sprawach przemocy w rodzinie	661	493	333	399	270

2.2.2 Poradnictwo rodzinne i terapia rodzin

Poradnictwo rodzinne i terapia rodzinna realizowana była poprzez zlecenie Stowarzyszeniu „Dobrej Nadziei”, na podstawie Umowy nr 38/2003/P/MOPS z dnia 18 listopada 2003 r. prowadzenia Ośrodka Poradnictwa i Terapii Rodzin przy ul. Krupniczej 38 w Krakowie. Działania Ośrodka obejmowały prowadzenie: spotkań terapeutycznych, diagnozy rodziny, poradnictwa rodzinnego, terapii rodzinnej systemowej, poradnictwa socjalnego, psychoterapii indywidualnej, konsultacji. Wymienione formy pracy odbywały się w Ośrodku, w miejscu zamieszkania rodziny lub jej środowisku.

Realizowane działania miały charakter profilaktyczny, a ich celem było zapobieganie pogłębianiu się destabilizacji rodzin zagrożonych szczególnie tych, w których został ustanowiony nadzór kuratora oraz kierowanych do Ośrodka przez MOPS.

Z porad i terapii rodzinnej prowadzonej w Ośrodku Poradnictwa i Terapii Rodzin w 2004 r. skorzystało w sumie 518 rodzin, w tym 187 skierowano do Ośrodka w roku 2003. Ośrodek przeprowadził w 2004 r. 3230 spotkań terapeutycznych, z czego 440 stanowiły spotkania diagnostyczne, a 2790 spotkania w ramach terapii rodzinnej i poradnictwa.

W czynnej terapii w dalszym ciągu pozostaje 220 rodzin, a 28 jest do niej przygotowywanych.

Na przestrzeni 2004 roku wykreślono z listy rodzin korzystających z pomocy Ośrodka 93 rodziny w I półroczu, 58 w III kw. i 119 w IV kw. 2004r. Rodziny te z różnych przyczyn zakończyły proces terapii.

Ponadto na koniec roku sprawozdawczego uczestniczyło w terapii 468 dzieci.

Poradnictwo realizowane przez Ośrodek Poradnictwa i Terapii Rodzin przy ul. Krupniczej 38 w Krakowie w 2004 r.

	I kw. 2004r	II kw. 2004r.	III kw. 2004r	IV kw. 2004r.
Spotkania diagnostyczne rodziny				
w miejscu zamieszkania	160	67	41	57
w Ośrodku	11	36	22	52
<i>suma roboczogodzin:</i>	417	306	206	371
Poradnictwo rodzinne				
w miejscu zamieszkania	35	86	117	83
w Ośrodku	314	286	328	268
<i>suma roboczogodzin:</i>	419	544	533	490
Terapia rodzinna				
w miejscu zamieszkania	221	186	214	280
w Ośrodku	98	87	36	130
<i>suma roboczogodzin:</i>	700	829	990	1023

W celu zwiększenia atrakcyjności uczestnictwa w terapii, pracownicy Ośrodka Poradnictwa i Terapii Rodzin, przy wsparciu Stowarzyszenia „Dobra Nadzieja”, wprowadzali dodatkowe działania zwłaszcza na polu wsparcia socjalnego. Ośrodek w przeciągu całego roku starał się rozszerzać ofertę w zakresie pracy socjalnej czego efektem było:

- objęcie pomocą żywnościową 145 rodzin, w ramach współpracy z Bankiem Żywności,
- współpraca z Wydziałem Mieszkalnictwa UMK w sprawie przydziału lokali dla podopiecznych,
- współpraca z Grodzkim Urzędem Pracy – realizacja programu robót publicznych p.n. „Konserwator” i zatrudnianiu w jego ramach podopiecznych.
- realizacja programu „Wolontariat dla Krakowa”

Oprócz oferty terapeutycznej Ośrodka, w której znajduje się uczestnictwo w terapii rodzinnej i poradnictwo rodzinne proponowano, w miarę zaistnienia potrzeby, terapię uzależnień, terapię indywidualną, konsultacje psychiatryczne, porady prawne, możliwość korzystania z pomocy wolontariuszy itp.

Przykładem wzbogacania programu terapii jest zorganizowanie w okresie wakacyjnym przez Stowarzyszenie „Dobra Nadzieja” dwóch obozów terapeutycznych. Pierwszy z nich odbył się w Śnieżnicy w okresie od 26.06.-6.07, drugi w Czorsztynie w okresie od 18.08. – 28.08.

We wrześniu rozpoczęły swoje spotkania grupy dzieci młodszych, dzieci starszych i spotkania grupy rodziców, które są kontynuacją pracy terapeutycznej zapoczątkowanej w czasie trwania obozów.

Nową formą pracy terapeutycznej jest grupa choreoterapii, która skupia chłopców w wieku gimnazjalnym. Zajęcia odbywają się raz w tygodniu i mają na celu przede wszystkim danie możliwości samorealizacji w tańcu nowoczesnym. Jest to również doskonały sposób na spędzanie wolnego czasu.

Ponadto od listopada 2004r. Na terenie Ośrodka w środy i soboty odbywają się spotkania grupy AA. Uczestniczenie w niej jest sprawą dobrowolną i uzależnioną od indywidualnej potrzeby osoby.

2.2.3 Poradnictwo Telefoniczne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy poradnictwo telefoniczne od 1999 roku. Dyżurni są członkami Polskiego Towarzystwa Pomocy Telefonicznej, które jest zrzeszone w Światowej Federacji Pomocy Telefonicznej IFOTES.

Pracownicy (6 osób) i pozyskani wolontariusze (3 osoby) pełnią dyżury od poniedziałku do soboty między 16.00 – 21.00.

W 2004 roku przeprowadzono 1 286 rozmów, głównie w kwestiach informacyjno poznawczych i o tematyce egzystencjalnej: związanej z potrzebą pomocy psychologicznej, z przeżywanymi sytuacjami stresowymi, osamotnieniem. Dużo rozmów dotyczyło również uzależnienia od alkoholu oraz konfliktów małżeńskich i partnerskich.

Poradnictwo w tej formie jest kontynuacją działalności Krakowskiego Telefonu Zaufania, który powstał w 1970 roku i jest jedną z najstarszych placówek pomocy telefonicznej w Polsce. Inicjatorem jej powstania byli profesor Julian Aleksandrowicz i profesor Antoni Kępiński.

Tabela: Problematyka rozmów w ramach poradnictwa telefonicznego.

problemy		liczba rozmów w 2004r.
egzystencjalne		288
informacyjno-poznawcze		276
rodzinne		215
społeczne		188
uzależnienia		93
erotyka i seks		64
zdrowie		162
SUMA		1286
	głuchy telefon	128
	suma z głuchymi telefonami	1414

2.2.4 Pomoc dla rodzin z problemem przemocy oraz dla rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.

Rodzina, w której dochodzi do przemocy najczęściej jest bezradna wobec swoich trudności. Oczekuje wsparcia i konkretnej pomocy od instytucji zaangażowanych w sprawy rodziny. W wielu przypadkach osoby uzależnione są od swoich partnerów stosujących przemoc, w związku z czym istnieje konieczność odizolowania ich od sprawcy. Dzięki terapiom prowadzonym w specjalistycznych placówkach możliwe jest spojrzenie na swoje życie z pewnej perspektywy, a co za tym idzie konstruktywne budowanie przyszłości swojej i rodziny.

W tym zakresie podejmowane są działania przez pracowników socjalnych, a także specjalistów posiadających wykształcenie pedagogiczne, psychologiczne, konsultantów prawników zatrudnionych w MOPS, a także przez specjalistyczne jednostki organizacyjne: Schronisko dla Ofiar Przemocy i Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

W ramach czynności ukierunkowanych na zapobieżenie przemocy lub jej eskalacji w rodzinie podejmowanych przez MOPS bezpośrednio w środowisku można przykładowo wymienić następujące działania:

- a. udzielono 270 specjalistycznych konsultacji psychologicznych i pedagogicznych w sprawach przemocy,
- b. podjęto 236 interwencji w zakresie procedury „Niebieskiej Karty”.
Procedura „Niebieskiej Karty” przeznaczona jest dla służb patrolowo – interwencyjnych i dzielnicowych, przy czynnej współpracy z pracownikami pomocy społecznej, co zwiększa szanse jej skuteczności. Funkcjonowanie lokalnego systemu pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, gwarantującego współpracę różnych osób, instytucji, organizacji w tym pomocy społecznej pozwala na udzielanie kompleksowej, długotrwałej pomocy dla ofiar przemocy i ich rodzin. Daje poczucie bezpieczeństwa i wiary w możliwość uzyskania wsparcia osobom chcącym zmienić swoją sytuację, zmniejsza obawy przed eskalacją przemocy ze strony jej sprawców.

Podjęto również działania mające zapobiec przemocy, której podłożem może być uzależnienie członka rodziny:

- a. w ramach prowadzonej pracy socjalnej podjęto w stosunku do 256 osób działania mające na celu uzyskanie zgody na podjęcie leczenia odwykowego, skutkujące podjęciem leczenia odwykowego przez 150 osób uzależnionych od alkoholu,
- b. zmobilizowano 64 osoby współuzależnione do podjęcia terapii dla współuzależnionych,

2.2.4.1 Program „Pomoc prawna osobom doświadczającym przemocy w rodzinie”

Poradnictwo prawne dla ofiar przemocy w rodzinie realizowane jest w ramach programu „Pomoc prawna osobom doświadczającym przemocy w rodzinie”. Program powstał z inicjatywy Firmy Philip Morris Polska we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Jego celem jest zwiększenie poczucia bezpieczeństwa u klientów doświadczających przemocy rodzinnej i umożliwienie im otrzymanie fachowej, długotrwałej pomocy prawnej dostosowanej do ich indywidualnych potrzeb. Pomoc prawna jest adresowana szczególnie do osób dotkniętych przemocą domową, ale w praktyce może z niej skorzystać każdy mieszkaniec Krakowa: poradnictwo jest ogólnodostępne i bezpłatne.

Porady prawne udzielane są w siedzibach Działu Poradnictwa przy poszczególnych filiach MOPS:

1. ul. Rogozińskiego 5,
2. ul. Józefińska 14,
3. os. Szkolne 34,
4. ul. Dietla 64, pok.
5. al. Słowackiego 46,
6. os. Teatralne 24,
7. ul. Jerzmanowskiego 37,

Porady i Klienci Objęci Poradnictwem Prawnym luty grudzień 2004r. w projekcie finansowanego przez firmę Philip Morris Polska S.A.

kolejne miesiące 2004 r.	porady	klienci
luty	112	52
marzec	241	132
kwiecień	430	155
maj	186	119
czerwiec	421	230
lipiec	463	238
sierpień	570	269
wrzesień	507	213
październik	616	273
listopad	368	181
grudzień	394	186
razem	4308	2048

Dzięki otrzymanym z firmy Philips Morris środkom w 2004 r. zrealizowano:

- Remont i adaptację pomieszczeń, w których są udzielane porady,
- Zakup materiałów biurowych niezbędnych do świadczenia usług poradnictwa,
- Zatrudnienie 10 prawników,
- Szkolenia prawników z zakresu problematyki przemocy w rodzinie.

Łączny koszt działań wyniósł 84.000 zł.

Program po okresie pilotażowym trwającym od 1 lutego 2004 do 31 lipca 2004 uzyskał pozytywną ocenę sponsora i jest kontynuowany.

2.2.4.2 Interwencja kryzysowa

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej sprawuje nadzór nad Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, który świadczy specjalistyczne usługi, zwłaszcza psychologiczne, prawne, hostelowe, dostępne całą dobę. Pomoc przeznaczona jest dla osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej, w tym dla rodzin będących ofiarami przemocy.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej podjął w 2004 r. 11 316 interwencji, w tym :

- telefonicznych – 4 259
- osobistych – 7 057

Na realizację usług hostelowych na rzecz osób doznających przemocy przeznaczonych jest 8 miejsc noclegowych przy ul. Radziwiłłowskiej – w ubiegłym roku z tej formy pomocy skorzystało 36 osób.

Na usługi hostelowe dla rodziców, których dzieci pozostają w przewlekłym leczeniu szpitalnym ze względu na choroby nowotworowe, przeznaczonych jest 15 miejsc przy ul. Cechowej. W roku 2004 skorzystało z noclegów 107 osób.

W OIK prowadzona jest grupa wsparcia dla kobiet (średnio 9 uczestniczek miesięcznie) i klub byłego pacjenta psychiatrycznego (średnio 9 uczestników miesięcznie).

2.2.4.3 Schronisko dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (od 1 stycznia 2005 r. Ośrodek dla Ofiar Przemocy).

MOPS w Krakowie zleca Caritas Archidiecezji Krakowskiej realizację zadania prowadzenia Schroniska dla Ofiar Przemocy w Rodzinie os. Krakowiaków 46. Schronisko posiada 60 miejsc noclegowych w pokojach jednoosobowych, dwuosobowych, trzyosobowych i wieloosobowych. Schronisko jest placówką dla osób dotkniętych długotrwałą przemocą, nie znajdujących oparcia w środowisku, czasowo pozbawionych miejsca zamieszkania z powodu zagrożenia, jakie stanowi sprawca - zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Placówka czynna jest całą dobę, osoby kierowane są przez MOPS. Dla osób przebywających w placówce zapewnione są:

- miejsca noclegowe,
- możliwość przygotowania posiłków,
- możliwość dokonania zabiegów higienicznych,
- pomoc w postaci interwencji kryzysowej,
- poradnictwo specjalistyczne w szczególności psychologiczne, pedagogiczne, prawne i socjalne, które ma na celu kształtowanie umiejętności służących samodzielnemu funkcjonowaniu w środowisku,
- diagnozowanie problemów rodzinnych,
- specjalistyczna pomoc dla osób dotkniętych przemocą (terapia grupowa i indywidualna),
- pomoc dla sprawców przemocy,
- aktywizacja osób przebywających w placówce,
- organizacja czasu wolnego dzieci,
- udzielanie telefonicznych porad osobom w kryzysie,

- podejmowanie działań służących kształtowaniu umiejętności samodzielnego funkcjonowania osób dotkniętych przemocą w środowisku.

W 2004 r. w Schronisku zamieszkiwały osoby, które doznały przemocy ze strony swoich najbliższych, samotne albo z dziećmi. W 2004 roku udzielono schronienia 158 osobom: 68 kobietom i 90 dzieciom. Najmłodsza kobieta miała 18 lat, najstarsza 74 lata. Najmłodsze dziecko urodziło się w trakcie pobytu matki w Schronisku.

Prowadzono także spotkania i ewentualne mediacje ze sprawcami przemocy- obejmujące m.in. ustalenie sposobu kontaktu z dziećmi, gdy np. zaleceniem sądowym spotkania te mają być prowadzone w obecności psychologa lub pedagoga.

2.2.5 Świadczenia finansowe przeznaczone dla rodzin z trudnościami życiowymi (konflikty, problemy wychowawcze z dziećmi, przemoc)

Oczywiście w wielu sytuacjach konieczne jest wsparcie materialne, udzielane rodzinom w sytuacjach problemowych, które pozwala na zaspokojenie podstawowych potrzeb.

Zadania własne gminy:

1. Zasiłki okresowe (w części obligatoryjnej, dotowane z budżetu państwa) – 1 905 osób, 8 183 świadczenia (wyплаcone zgodnie z nową ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.) na kwotę 547 414zł.
2. Zasiłki okresowe (w części fakultatywnej) – 456 osób, 840 świadczeń (wyплаcone zgodnie z nową ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.) na kwotę 129 761zł.
3. Zasiłki celowe:
 - na zakup odzieży – 442 osoby, 575 świadczeń, na kwotę 63 905zł.
 - na świadczenia zdrowotne – 1 osoba, 1 świadczenie, na kwotę 100 zł.
 - dofinansowanie kolonii – 3 osoby, 3 świadczenia, na kwotę 250 zł.
 - dofinansowanie wyprawek szkolnych – 95 osób, 96 świadczeń, na kwotę 9 935zł.
 - zasiłki celowe na węgiel – 270 osób, 310 świadczeń, na kwotę 89 489zł.
 - zakup żywności – 1 484 osoby, 3 536 świadczeń, na kwotę 414 426zł.
 - zakup leków – 377 osób, 679 świadczeń, na kwotę 55 643zł.
 - regulowanie należności za media – 1 143 osoby, 2 949 świadczeń, na kwotę 305 815zł.
 - na czynsz – 221 osób, 361 świadczeń, na kwotę 74 914zł.
 - na przedmioty użytku domowego, drobne remonty – 10 osób, 14 świadczeń, 2 167zł.
 - przedszkole – 137 osób, 378 świadczeń, na kwotę 28 066zł.
 - zakup gorącego posiłku – 3 osoby, 6 świadczeń, na kwotę 492zł.
 - inne zasiłki celowe – 235 osób, 434 świadczenia, na kwotę 32 530zł.

Łącznie 9 358 świadczeń na kwotę 1 087 191zł.
4. Zasiłki celowe specjalne:
 - na zakup odzieży – 81 osób, 120 świadczeń, na kwotę 9 543zł.
 - dofinansowanie wyprawek szkolnych – 6 osób, 6 świadczeń, na kwotę 430zł.
 - zasiłki celowe na węgiel – 163 osoby, 179 świadczeń, na kwotę 36 965zł.
 - zakup żywności – 259 osób, 361 świadczeń, na kwotę 30 459zł.
 - zakup leków – 128 osób, 188 świadczeń, na kwotę 15 480zł.
 - regulowanie należności za media – 254 osoby, 436 świadczeń, na kwotę 42 994zł.

- na czynsz – 152 osoby, 289 świadczeń, na kwotę 50 606zł.
 - przedszkole – 30 osób, 96 świadczeń, na kwotę 7 333zł.
 - pozostałe zasiłki celowe specjalne – 270 osób, 523 świadczenia, na kwotę 39 900zł.
- Łącznie 2 198 świadczeń na kwotę 233 710zł.

1. Posiłki dla osób dorosłych, w barach – 156 osób, 23 136 świadczeń, na kwotę 69 268zł.
2. Posiłki dla dzieci – 362 349 świadczeń, na kwotę 1 151 390zł.
3. Składki na ubezpieczenie emerytalno rentowe – 1 osoba, 7 świadczeń, na kwotę 749zł.
4. Lokalny program dofinansowania do opłat mieszkaniowych – 233 osoby, 1 477 świadczeń, na kwotę 358 084zł.

Zadania zlecone gminie:

1. zasiłki stałe (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 454 osoby, 1757 świadczeń, na kwotę 731 795zł.
 2. zasiłki stałe (wyплаcone zgodnie z nową ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.) – 333 osoby, 1 980 świadczeń, na kwotę 407 473 zł.
 3. zasiłki stałe wyrównawcze (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 296 osób, 1 075 świadczeń, na kwotę 201 812zł.
 4. gwarantowane zasiłki okresowe (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 9 osób, 35 świadczeń, na kwotę 13 853zł.
 5. zasiłki okresowe (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 437 osób, 783 świadczenia, na kwotę 124 768zł.
 6. zasiłki okresowe specjalne (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 43 osoby, 67 świadczeń, na kwotę 7 250zł.
 7. składki na ubezpieczenie emerytalno – rentowe (zapłacone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 517 osób, 2 349 świadczeń, na kwotę 317 680zł.
 8. macierzyński zasiłek jednorazowy (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 141 osób, 144 świadczenia, na kwotę 28 944zł.
 9. macierzyński zasiłek okresowy (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 195 osób, 683 świadczenia, na kwotę 157 680zł.
 10. składki na ubezpieczenie zdrowotne – 500 osób, 3 167 świadczeń, na kwotę 78 278zł.
- Łącznie 12 040 świadczeń, na kwotę 2 069 533zł.

Świadczenia z innych ustaw:

1. Zasiłki rodzinne – 524 osoby, 2 451 świadczeń, na kwotę 115 264zł.
 2. Zasiłki pielęgnacyjne – 75 osób, 269 świadczeń, na kwotę 38 367zł.
- Łącznie 2 720 świadczeń, na kwotę 153 631zł.

2.2.6 Pomoc rodzinom z problemem bezrobocia.

Działania w zakresie pomocy bezrobotnym prowadzone są równolegle w dwóch kierunkach:

- aktywizowania do działań pozwalających na wyjście z sytuacji bezrobocia oraz nauka właściwych zachowań na rynku pracy;
- zapewnianie środków umożliwiających przetrwanie trudnego okresu pozostawania bez zatrudnienia oraz poszukiwania pracy.

Wobec każdej osoby przedstawiającej brak pracy jako problem, z którym nie może sobie poradzić z wykorzystaniem własnych środków i możliwości, podejmowane są kompleksowe działania:

- ustalenie przyczyn i czasu pozostawania bez zatrudnienia oraz dotychczas podjętych działań w celu rozwiązania problemu;
- ustalenie możliwości klienta na rynku pracy;
- w razie potrzeby zobowiązanie do sformalizowania statusu bezrobotnego poprzez rejestrację w Urzędzie Pracy;
- zobowiązanie do aktywnego poszukiwania pracy, dokumentowanego specjalnie przygotowaną „kartą aktywności” oraz osobistymi relacjami składanymi przez klienta pracownikowi socjalnemu;
- przyznanie świadczeń ułatwiających bądź umożliwiających poszukiwanie pracy – zasiłki celowe na koszty biletów komunikacji miejskiej, karty telefoniczne, itp;
- przyznanie świadczeń umożliwiających zaspokojenie niezbędnych potrzeb (zasiłki celowe na żywność, opał, odzież).

2.2.6.1 Giełda Pracy Non - Stop.

W 2004 roku w ramach placówki „Giełda Pracy Non – Stop” objęto pracą socjalną, mającą na celu podjęcie zatrudnienia 206 osób bezrobotnych. Udzielono 895 indywidualnych porad i konsultacji, dotyczących sposobów poruszania się po rynku pracy oraz zakresu działania pomocy społecznej i innych instytucji. Udzielono 1 rodzinie pomocy na ekonomiczne, w formie nieoprocentowanej pożyczki usamodzielnienie, na kwotę 20 000 zł.

W ramach współpracy z Grodzkim Urzędem Pracy placówka „Giełda Pracy Non Stop” prowadzi szybkie, bezpłatne pośrednictwo pracy w pełnym zakresie (praca stała, okresowa, sezonowa, na umowę zlecenie, itp.) oraz indywidualne i grupowe doradztwo zawodowe.

Tabela: Działalność Giełdy Pracy.

	2004
Liczba klientów MOPS objętych pracą socjalną mającą na celu podjęcie zatrudnienia	206
Ilość ofert pracy wydanych klientom MOPS	585
Ilość konsultacji i porad podejmowanych na rzecz klientów:	
Dotyczących sposobów poruszania się po rynku pracy, przygotowania dokumentacji zawodowej itp.	895
Dotyczących pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie	38
Dotyczących zakresu działania pomocy społecznej i innych instytucji	65
Ilość działań* (popartych pismem, aneksem lub notatką służbową) podjętych w celu uregulowania zadłużenia klientów z tytułu pożyczek i zasiłków na ekonomiczne usamodzielnienie	198

2.2.6.2 Program pracy socjalnej z osobą bezrobotną.

Kontynuowano w filiach MOPS „Program pracy socjalnej z osobą bezrobotną”. W ramach programu stosowane są specyficzne formy pracy, dostosowane do potrzeb i możliwości tej grupy klientów. Program ten w szczególności koncentruje się na stosowaniu

aktywnych form pomocy: poradnictwa i edukacji osób bezrobotnych, przede wszystkim długotrwale pozostających bez pracy. Jego celem jest zniwelowanie wyuczzonej bezradności w kontaktach z pracodawcami przez zmianę obrazu samego siebie oraz ukształtowanie właściwej postawy, prezentowanej na rynku pracy.

W ubiegłym roku efektem prowadzenia aktywnych form pracy z bezrobotnymi, mobilizującymi do działań pozwalających na wyjście z sytuacji bezrobocia:

- zatrudnienie podjęło 297 klientów,
- uczestniczyło w kursach, szkoleniach, a także podjęło kształcenie uzupełniające 112 osób.

Osoby bezrobotne korzystają oczywiście z szerokiego zakresu pozostałych świadczeń realizowanych przez MOPS, o których mowa w rozdziale 2.2.6

Tabela: Przeciwdziałanie bezrobociu.

	2004
Liczba osób, które na skutek wsparcia podjęły zatrudnienie	297
Liczba osób, które pod wpływem działań pracowników MOPS podjęły kursy, szkolenia, uzupełniają wykształcenie w celu podniesienia kwalifikacji	112
Liczba osób, którym ograniczono lub odmówiono pomocy w związku z niewywiązywaniem się z zobowiązań dotyczących aktywnego poszukiwania zatrudnienia	89

2.2.6.3 Świadczenia finansowe dla rodzin, w których występuje problem bezrobocia.

Zadania własne gminy:

1. Zasiłki okresowe (w części obligatoryjnej, dotowane z budżetu państwa) – 2 853 osoby, 12 626 świadczeń (wyплаcone zgodnie z nową ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.) na kwotę 913 276zł.
2. Zasiłki okresowe (w części fakultatywnej) – 884 osoby, 1 518 świadczeń (wyплаcone zgodnie z nową ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.) na kwotę 200 861zł.
3. Zasiłki celowe:
 - na zakup odzieży – 632 osoby, 803 świadczenia, na kwotę 81 190zł.
 - na świadczenia zdrowotne – 1 osoba, 1 świadczenie, na kwotę 45 zł.
 - zdarzenie losowe – 6 osób, 6 świadczeń, na kwotę 3 600zł.
 - dofinansowanie wyprawek szkolnych – 107 osób, 109 świadczeń, na kwotę 9 685zł.
 - zasiłki celowe na węgiel – 679 osób, 793 świadczenia, na kwotę 235 895zł.
 - zakup żywności – 2 439 osób, 5 987 świadczeń, na kwotę 647 203zł.
 - zakup leków – 610 osób, 1 031 świadczeń, na kwotę 74 061zł.
 - regulowanie należności za media – 1 685 osób, 4 912 świadczeń, na kwotę 471 359zł.
 - na czynsz – 351 osób, 576 świadczeń, na kwotę 102 007zł.
 - na przedmioty użytku domowego, drobne remonty – 21 osób, 24 świadczenia, na kwotę 3 626zł.
 - przedszkole – 106 osób, 362 świadczenia, na kwotę 31 358zł.
 - zakup gorącego posiłku – 9 osób, 38 świadczeń, na kwotę 3 467zł.
 - inne zasiłki celowe – 426 osób, 670 świadczeń, na kwotę 44 939zł.

Łącznie 15 312 świadczeń na kwotę 1 708 435zł.
4. Zasiłki celowe specjalne:
 - na zakup odzieży – 53 osoby, 69 świadczeń, na kwotę 5 910zł.
 - dofinansowanie wyprawek szkolnych – 5 osób, 5 świadczeń, na kwotę 450zł.

- zasiłki celowe na węgiel – 120 osób, 123 świadczenia, na kwotę 23 605zł.
 - zakup żywności – 221 osób, 302 świadczenia, na kwotę 27 232zł.
 - zakup leków – 85 osób, 126 świadczeń, na kwotę 8 831zł.
 - regulowanie należności za media – 178 osób, 300 świadczeń, na kwotę 25 739zł.
 - na czynsz – 84 osoby, 144 świadczenia, na kwotę 23 641zł.
 - na przedmioty użytku domowego, drobne remonty – 2 osoby, 2 świadczenia, 240zł.
 - przedszkole – 7 osób, 15 świadczeń, na kwotę 1 311zł.
 - zakup gorącego posiłku – 3 osoby, 3 świadczenia, na kwotę 280zł.
 - pozostałe zasiłki celowe specjalne – 135 osób, 264 świadczenia, na kwotę 18 909zł.
- Łącznie 1 353 świadczenia na kwotę 136 148zł.

5. Posiłki dla osób dorosłych, w barach – 409 osób, 69 880 świadczeń, na kwotę 210 424zł.
6. Posiłki dla dzieci – 226 835 świadczeń, na kwotę 722 369zł.
7. Lokalny program dofinansowania do opłat mieszkaniowych – 169 osób, 1 161 świadczeń, na kwotę 294 133zł.

Zadania zlecone gminie:

1. zasiłki stałe (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 15 osób, 64 świadczenia, na kwotę 26 752zł.
 2. zasiłki stałe (wyплаcone zgodnie z nową ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.) – 258 osób, 1 548 świadczeń, na kwotę 437 049 zł.
 3. zasiłki stałe wyrównawcze (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 187 osób, 633 świadczenia, na kwotę 155 901zł.
 4. gwarantowane zasiłki okresowe (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 193 osoby, 67 świadczeń, na kwotę 266 525zł.
 5. zasiłki okresowe (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 755 osób, 1 300 świadczeń, na kwotę 195 001 zł.
 6. zasiłki okresowe specjalne (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 27 osób, 37 świadczeń, na kwotę 4 032zł.
 7. składki na ubezpieczenie emerytalno - rentowe(zapłacone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 196 osób, 808 świadczeń, na kwotę 107 906zł.
 8. macierzyński zasiłek jednorazowy (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 95 osób, 98 świadczeń, na kwotę 19 698zł.
 9. macierzyński zasiłek okresowy (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 148 osób, 488 świadczeń, na kwotę 127 083zł.
 10. składki na ubezpieczenie zdrowotne – 417 osób, 2 208 świadczeń, na kwotę 59 622zł.
- Łącznie 7 862 świadczenia, na kwotę 1 399 570zł.

Świadczenia z innych ustaw:

1. Zasiłki rodzinne – 38 osób, 161 świadczeń, na kwotę 7 403zł.
 2. Zasiłki pielęgnacyjne – 7 osób, 26 świadczeń, na kwotę 3 717zł.
- Łącznie 187 świadczeń, na kwotę 11 120zł.

2.3 Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym.

Założenia koncepcji Systemu Pomocy Społecznej są szczególnie widoczne w realizacji pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym. Stworzona została możliwość

zorganizowania całościowego i uzupełniającego się systemu wsparcia dla tej grupy. Podstawowym założeniem jest umożliwienie jak najpełniejszego i najdłuższego funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w środowisku rodzinnym, sąsiedzkim, w miejscu zamieszkania. W takim ujęciu instytucjonalne, szczególnie całodobowe formy opieki są ostatnią formą pomocy, która powinna być stosowana tylko w przypadku niemożności rozwiązywania problemów innymi sposobami. W celu rozpropagowania form pomocy udzielanej dla osób starszych i niepełnosprawnych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie współpracuje z mediami, radami i zarządami dzielnic administracyjnych Gminy Miejskiej Kraków, organizacjami pozarządowymi.

Zakres działań pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym obejmuje:

- poradnictwo i pracę socjalną;
- działania interwencyjne na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi;
- usługi opiekuńcze;
- dzienne ośrodki wsparcia;
- rehabilitację społeczną i zawodową;
- domy pomocy społecznej;
- świadczenia pieniężne;
- orzecznictwo o niepełnosprawności (do 30.06.2004) - informacja w załączniku nr 5.

2.3.1 Poradnictwo i praca socjalna.

Działania w tym zakresie w pierwszej kolejności skierowane są na przekazanie informacji o istniejących możliwościach uzyskania pomocy lub wsparcia, czy to w ramach zadań realizowanych przez MOPS, jednostki Systemu Pomocy Społecznej lub inne instytucje i podmioty. Dostęp do tego rodzaju informacji przy zachodzących bardzo szybko zmianach, szczególnie w ramach ochrony zdrowia sprawia, że osoby starsze i niepełnosprawne teoretycznie mogące korzystać z rozbudowanego katalogu działań podejmowanych przez różne instytucje, stają bezbronne wobec pytania „gdzie mogę zwrócić się z moim problemem”.

Drugim istotnym kierunkiem działań jest mobilizowanie i pobudzanie sił osób starszych i niepełnosprawnych, by w adekwatny do swoich możliwości sposób podejmowali się uczestnictwa w życiu rodzinnym i społecznym.

2.3.1.1 Program „Osoby Niepełnosprawne w Służbie Publicznej”

Program finansowany przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych rozpoczął się w 2003 roku, w roku 2004 był kontynuowany. Program jest skierowany głównie do osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Program zakłada realizację zadań pomocy społecznej w zakresie specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego i prawnego), przy jednoczesnej aktywizacji osób niepełnosprawnych, jakie zatrudniono na nowo utworzonych stanowiskach pracy. Program umożliwił utworzenie 12 stanowisk pracy dla niepełnosprawnych prawników i psychologów. Środki funduszu PFRON pozwoliły na dostosowanie miejsca pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych (np. osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim) oraz wyposażenie stanowisk pracy w niezbędny sprzęt i materiały biurowe.

W ramach programu zaplanowano i wykonano:

- Utworzenie i wyposażenie 12 miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
- Przeprowadzenie 2 szkoleń przygotowujących kandydatów do świadczenia usług poradnictwa,
- Zakup materiałów biurowych niezbędnych do świadczenia usług poradnictwa,
- Refundację wynagrodzenia 12 osób przez okres 36 miesięcy (połowa środków została pozyskana z programu, połowę zapewnia MOPS).

Spośród zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin pracy 12 osób niepełnosprawnych 7 osób udziela porad prawnych, 5 psychologicznych. Wszyscy pracują po 7 godzin dziennie. Punkty poradnictwa rozmieszczone są w 7 różnych miejscach Krakowa. Pracownicy przyjmują klientów w godzinach od 12.00 do 19.00, w pomieszczeniach znajdujących się na terenie Filii MOPS:

- ul. Rogozińskiego 5,
- ul. Józefińska 14,
- ul. Praska 52,
- Al. Słowackiego 46,
- Os. Szkolne 34,
- ul. Dietla 64,
- Os. Teatralne 24,

W 2004 roku refundacja ze środków PFRON kosztów pracy zatrudnionych niepełnosprawnych pracowników oraz ich dokształcenia wyniosła łącznie 157 598,95 złotych. Od lutego do sierpnia 2004r w ramach programu udzielono łącznie 1380 porad. Z pomocy konsultantów prawników i psychologów skorzystało łącznie 535 osób.

Porady i klienci MOPS objęci poradnictwem prawnym i psychologicznym w ramach programu luty – grudzień 2004

kolejne miesiące 2004 r.	porady	klienci
luty	204	104
marzec	552	107
kwiecień	667	244
maj	600	320
czerwiec	569	196
lipiec	665	180
sierpień	561	245
wrzesień	978	411
październik	900	342
listopad	908	396
grudzień	1010	394
razem	7614	2939

Działania prawników i psychologów mogą odbywać się w miejscu zamieszkania klienta.

2.3.1.2 Program „Jesteśmy razem – zwiększanie dostępności do informacji osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin”.

Program finansowany ze środków Ministerstwa Polityki Społecznej – miał na celu upowszechnianie specjalistycznego poradnictwa dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin promował także elementy integracji środowiska w rozwiązywaniu problemów osób chorujących psychicznie oraz ich rodzin.

Program został przygotowany przez MOPS w odpowiedzi na konkurs ogłoszony przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. W ramach funkcjonowania programu tj. od 16.09.2004 - 31.12.2004 r. udzielono 370 porad prawnych i psychologicznych, osobom zaburzonym psychicznie i członkom ich rodzin.

W ramach programu, pracownik MOPS przez 4 godziny tygodniowo świadczył także porady prawne w siedzibie Stowarzyszenia „Otwórzcie Drzwi” przy ul. Czarnowiejskiej 13, dla osób chorych psychicznie w celu zwiększenia dostępu do tego typu usług beneficjentom ostatecznym programu. Ponadto dla osób chorujących psychicznie i ich rodzin został zaangażowany lekarz psychiatra realizujący konsultacje psychiatryczne. Z jego usług (diagnoz i porad) w trakcie trwania programu skorzystało łącznie 29 klientów.

W ramach realizacji programu „Jesteśmy razem”, MOPS zorganizował konferencję p.n. „Wspólna sprawa – łączenie działań na rzecz osób chorych psychicznie w Krakowie” (szczegóły w rozdziale pt. „Konferencje”)

Wydano także *Informator dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin* zawierający zebrane informacje o systemie pomocy dla tej grupy osób, jak również przykłady rozwiązań odnoszących się do tematów i spraw podejmowanych w trakcie realizacji programu. W *Informatorze* znalazły się także teksty wszystkich referatów wygłoszonych przez osoby występujące podczas konferencji oraz wybrane fotografie i prace plastyczne osób po przebytych kryzysach psychicznych.

Koszt realizacji programu wyniósł 12 000 zł. Środki w całości pozyskano z Ministerstwa Polityki Społecznej

2.3.2 Działania interwencyjne na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

W zakresie działań na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi zachodzi często konieczność podejmowania szczególnych czynności w celu zapobiegania zachowaniom niebezpiecznym dla otoczenia, czy nawet autodestrukcji.

Tabela: Działania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

	2002	2003	2004
Ilość wystąpień do sądu o przymusowe leczenie	42	74	29
Ilość wystąpień do sądu o umieszczenie bez zgody w DPS	68	90	51
Ilość porad prawnych w sprawie wystąpienia do sądu o ubezwłasnowolnienie	70	86	57

2.3.3 Usługi opiekuńcze.

W 2004 roku w Gminie Miejskiej Kraków usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowały podmioty wyłonione w wyniku rozstrzygnięcia konkursu wyboru ofert.

I. Usługi opiekuńcze – świadczone były przez cztery podmioty posiadające wyszkoloną do tego celu kadre.

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Zakład Opiekuńczo-Leczniczy „Czwórka” w Krakowie os. Młodości 9 (w obszarze Dzielnic I,V,VII – Gminy Miejskiej Kraków)
2. Miejski Zarząd Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Krakowie ul. Studencka 19 (w obszarze Dzielnic IV,VI,VIII,IX,X,XIII,XIV,XV,XVI,XVII,XVIII,XI i XII – Gminy Miejskiej Kraków)
3. Fundację Na Rzecz Budowy i Prowadzenia Pensjonatów dla Chorych na Stwardnienie Rozsiane i Inne Schorzenia Narządu Ruchu im. Bł. Anieli Salawy w Krakowie ul. Dunajewskiego 5 (w obszarze Dzielnic I, II, III – Gminy Miejskiej Kraków)
4. Małopolski Zarząd Wojewódzki Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Krakowie ul. Lenartowicza 14 (w obszarze Dzielnic V i VII – Gminy Miejskiej Kraków)

W 2004 roku wykonano 819 452,25 godzin usług opiekuńczych, na ten cel Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przekazał dotację w wysokości 5 297 677,13 zł. Średni koszt 1 godziny wyniósł 6,46 zł. Usługami objętych było 2 288 osób.

Wysokość opłat pobranych od świadczeniobiorców z tyt. częściowej odpłatności za usługi przekazanych na konto dochodów Gminy Miejskiej Kraków za rok 2004 wyniosła 805 336,78 zł.

II. Usługi specjalistyczne na terenie całej Gminy Miejskiej Kraków świadczone były przez Fundację Na Rzecz Budowy i Prowadzenia Pensjonatów dla Chorych na Stwardnienie Rozsiane i Inne Schorzenia Narządu Ruchu im. Bł. Anieli Salawy.

Łącznie wykonano 53 725,00 godzin usług, w cenie 8,00 zł za godzinę. W związku z czym przekazano dotację w wysokości 429 800,00 zł. Usługami objętych zostało 176 osób.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone dla osób z zaburzeniami psychicznymi dostosowane były do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności Klienta. Usługi te świadczone były przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem takim jak: psychologiczne, pedagogiczne, terapeuty zajęciowego, rehabilitanta, fizykoterapeuty i innych pokrewnych zawodów.

III. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w ośrodkach wsparcia pobytu całodobowego.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są zadaniem zleconym gminie. Mogą być świadczone nie tylko w miejscu zamieszkania osób wymagających tej formy pomocy, ale również w ośrodkach wsparcia. Powyższe zadanie zlecane jest przez MOPS do realizacji organizacjom pozarządowym, dysponującym odpowiednią bazą lokalową. Realizację specjalistycznych usług opiekuńczych w ośrodkach wsparcia powierzono Stowarzyszeniu Rodzin „Zdrowie Psychiczne” prowadzącemu ośrodek wsparcia przy ul. Warszawskiej 1 dla osób z chorobą psychiczną oraz Fundacji „Wspólnota Nadziei” prowadzącej ośrodek wsparcia dla osób niepełnosprawnych intelektualnie przy ul. Olsztyńskiej 17. Pobyt w ośrodku wsparcia przy ul. Warszawskiej trwa od kilku miesięcy do 2-3 lat. Łącznie z tej formy pomocy skorzystało 15 osób, koszt realizacji zadania wyniósł 55 205zł.

2.3.4 Dzielne ośrodki wsparcia.

Dzięki tej formie pomocy osoby starsze i osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą zaspokoić bardzo ważną potrzebę kontaktu i integracji społecznej, bez ostatecznego zerwania więzi z rodziną i środowiskiem lokalnym. Otrzymują jednocześnie wsparcie specjalistów, przede wszystkim rehabilitację społeczną i usprawniającą. W Krakowie do tego typu ośrodków zaliczamy: miejskie dzielne domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy i inne.

2.3.4.1 Środowiskowe domy samopomocy.

Środowiskowe domy samopomocy to ośrodki wsparcia dla osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie działające w ramach zadań zleconych gminie i powiatowi. Są to jednostki organizacyjne pomocy społecznej zapewniające osobom z zaburzeniami psychicznymi formy pomocy półstacjonarnej, np. takie jak:

- a. trening umiejętności życia codziennego (np. pranie i higiena, przygotowywanie posiłków, gospodarowanie pieniędzmi),
- b. trening umiejętności społecznych i interpersonalnych (kontakty społeczne, aktywność, odpowiedzialność),
- c. terapia zajęciowa (rzeźbienie, malowanie, itp.),
- d. poradnictwo psychologiczne i socjalne, psychoedukacja.

Pomoc ta ma na celu utrzymanie osoby w jej naturalnym środowisku i przeciwdziałanie instytucjonalizacji, czyli umieszczeniu osoby w placówce całodobowej opieki.

MOPS pozyskał dodatkowe środki finansowe, przekazane przez Urząd Wojewódzki, w ramach zadania zleconego Gminie Kraków, które pozwoliły na uruchomienie w 2004 roku dwóch nowych środowiskowych domów samopomocy. Do prowadzenia tych placówek zostały wyłonione podmioty w drodze otwartych konkursów ofert. Wraz z nowo powstałymi ośrodkami, w Krakowie funkcjonuje łącznie 11 środowiskowych domów samopomocy, z których trzy przeznaczone są dla 102 osób z chorobą psychiczną i osiem dla 199 osób z niepełnosprawnością intelektualną. Łącznie pomocą środowiskową świadczoną w tych jednostkach objętych jest 301 osób niepełnosprawnych. Jeden z w/w ośrodków jest jednostką gminną. Pozostałe placówki prowadzone są przez stowarzyszenia, fundację i organizację kościelną.

W 2004 r. wydano 332 decyzje administracyjne kierujące i przedłużające pobyt w środowiskowych domach samopomocy. Przeprowadzono sześć kontroli i wizytacji w zakresie realizacji w/w zadania.

Tabela: Środowiskowe domy samopomocy w Krakowie w roku 2004

Typ domu	Ilość domów	Ilość miejsc
Dla psychicznie chorych	3	102
Dla niepełnosprawnych intelektualnie	8	199
Razem:	11	301

Tabela: Dynamika zmian związanych z działalnością środowiskowych domów samopomocy.

	Rok 2003	Rok 2004
Ilość placówek	9	11
Ilość dotowanych miejsc	264	301
Średnia kwota przypadająca na 1 uczestnika	637,- zł	710,- zł

Pozytywną stroną udzielania tej formy pomocy jest utrzymanie osoby wymagającej pomocy w środowisku zamieszkania.

2.3.4.2 Miejskie Dienne Domy Pomocy Społecznej.

W roku 2004 funkcjonowały jako jednostka budżetowa składająca się z 6 filii (rozmieszczonych w różnych dzielnicach Miasta Krakowa). Dysponują łącznie 450 miejscami. Są to ośrodki wsparcia dla osób o zmniejszonej sprawności psychofizycznej, osób w wieku emerytalnym, dorosłych i małoletnich będących w trudnej sytuacji rodzinnej i mieszkaniowej.

Z usług i zajęć organizowanych przez Miejskie Dienne Domy Pomocy Społecznej w 2004 r. skorzystało 1176 osób.

2.3.4.3 Inne ośrodki wsparcia dla osób niepełnosprawnych

W wyniku przeprowadzonego konkursu ofert zorganizowanego w oparciu o Rozporządzenie MPiPS z 30 czerwca 2000 r. MOPS powierzył wyłonionym organizacjom pozarządowym prowadzenie dwóch ośrodków wsparcia, w ramach zadań własnych gminy. Jeden ośrodek wsparcia zlokalizowany w Nowej Hucie w os. Ogrodowym 17 przeznaczony jest dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, a drugi zlokalizowany przy ul. Dobrego Pasterza 110 przeznaczony jest dla osób cierpiących na chorobę Alzheimera. Ośrodek wsparcia dla osób z chorobą Alzheimera jest jedynym tego typu ośrodkiem na terenie Krakowa. Osoby kierowane do tego ośrodka są pacjentami Poradni Zaburzeń Pamięci w Klinice Psychiatrii Dorosłych Collegium Medicum UJ. Są to osoby z reguły powyżej 55 roku życia. Łącznie w/w dwa ośrodki wsparcia objęły pomocą środowiskową 30 osób niepełnosprawnych.

2.3.4.4 Mieszkania chronione.

W 2004 r. została przyjęta do stosowania uchwała Rady Miasta Krakowa wprowadzająca zasady organizowania mieszkań chronionych przeznaczonych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz zasady odpłatności za pobyt w tych mieszkaniach. Uchwała ta nakłada na Gminę Miejską Kraków obowiązek przekazywania z gminnych zasobów mieszkaniowych przynajmniej jednego mieszkania z przeznaczeniem na mieszkanie chronione umożliwiające zamieszkanie przynajmniej dwóch osób niespokrewnionych. W ślad za tą uchwałą Gmina Miejska Kraków przekazała w 2004 r. jeden lokal na potrzeby uruchomienia pierwszego w Krakowie mieszkania chronionego. Został ogłoszony konkurs na prowadzenie tej placówki. Przedmiotowe mieszkanie chronione zlokalizowane przy ul. Gen. Zielińskiego prowadzone jest obecnie przez wybraną w drodze konkursu organizację pozarządową. W w/w mieszkaniu chronionym przebywają obecnie cztery osoby z doświadczeniem choroby psychicznej. Osoby te są pod stałą opieką terapeutyczną pracowników organizacji pozarządowej prowadzącej mieszkanie chronione. MOPS w okresie od sierpnia do grudnia 2004 r. przekazał na realizację powyższego zadania środki finansowe w kwocie 9.400,zł. Zadanie jest nadal realizowane.

2.3.5 Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.

Zadania te realizowane są na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych /Dz. U. nr 123 poz. 777 z późn. zmianami/ na rzecz osób niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przekazywanych samorządom algorytmem. W 2004 r. Gmina Miejska Kraków na realizację zadań dysponowała kwotą 11 847 908,00 zł. W dniu 02.09.2004r. PFRON przekazał Prezydentowi Miasta Krakowa informację o zwiększeniu środków finansowych o kwotę 2 435 623,00 zł. W tej sytuacji MOPS podjął intensywne działania mające na celu objęcie pomocą jak największej grupy osób niepełnosprawnych, których potrzeby mogły zostać zaspokojone z otrzymanych dodatkowo środków. Łączna kwota środków PFRON przypadająca Miastu Kraków w 2004 r. wyniosła 14 283 531,00 zł.

2.3.5.1 Zadania realizowane w zakresie rehabilitacji zawodowej.

- a. Zwrot pracodawcom kosztów przystosowania tworzonych stanowisk pracy lub przystosowania istniejących stanowisk pracy stosownie do potrzeb osób niepełnosprawnych wynikających z ich niepełnosprawności.
- b. W 2004 r. MOPS zrealizował umowę z pracodawcą w zakresie zwrotu kosztów przystosowania jednego stanowiska pracy dla dwóch osób niepełnosprawnych. Stanowisko pracy zostało przystosowane odpowiednio do potrzeb zatrudnionych na nich osób niepełnosprawnych i dokonano refundacji kosztów poniesionych przez pracodawcę w wysokości 55 000,00 zł.
- c. Udzielanie osobom niepełnosprawnym pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej. W roku 2004 osoby niepełnosprawne będące w wieku aktywności zawodowej, zarejestrowane w Grodzkim Urzędzie Pracy jako bezrobotne poszukujące pracy złożyły 6 wniosków o pożyczkę na rozpoczęcie działalności gospodarczej na łączną kwotę 189 900,00 zł. Pożyczek udzielono pięciu osobom niepełnosprawnym w łącznej kwocie 160 000,00zł. Dzięki udzielonej pomocy osoby te stworzyły dla siebie miejsca pracy, m. in. w branży handlowej, kosmetycznej, hotelarsko – gastronomicznej.
- d. W zakresie realizacji zobowiązań wynikających z umów zawartych z pracodawcami w latach poprzednich dokonano zwrotu kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne dla 121 osób niepełnosprawnych, zatrudnionych na stanowiskach pracy utworzonych przy udziale środków PFRON, w łącznej kwocie 486 050,00 zł. Średnia wartość rocznej refundacji wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne, przypadająca na jedną osobę niepełnosprawną, wyniosła 4 017,00 zł.

2.3.5.2 Zadania realizowane w zakresie rehabilitacji społecznej.

- a. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej. Warsztat terapii zajęciowej jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką, stwarzającą osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.
Powyższe cele osiągane są poprzez przygotowywanie osób niepełnosprawnych do życia w środowisku społecznym, między innymi przez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz innych umiejętności niezbędnych w niezależnym życiu, a także poprawę kondycji

psychicznej, naukę wykonywania czynności koniecznych do codziennego funkcjonowania. Na terenie Gminy Miejskiej Kraków działa 12 Warsztatów Terapii Zajęciowej, do których zostało zakwalifikowanych 434 uczestników. Łączne koszty działania tych warsztatów w roku 2004 wyniosły 5 115 881 zł.

Spełniając oczekiwania osób niepełnosprawnych, zakwalifikowanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności do uczestnictwa w terapii zajęciowej i pragnących uczestniczyć w zajęciach w roku 2004, podjęto decyzję o utworzeniu nowej placówki. Zawarto umowę z Chrześcijańskim Stowarzyszeniem Osób Niepełnosprawnych ich Rodzin i Przyjaciół „Ognisko”, na mocy której w dniu 15.11.2004 r. rozpoczął działalność Warsztat przeznaczony dla 25 osób z niepełnosprawnością intelektualną i sprzężoną (w tym 5 osób na wózkach inwalidzkich). Na adaptację, wyposażenie i działalność tej placówki przeznaczono środki PFRON w wysokości 174 824,18 zł. Ponadto w roku sprawozdawczym zwiększono liczbę miejsc w czterech innych warsztatach o 27. W związku z zamiarem zwiększenia ilości miejsc dla osób niepełnosprawnych dwie jednostki prowadzące warsztaty terapii zajęciowej tj.: Stowarzyszenie Pomocy Socjalnej Gaudium et Spes i Duszpasterskie Stowarzyszenie Osób z Upośledzeniem Umysłowym, pozyskały lokale gminne, do których przeniesiono działalność warsztatów. Koszty adaptacji i wyposażenia tych pomieszczeń zostały poniesione ze środków PFRON i wyniosły łącznie: 637 408,94 zł.

Tabela: Warsztaty Terapii Zajęciowej.

	2000	2001	2002	2003	2004
Liczba warsztatów	8	9	9	11	12
Liczba uczestników	249	302	308	382	434

Liczba miejsc w warsztatach terapii zajęciowej w roku 2004 w stosunku do roku 2003 wzrosła o 52, co wpłynęło na znaczące zmniejszenie kolejki oczekujących na przyjęcie na warsztaty.

- b. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, zalicza się do podstawowych form aktywności, która wspomaga proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

W 2004 roku do MOPS wpłynęło 3 287 wniosków osób niepełnosprawnych o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych dla tych osób oraz ich opiekunów. Pozytywnie rozpatrzono 3 238 wniosków osób niepełnosprawnych. W wyniku zgłoszonych ok. 500 rezygnacji, ostatecznie z dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych skorzystało 2 786 osób niepełnosprawnych i 812 ich opiekunów. Łączna suma wypłaconych dofinansowań opieka na kwotę 1 951 233 zł.

Średnia wartość dofinansowania udzielonego osobie niepełnosprawnej wyniosła w 2004r. 700zł podczas gdy w roku 2003 wynosiła 550 zł.

Tabela: Dofinansowania przydzielane osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2000 – 2004.

lp		2000	2001	2002	2003	2004
1	Liczba osób niepełnosprawnych ubiegających się o dofinansowanie (osoba niepełnosprawna + opiekun)	4961 w tym 1139 opiekunów	7 032 w tym 1 632 opiekunów	4 885 w tym 1 262 opiekunów	3 745 w tym 818 opiekunów	4 107 w tym 820 opiekunów
2	Liczba osób, które otrzymały pomoc (osoba niepełnosprawna + opiekun)	3916 w tym 742 opiekunów	3284 w tym 860 opiekunów	3080 w tym 757 opiekunów	3 209 w tym 826 opiekunów	3 598 w tym 812 opiekunów

3	stosunek procentowy osób, które otrzymały pomoc, do osób, które złożyły wnioski	78,93%	46,70%	63,05%	85,68%	84,76% ¹⁾
4	Łączna kwota wypłaconego dofinansowania	1 858 899	1 674 908	1 251 517	1 399 589	1 951 233
5	Średnia wysokość udzielonej pomocy przypadająca na osobę (os. niepełnosprawna +opiekun) – w zł	474,69	510,02	406,33	436,14	539,00

1) 15,24% - rezygnacje z dofinansowania

c. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

MOPS w roku 2004 kontynuował realizację zadania mającego na celu m. in.: wspieranie i promocję twórczości osób niepełnosprawnych, doskonalenie ich sił psychofizycznych poprzez ruch, organizowanie zajęć rekreacyjnych, zawodów i imprez sportowych. W rezultacie prowadziło to do integracji społecznej osób niepełnosprawnych oraz podniesienia świadomości pełnosprawnych mieszkańców Krakowa w zakresie problemów i potrzeb wynikających z niepełnosprawności.

Realizacja przez MOPS powyższego zadania dokonywała się poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi, fundacjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób. Dzięki tej współpracy doszło do zorganizowania blisko 90 przedsięwzięć kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych, m.in. III – go Dnia Solidarności z Chorymi na Schizofrenię. Łącznie wzięło w nich udział około 6 300 niepełnosprawnych mieszkańców Krakowa.

W 2004 r. zawarto i zrealizowano 73 umowy. Łączny koszt udzielonej pomocy wyniósł 330 626 zł.

- d. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów. Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze obejmowało m.in. takie przedmioty jak: wózki inwalidzkie, aparaty słuchowe, parapodia i najczęściej w całości pokrywało koszty poniesione przez osoby niepełnosprawne. Natomiast w przypadku dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, m. in.: rowerów rehabilitacyjnych, piłek do ćwiczeń, łóżek rehabilitacyjnych, zarówno osoby indywidualne jak i instytucje otrzymywały do 60% kosztów zakupu sprzętu.

W 2004 r. udzielono pomocy 2 116 osobom niepełnosprawnym na łączną kwotę 2 258 014 zł. przy czym średnia wartość dofinansowania udzielonego indywidualnej osobie wyniosła 1 067zł.

W zakresie dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny zawarto 13 umów z instytucjami prowadzącymi działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych. Wydatki w tym zakresie wyniosły 54 975 zł.

Tabela: Przedmioty ortopedyczne i sprzęt rehabilitacyjny (dotyczy wniosków indywidualnych osób niepełnosprawnych, złożonych w roku 2003 i 2004).

lp		2003	2004
1	Liczba złożonych wniosków	1 833	2 547
2	Liczba osób, które otrzymały pomoc	1 771	2 116
3	Stosunek procentowy osób, które otrzymały pomoc, do osób, które złożyły wnioski	96,61%	82,69%
4	Łączna kwota wypłaconego dofinansowania	1 673 589	2 258 014
5	Średnia wysokość udzielonej pomocy na osobę – w zł	945	1 067

Wnioski osób niepełnosprawnych, niezrealizowane w roku sprawozdawczym z powodu wyczerpania środków finansowych PFRON, zostaną rozpatrzone w pierwszej kolejności w roku 2005.

e. dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

W roku 2004 MOPS zawarł z osobami niepełnosprawnymi 868 umów w sprawie dofinansowania likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych. W zakresie dofinansowania:

- likwidacji barier architektonicznych (m.in.: przystosowanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych, zakup transporterów schodowych lub sufitowych) pomoc otrzymało 157 osób na łączną kwotę 826 943 zł; średni koszt dofinansowania wyniósł 5 267 zł,
- likwidacji barier w komunikowaniu się (m.in. zakup radiomagnetofonów, komputerów, faksów) pomoc otrzymało 387osób, na łączną kwotę 1 375 728 zł; średni koszt dofinansowania wyniósł 3 555 zł,
- likwidacji barier technicznych (m.in.: zakup glukometrów mówiących, testerów kolorów) pomoc otrzymały 324 osoby, na łączną kwotę 125 898 zł, średni koszt dofinansowania wyniósł 388 zł.

Tabela: Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych latach 2003 - 2004.

lp		2000	2001	2002	2003	2004
1	Liczba złożonych wniosków	437	404	144	299	1 606
2	Liczba osób, które otrzymały pomoc	240	344	0	444	868
3	stosunek procentowy osób, które otrzymały pomoc, do osób, które złożyły wnioski	54,9%	85,1%	x	Pomoc przyznawano również dla osób, których wnioski nie zrealizowano we wcześniejszych latach	Pomoc przyznawano również dla osób, których wnioski nie zrealizowano we wcześniejszych latach
4	Łączna kwota wypłaconego dofinansowania	638 066	919 271	x	1 592 389	2 328 569
5	Średnia wysokość udzielonej pomocy na osobę – w zł	2 659	2 672	x	3 586	2 683

Wnioski osób niepełnosprawnych, niezrealizowane w roku sprawozdawczym z powodu wyczerpania środków finansowych PFRON zostaną rozpatrzone w pierwszej kolejności w roku 2005.

2.3.6 Domy Pomocy Społecznej.

Instytucjonalne, a szczególnie całodobowe formy opieki są ostatnią formą pomocy, która powinna być stosowana tylko w przypadku braku możliwości rozwiązywania problemów innymi sposobami.

W Krakowie funkcjonuje 18 domów pomocy społecznej, z czego 15 prowadzonych przez Miasto oraz 3 niepubliczne: dwa prowadzone przez zgromadzenia zakonne, a jeden przez organizację pozarządową.

Tabela: Domy pomocy społecznej ze względu na typ i liczbę miejsc w latach 1999 - 2004

Typ domu pomocy społecznej	Liczba miejsc					
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
dla osób w podeszłym wieku	277	236	236	231	298	298
dla osób somatycznie chorych	1 008	1 069	1 066	1 070	1 070	1075
dla osób psychicznie chorych	536	581	588	568	568	568
dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	99	112	116	115	117	117
dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	198	198	198	191	189	189
Łączna liczba miejsc	2 176	2 196	2204	2 175	2 242	2247

Funkcjonujące na terenie Gminy Miejskiej Kraków domy pomocy społecznej zapewniają łącznie 2 247 miejsc. Średni miesięczny koszt utrzymania w roku 2004 wahał się od 1290 zł. do 2516 zł.

W 2004 roku wpłynęły 662 wnioski o umieszczenie w domu pomocy społecznej. Łącznie wydano 6 705 decyzji i postanowień w sprawach klientów.

Tabela: liczba wniosków i osób umieszczonych w domach pomocy społecznej

lp		1999	2000	2001	2002	2003	2004
1	liczba wniosków złożonych o przyjęcie do domów pomocy społecznej	948	828	747	821	812	662
2	liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej w danym roku	612	456	494	538	518	347

W roku 2004 zmalała liczba wniosków o skierowanie do domu pomocy społecznej. Niemniej jednak utrzymuje się wysoka liczba oczekujących na miejsce w DPS.

Tabela: Średni czas oczekiwania na miejsce w poszczególnych typach domów pomocy społecznej

Typ placówki	średni okres oczekiwania na miejsce						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	
						kobiety	mężczyźni
dla osób w podeszłym wieku	17 m-cy	17 m-cy	11 m-cy	7 m-cy	do 5 m-cy	8 m-cy	1 rok
dla osób przewlekle somatycznie chorych	17 m-cy	17 m-cy	11 m-cy	do 3 m-cy	do 3 m-cy	4 m-ce	7 m-cy
dla osób przewlekle psychicznie chorych	6 lat	6 lat	4 lata	3 lata	3 lata	1 rok	3 lata
dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	7 lat	7 lat	5 lat	4 lata	3 lata	1 rok	2 lata
dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	0	0	0	0	0	0	1 rok

Na dzień 31 grudnia 2004 r. liczba oczekujących wynosiła ogółem 287 osób. Okres oczekiwania na miejsce zróżnicowany jest obecnie w zależności od typu domu i jego lokalizacji (na wyraźne życzenie osoby zainteresowanej) oraz płci osób oczekujących. Podczas gdy czas oczekiwania przewlekle somatycznie chorej kobiety wynosi średnio 4 miesiące, mężczyzna skierowany do domu tego samego typu oczekuje około 7 miesięcy.

Okres oczekiwania na miejsce w DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych wynosi: dla mężczyzn - 3 lata, dla kobiet - 1 rok. Umieszczanie w domach pomocy społecznej dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie odbywa się w sposób płynny.

2.3.7 Świadczenia finansowe dla osób starszych i niepełnosprawnych.

W wielu sytuacjach życiowych konieczne jest wsparcie materialne, udzielane osobom starszym i niepełnosprawnym w sytuacjach problemowych, które pozwala na zaspokojenie podstawowych potrzeb.

Zadania własne gminy:

1. Zasiłki okresowe (w części obligatoryjnej, dotowane z budżetu państwa) – 2 272 osoby, 13 600 świadczeń (wyplacone zgodnie z nową ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.) na kwotę 426 853zł.
2. Zasiłki okresowe (w części fakultatywnej) – 206 osób, 383 świadczenia (wyplacone zgodnie z nową ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.) na kwotę 41 095zł.
3. Zasiłki celowe:
 - na zakup odzieży – 315 osób, 378 świadczeń, na kwotę 31 765zł.
 - na świadczenia zdrowotne – 2 osoby, 2 świadczenia, na kwotę 600 zł.
 - zdarzenie losowe – 26 osób, 32 świadczenia, na kwotę 13 353zł.
 - dofinansowanie wyprawek szkolnych – 9 osób, 9 świadczeń, na kwotę 800zł.
 - zasiłki celowe na węgiel – 684 osoby, 777 świadczeń, na kwotę 211 264zł.
 - zakup żywności – 1 228 osób, 3 032 świadczenia, na kwotę 286 233zł.
 - zakup leków – 890 osób, 1 993 świadczenia, na kwotę 149 222zł.
 - regulowanie należności za media – 987 osób, 3 001 świadczeń, na kwotę 291 214zł.
 - na czynsz – 410 osób, 787 świadczeń, na kwotę 145 967zł.
 - na przedmioty użytku domowego, drobne remonty – 35 osób, 37 świadczeń, 8 590zł.
 - przedszkole – 16 osób, 55 świadczeń, na kwotę 3 913zł.
 - zakup gorącego posiłku – 44 osoby, 196 świadczeń, na kwotę 14 155zł.
 - inne zasiłki celowe – 296 osób, 461 świadczeń, na kwotę 30 240zł.

Łącznie 10 760 świadczeń na kwotę 1 187 316zł.

4. Zasiłki celowe specjalne:
 - na zakup odzieży – 50 osób, 65 świadczeń, na kwotę 5 375zł.
 - zasiłki celowe na węgiel – 546 osób, 590 świadczeń, na kwotę 114 290zł.
 - zakup żywności – 260 osób, 411 świadczeń, na kwotę 32 976zł.
 - zakup leków – 540 osób, 862 świadczenia, na kwotę 63 714zł.
 - regulowanie należności za media – 346 osób, 664 świadczenia, na kwotę 58 381zł.
 - na czynsz – 583 osoby, 1 523 świadczenia, na kwotę 273 615zł.
 - na przedmioty użytku domowego, drobne remonty – 13 osób, 14 świadczeń, na kwotę 2 047zł.
 - przedszkole – 2 osoby, 23 świadczenia, na kwotę 1 286zł.
 - zakup gorącego posiłku – 21 osób, 71 świadczeń, na kwotę 4 875zł.
 - pozostałe zasiłki celowe specjalne – 521 osób, 889 świadczeń, na kwotę 68 556zł.

Łącznie 5 112 świadczeń na kwotę 625 115zł.

5. Posiłki dla osób dorosłych, w barach – 1 248 osób, 302 720 świadczeń, na kwotę 895 202zł.
6. Posiłki dla dzieci – 13 367 świadczeń, na kwotę 43 314zł.
7. Lokalny program dofinansowania do opłat mieszkaniowych – 806 osób, 5 121 świadczeń, na kwotę 1 083 057zł.

Zadania zlecone gminie:

1. zasiłki stałe (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 12 osób, 61 świadczeń, na kwotę 25 498zł.
 2. zasiłki stałe (wyплаcone zgodnie z nową ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.) – 2 607 osób, 19 558 świadczeń, na kwotę 6 783 844 zł.
 3. zasiłki stałe wyrównawcze (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 2 488 osób, 9 784 świadczenia, na kwotę 3 431 104zł.
 4. zasiłki okresowe (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 278 osób, 468 świadczeń, na kwotę 53 653 zł.
 5. zasiłki okresowe specjalne (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 98 osób, 154 świadczenia, na kwotę 15 005zł.
 6. składki na ubezpieczenie emerytalno rentowe (zapłacone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 12 osób, 65 świadczeń, na kwotę 8 836zł.
 7. macierzyński zasiłek jednorazowy (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 3 osoby, 3 świadczenia, na kwotę 603zł.
 8. macierzyński zasiłek okresowy (wyплаcone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 8 osób, 21 świadczeń, na kwotę 4 481zł.
 9. składki na ubezpieczenie zdrowotne – 2 826 osób, 26 282 świadczenia, na kwotę 799 200zł.
- Łącznie 56 411 świadczeń, na kwotę 11 127 145zł.

Świadczenia z innych ustaw:

1. Zasiłki rodzinne – 46 osób, 192 świadczenia, na kwotę 8 839zł.
 2. Zasiłki pielęgnacyjne – 463 osoby, 1 873 świadczenia, na kwotę 267 698zł.
- Łącznie 2 065 świadczeń, na kwotę 276 537zł.

2.4 Pomoc osobom bezdomnym.

2.4.1 Działania indywidualne o charakterze profilaktycznym, realizowane w filiach MOPS.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje działania mające na celu zapobieżenie bezdomności mieszkańców naszego miasta. Działania te obejmują zarówno pracę socjalną, jak i pomoc materialną, skierowaną do osób zagrożonych eksmisją z powodu trudnej sytuacji materialnej, nieuregulowania kwestii prawnych, związanych z prawem do lokalu, czy też z innych powodów.

W 2004 roku podejmowano następujące działania:

1. Zapobiegające bezdomności:
 - a. w ramach pracy socjalnej i specjalistycznego poradnictwa:
 - przygotowano 185 pism procesowych dla klientów w sprawach mieszkaniowych,
 - na skutek działań pracowników socjalnych 15 rodzin otrzymało mieszkanie,
 - b. w ramach pomocy materialnej:

- świadczenia udzielane w ramach lokalnego programu dofinansowania do opłat mieszkaniowych – przyznano 7 759 świadczeń, dla 1 208 osób, w łącznej wysokości 1 735 274,11 zł., średnia wartość świadczenia – 223 65 zł.

2. Mające na celu zapewnienie i utrzymanie podstawowego standardu mieszkania: w ramach pomocy materialnej:

Zasiłki celowe:

- zasiłki celowe na węgiel – 1 662 osoby, 1 912 świadczeń, na kwotę 544 939zł.
- regulowanie należności za media – 3 826 osób, 10 885 świadczeń, na kwotę 1 070 506zł.
- na czynsz – 982 osoby, 1 724 świadczenia, na kwotę 322 887zł.
- na przedmioty użytku domowego, drobne remonty – 66 osób, 75 świadczeń, na kwotę 14 383zł.

Zasiłki celowe specjalne:

- zasiłki celowe na węgiel – 829 osób, 892 świadczenia, na kwotę 174 860zł.
- regulowanie należności za media – 778 osób, 1 400 świadczeń, na kwotę 127 114zł.
- na czynsz – 819 osób, 1 956 świadczeń, na kwotę 347 862zł.
- na przedmioty użytku domowego, drobne remonty – 15 osób, 16 świadczeń, na kwotę 2 287zł.

2.4.2 Pomoc w formie noclegu.

Zadanie jest realizowane poprzez:

1. Zlecenie przez MOPS i sprawowanie nadzoru nad wykonaniem zadania prowadzenia Miejskiej Noclegowni dla Mężczyzn, przy ul. Makuszyńskiego 19. Zadanie realizuje Zarząd Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża. Placówka w okresie od stycznia do marca – zapewnia 140 miejsc, od czerwca do lipca - 92 miejsca, od sierpnia do września - 132 miejsca, od października do grudnia 216 miejsc, w pomieszczeniach wieloosobowych. W ramach placówki wydzielonych jest również 30 miejsc dla osób, które wymagają pomocy osób trzecich w zaspokojeniu podstawowych potrzeb życiowych i z tego powodu objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.

Placówka zapewnia odpowiednie zaplecze socjalne, to jest miejsca noclegowe wyposażone w łóżka, bieliznę pościelową oraz miejsce do przechowywania rzeczy osobistych, możliwość dokonania zabiegów higienicznych oraz samodzielnego przygotowywania posiłków. Do dyspozycji mieszkańców placówki pozostają również świetlica, pralnia do użytku wewnętrznego oraz ambulatorium. Mieszkańcy Noclegowni pozbawieni odzieży oraz środków czystości mogli otrzymać je w noclegowni.

W okresie od 1 stycznia 2004 do 31 grudnia 2004 na terenie Placówki objęto pomocą w formie czasowego schronienia 590 osób, zabezpieczono 55 580 noclegów.

Działania pracowników placówki zmierzały do kwestii powrotu mieszkańców do społeczeństwa i samodzielnego funkcjonowania poza Noclegownią i instytucjami pomocowymi.

W ramach aktywizacji społecznej mieszkańców prowadzone były zajęcia z psychologiem - pomocą w ramach oddziaływań psychologicznych objęto 32 osoby, które uczestniczyły w 100 spotkaniach. Pomocą w formie konsultacji prawnej objęto 23 osoby.

Ważną formą działalności Noclegowni była pomoc osobom z problemem alkoholowym objęto nią 27 osób, które uczestniczyły w 33 spotkaniach terapeutycznych.

W ramach Placówki funkcjonowała grupa wsparcia o charakterze socjoterapeutycznym „Klub Abstynenta” będąca uzupełnieniem i wzmocnieniem efektów terapii.

Działania pracowników merytorycznych placówki dały wymierne rezultaty w postaci 28 usamodzielnionych osób.

2. Prowadzenie w okresie od 1 stycznia 2004r. do 31 lipca 2004r. Schroniska i Przytuliska dla Bezdomych Kobiet w Krakowie przy ul. Sołtysowskiej 13c oraz zlecenie i sprawowanie nadzoru nad wykonaniem zadania prowadzenia placówki w okresie od 1 sierpnia 2004r. do 31 grudnia 2004r.

Placówka w okresie od 1 stycznia do 31 lipca 2004r. prowadzona była przez MOPS z powodu nie wyłonienia podmiotu realizującego zadanie w postępowaniu konkursowym. W wyniku rozstrzygnięcia ponownie przeprowadzonego konkursu, zlecenie realizacji zadania od 1 sierpnia 2004r. powierzono Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Schronisko zapewnia całodobowe schronienie dla kobiet bezdomnych lub czasowo pozbawionych miejsca zamieszkania, przebywających na terenie Gminy Miejskiej Kraków posiadających obecne lub ostatnie zameldowanie na pobyt stały w Krakowie, w tym dla matek z dziećmi powyżej 10 roku życia.

Placówka dysponuje 53 miejscami noclegowymi oraz 6 miejscami interwencyjnymi. W 2004 roku Schronisko zapewniło schronienie 89 osobom, w tym 43 kobietom i 46 dzieciom. Ze schronienia w części interwencyjnej skorzystało 25 osób, w tym 21 kobiet i 4 dzieci.

Niezależnie od świadczonej pomocy socjalnej mieszkanki placówki objęto również pomocą terapeutyczną realizowaną w oparciu o opracowane przez pracowników programy o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym.

a. dla dorosłych mieszkańców

- program „Pomocna Dłoń”, którego głównym założeniem były działania zmierzające do aktywizacji kobiet w kwestii poprawy swej sytuacji życiowej, rozwinięcia odpowiedzialności za zdrowie własne i dzieci, profilaktyki dotyczącej uzależnień oraz wzmocnianie więzi między członkami rodziny;
- od września 2004 r. na terenie placówki w ramach „Szkoły dla Rodziców” prowadzone są spotkania dla matek, a dotyczące pojawiających się problemów oraz służące wzmocnianiu kompetencji wychowawczych. Zajęcia prowadzone były przez psychologa i pedagoga placówki.
- kolejną formą działalności mającą na celu niesienie pomocy mieszkankom była Grupa Wsparcia, w której zgodnie z założeniami udzielano kobietom wsparcia, wzmocniano samoocenę, rozwiązywano bieżące problemy. Spotkania odbywały się w obecności psychologa placówki.

b. dla dzieci i młodzieży

- program „By lepiej Żyć”. Jego celem jest doprowadzenie do nabywania przez dzieci i młodzież umiejętności wyrażania własnych uczuć, komunikowania się z innymi, aktywnego wykorzystania czasu wolnego. Działania te realizowane były podczas spotkań grupowych przez pedagoga i psychologa.
- od września 2004 r. realizowany jest program „SAPER” skupiony na problemie agresji, przeznaczony dla młodzieży.
- dla dzieci z deficytami rozwojowymi pedagog prowadził zajęcia reedukacyjne, prowadzone w porozumieniu z pedagogami szkół, a poparte zaleceniami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Do najistotniejszych rezultatów podejmowanych działań zaliczyć należy 24 usamodzielnienia mieszkanek, 8 mieszkanek podjęło pracę. W organizowanych na terenie

placówki spotkaniach grupowych łącznie wzięło udział 156 osób. Zorganizowano także 10 wyjść o charakterze kulturalno-oświatowym.

3. Zapewnienie schronienia matkom z dziećmi do lat 10.

Podobnie jak w latach ubiegłych, również i w 2004r. MOPS wykupił od Caritas Archidiecezji 20 miejsc dla matek z dziećmi w Domu Matki i Dziecka w Krakowie, przy ul. Żywieckiej 16, z przeznaczeniem dla mieszkank Krakowa. Dom Matki i Dziecka jest prowadzony przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej, jest placówką stacjonarnego pobytu czasowego, zapewniającego, całodobową opiekę kobietom z dziećmi do lat 10 oraz kobietom w ciąży, które z różnych przyczyn znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, m.in. brak dachu nad głową, brak oparcia w rodzinie i środowisku, brak środków do życia.

Placówka zapewnia schronienie w pokojach wieloosobowych, przy czym jedno miejsce oznacza: miejsce dla matki wraz z dziećmi, nad którymi sprawuje bezpośrednią opiekę. Placówka w 2004 r. zapewniła schronienia łącznie 36 kobietom i 42 dzieciom, skierowanym przez MOPS. W tym 2 matki wraz z 2 dziećmi były przyjęte do placówki ponownie po nieudanej próbie usamodzielnienia się.

Kobiety otrzymujące schronienie w niniejszej placówce były w wieku od 18 do 41 roku życia, przy czym największy procent to osoby między 20 a 30 rokiem życia. Wśród dzieci większość stanowią niemowlęta (w tym noworodki) i dzieci w wieku przedszkolnym.

W ramach działalności placówki mieszkankom udzielono m.in 290 konsultacji prawnych, 472 konsultacji psychologicznych, 318 konsultacji pedagogicznych.

Organizowano także zajęcia wychowawczo-terapeutyczne (123) i kulturalno oświatowe z dziećmi (21), zorganizowano imprezy okolicznościowe i Święta dla przebywających w placówce matek i dzieci (Święta Bożego Narodzenia, Wielkanoc, św. Mikołaj, kolęda, Dzień Matki, Dzień Dziecka, itp. uroczystości), organizowano spotkania integracyjne z dziećmi z zaprzyjaźnionych szkół i przedszkoli oraz z dziećmi pracowników firmy COMARCH (spotkanie w gimnazjum w Mogilanach z okazji Dnia Dziecka, Jasełka w Zespole Szkół dla Dzieci Niedosłyszących przy ul. Niecałej w Krakowie, mikołajki w firmie COMARCH, Festiwal folklorystyczny w Przedszkolu Samorządowym przy ul. Zachodniej w Krakowie i inne), zorganizowano wypoczynek letni w okresie ferii zimowych dla dzieci we współpracy z Caritas Archidiecezji Krakowskiej i Fundacją Dzieło Pomocy Dzieciom im. Ruperta Mayera,

Efektom podejmowanych działań w 2004 r. było usamodzielnienie się 16 kobiet. Jedna mieszkanka podczas pobytu w placówce została zatrudniona na podstawie umowy o pracę. Kilka podejmowało prace dorywcze.

Wszystkie mieszkanki wraz z dziećmi korzystały z wyżywienia oferowanego przez placówkę i z pomocy rzeczowej z zasobów placówki pochodzących od darczyńców.

2.4.3 GWAB – Grupa Wsparcia dla osób wychodzących z bezdomności.

Odbiorcami projektu są osoby bezdomne trwale związane z Krakowem, w wieku produkcyjnym, zdolne do pracy, zdrowe psychicznie i somatycznie, nieuzależnione od alkoholu i narkotyków, wyrażające chęć uczestnictwa w grupie. Celem projektu jest integralny rozwój osoby bezdomnej, przy aktywnym współudziale członków grupy terapeutycznej.

Zgodnie z planem czynne wsparcie członków grupy ma służyć rozwiązaniu problemów danego człowieka, poprzez wykorzystanie jego możliwości. Grupa prowadzona jest przez pracownika socjalnego MOPS DB w Krakowie i brata ze Zgromadzenia Braci

Albertynów. Spotkania odbywają w każdy czwartek w pomieszczeniu Przytuliska dla Bezdomnych Mężczyzn w Krakowie przy ul. Kościuszki 23.

Grupę w roku 2004 tworzyło 28 osób z tego usamodzielnio się 16, lecz nadal ze wsparcia grupy korzysta. Należy zaznaczyć, że grupa ta jest zmienna w swoim składzie personalnym (rotacja członków) z uwagi specyfikę środowiska osób bezdomnych.

2.4.4 Interwencje w miejscach pobytu osób bezdomnych, w godzinach nocnych, w okresie zimowym.

W okresie od stycznia do marca oraz od listopada do grudnia 2004r. prowadzona była akcja prewencyjna w środowisku osób bezdomnych przebywających, a w konsekwencji nocujących w pomieszczeniach niemieszkalnych.

Celem akcji było dotarcie do osób bezdomnych, które ze względu na miejsce pobytu zagrożone są wystąpieniem nadmiernego wychłodzenia organizmu, a w konsekwencji utratą zdrowia i życia. W 2004 roku przeprowadzono 11 interwencji.

Zadanie to realizowane było przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Straż Miejską Miasta Krakowa oraz Komendę Miejską Policji.

Interwencje objęły miejsca pobytu bezdomnych, krakowskie dworce, węzły ciepłownicze, baraki, pustostany, opuszczone działki i obiekty przemysłowe. W interwencjach ze strony MOPS wzięło udział 3 pracowników socjalnych i kierownik Działu.

W trakcie interwencji rozdawano i pozostawiono w miejscach pobytu osób bezdomnych ulotki informacyjne o formach pomocy oferowanych przez MOPS i organizacje pozarządowe oraz miejscach, gdzie pomoc tę mogą uzyskać. Udzielano pomocy poprzez wydanie biletów uprawniających do pobrania bezpłatnych posiłków w kuchni na os. Krakowiaków 2.

Nawiązano kontakt z 72 osobami bezdomnymi przebywającymi poza placówkami stacjonarnego pobytu, z których żadna nie wyraziła zgody na przewiezienie do noclegowni. 24 osoby wyraziły chęć skorzystania z pomocy społecznej w terminie późniejszym.

Tabela: Interwencje w miejscach pobytu osób bezdomnych, w godzinach nocnych, w okresie zimowym.

Działanie	2000	2001	2002	2003	2004
Liczba interwencji	9	2	7	10	11
Liczba bezdomnych z, którymi nawiązano kontakt	122	75	125	117	72
Liczba bezdomnych przewiezionych do placówek noclegowych	31	23	39	2	0

2.4.5 Organizacja Wieczery Wigilijnej dla osób bezdomnych.

MOPS kolejny rok był współorganizatorem wieczerzy wigilijnej dla bezdomnych, w kruzgankach Kościoła Ojców Franciszkanów. W wieczerzy wigilijnej uczestniczyło 800 osób bezdomnych i samotnych, dla których przygotowano posiłek i paczki żywnościowe. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie dofinansował realizację zadania kwotą 6 000 zł.

2.4.6 Świadczenia materialne na rzecz bezdomnych.

Bezdomni korzystają z różnego typu pomocy materialnej i usługowej, analogicznej do pomocy świadczonej pozostałym mieszkańcom Krakowa:

Zadania własne gminy:

1. Zasiłki okresowe (w części obligatoryjnej, dotowane z budżetu państwa) – 475 osób, 1 892 świadczenia (wyplacone zgodnie z nową ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.) na kwotę 110 778zł.
2. Zasiłki okresowe (w części fakultatywnej) – 86 osób, 151 świadczeń (wyplacone zgodnie z nową ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.) na kwotę 25 300zł.
3. Zasiłki celowe:
 - na zakup odzieży – 227 osób, 505 świadczeń, na kwotę 36 754zł.
 - bilet kredytowany – 2 osoby, 2 świadczenia, na kwotę 43zł.
 - zasiłki celowe na węgiel – 29 osób, 32 świadczenia, na kwotę 8 291zł.
 - zakup żywności – 267 osób, 443 świadczenia, na kwotę 38 617zł.
 - zakup leków – 97 osób, 159 świadczeń, na kwotę 12 739zł.
 - regulowanie należności za media – 11 osób, 23 świadczenia, na kwotę 2 118zł.
 - przedszkole – 1 osoba, 1 świadczenie, na kwotę 150zł.
 - zakup gorącego posiłku – 1 osoba, 1 świadczenie, na kwotę 90zł.
 - inne zasiłki celowe – 452 osoby, 709 świadczeń, na kwotę 32 297zł.Łącznie 1 875 świadczeń na kwotę 131 097zł.
4. Zasiłki celowe specjalne:
 - na zakup odzieży – 2 osoby, 2 świadczenia, na kwotę 150zł.
 - zakup leków – 2 osoby, 2 świadczenia, na kwotę 240zł.
 - pozostałe zasiłki celowe specjalne – 3 osoby, 3 świadczenia, na kwotę 283zł.Łącznie 7 świadczeń na kwotę 673zł.
5. Posiłki dla osób dorosłych, w barach – 86 osób, 9 454 świadczenia, na kwotę 28 362zł.
6. Posiłki dla dzieci – 1 421 świadczeń, na kwotę 4 627zł.

Zadania zlecone gminie:

1. zasiłki stałe (wyplacone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 1 osoba, 4 świadczenia, na kwotę 1 672zł.
 2. zasiłki stałe (wyplacone zgodnie z nową ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.) – 218 osób, 1 379 świadczeń, na kwotę 556 824 zł.
 3. zasiłki stałe wyrównawcze (wyplacone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 257 osób, 946 świadczeń, na kwotę 359 123zł.
 4. zasiłki okresowe (wyplacone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 16 osób, 32 świadczenia, na kwotę 6 000zł.
 5. bilety kredytowane – 16 osób, 19 świadczeń, na kwotę 587zł.
 6. składki na ubezpieczenie emerytalno - rentowe(zapłacone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 2 osoby, 6 świadczeń, na kwotę 816zł.
 7. macierzyński zasiłek jednorazowy (wyplacone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 2 osoby, 2 świadczenia, na kwotę 402zł.
 8. macierzyński zasiłek okresowy (wyplacone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r.) – 3 osoby, 8 świadczeń, na kwotę 2 754zł.
 9. składki na ubezpieczenie zdrowotne – 346 osób, 2 745 świadczeń, na kwotę 88 900zł.
- Łącznie 5 141 świadczeń, na kwotę 1 017 077zł.

Świadczenia z innych ustaw:

1. Zasiłki rodzinne – 1 osoba, 4 świadczenia, na kwotę 170zł.
 2. Zasiłki pielęgnacyjne – 41 osób, 139 świadczeń, na kwotę 19 854zł.
- Łącznie 143 świadczenia, na kwotę 20 024zł.

2.5 Pomoc uchodźcom.

W 2004 r. nie realizowano tej formy pomocy z uwagi na brak zgłoszeń.

2.6 Dodatki mieszkaniowe.

Od dnia 2 stycznia 2002 r. do 31 grudnia 2004 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizował zadanie w postaci przyznawania i wypłacania dodatków mieszkaniowych (uprzednio zadanie realizowane przez Referat ds. Pomocy Społecznej Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miasta Krakowa, a od stycznia 2005 roku realizowane przez Referat ds. Dodatków Mieszkaniowych Wydziału Świadczeń Socjalnych Urzędu Miasta Krakowa).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2004 r.:

1. Przyjęto łącznie 28 745 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego.
2. Pracownicy socjalni MOPS przeprowadzili 1 548 wywiadów środowiskowych dla potrzeb wydania decyzji w sprawie przyznania bądź odmowy przyznania dodatku mieszkaniowego.
3. Wydano 26 743 decyzje przyznające dodatki mieszkaniowe.
4. Wypłacono 164 661 dodatków mieszkaniowych na łączną kwotę 25 151 062,92 zł, z tego:
 - użytkownikom mieszkań komunalnych – 11 144 235,23 zł,
 - użytkownikom mieszkań spółdzielczych – 8 071 081,77 zł,
 - pozostałym – 5 935 745,92 zł.

2.7 Realizacja zadań priorytetowych dzielnic.

W ramach zadań priorytetowych dzielnic MOPS wykonuje zadania bezpośrednio realizowane przez służby MOPS oraz zadania zlecane organizacjom pozarządowym w ramach Dzielnicowych Konkursów Grantowych organizowanych w oparciu o Program Współpracy Miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi. W 2004 r. MOPS bezpośrednio zrealizował 24 zadania priorytetowe, na które została przeznaczona kwota 269.600,-zł, a dotyczących: zakupu wyprawek szkolnych dla dzieci z biednych i wielodzietnych rodzin, dofinansowania kosztów mieszkaniowych dla najbiedniejszych rodzin, zakupu paczek towarowych, żywnościowych, dofinansowania do kolonii letnich, organizacji spotkań wielkanocnych i wigilijnych dla osób samotnych, rodzin biednych i wielodzietnych, dożywiania dzieci w szkołach oraz wydawania ciepłych posiłków dla biednych osób przebywających na terenie Nowej Huty. Z posiłków wydawanych w Nowej Hucie korzystało dziennie ok. 300 osób potrzebujących. W/w zadania były realizowane

w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej oraz o ustawę Prawo zamówień publicznych.

MOPS realizował również w 2004 r. zadania będące projektami grantowymi. Przy realizacji tych zadań MOPS współpracował z organizacjami pozarządowymi, tj. stowarzyszeniami, fundacjami i organizacjami kościelnymi. W ramach tej działalności zrealizowano 43 zadania, na które Rady Dzielnic przeznaczyły łącznie kwotę 136 540zł. Z w/w ilości 43 projektów grantowych dwa zadania zostały zrealizowane przez organizacje częściowo, jedno zadanie nie zostało zrealizowane. Rady Dzielnic pozostałe z tych zadań środki wykorzystywały na realizację innych zadań. Pozostałe zadania zostały zrealizowane w całości. Wszystkie zadania zostały wykonane i rozliczone terminowo.

2.8 Programy i akcje realizowane przez MOPS, współpraca z innymi podmiotami.

2.8.1 Gminny i Powiatowy Program Pomocy Społecznej na lata 2004 - 2006.

Gminny i Powiatowy Program Pomocy Społecznej na lata 2004 - 2006, został przygotowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie. Program przyjęty został uchwałą Rady Miasta Krakowa z dnia 4 lutego 2004r. NR XXXVII/340/04. Program określa najważniejsze działania, które należy zrealizować w latach 2004 - 2006, aby zapewnić mieszkańcom wspólnoty samorządowej Gminy Miejskiej Kraków warunki sprzyjające rozwojowi społecznemu oraz wzrostowi poczucia bezpieczeństwa w wymiarze społecznym.

Program Pomocy Społecznej służy jako podstawa określająca kierunki zamierzeń rozwojowych w sektorze pomocy społecznej na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

2.8.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych - stypendia dla studentów.

Stypendia udzielane były w ramach i na zasadach określonych w działaniu 2.2 „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne” zawartym w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego w związku z Uchwałą nr 481/04 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 24 czerwca 2004 roku w sprawie przyjęcia ramowego Planu Realizacji Działania dla działania 2.2.

Wnioski do MOPS złożyło 415 osób, Prezydent Miasta Krakowa zaakceptował proponowaną przez komisję listę 163 kandydatów do otrzymania stypendiów. Największa liczba stypendystów to studenci Uniwersytetu Jagiellońskiego, Akademii Górniczo-Hutniczej, Akademii Rolniczej i Akademii Pedagogicznej. Dochód osób, które zostały zakwalifikowane do stypendium, nie przekraczał 265, 70 zł na osobę w rodzinie

2.8.3 GWAB – Grupa Wsparcia dla osób wychodzących z bezdomności.

Szczegółowe informacje w rozdziale 2.6.3

2.8.4 "Program pracy socjalnej z osobą bezrobotną".

Szczegółowe informacje w rozdziale 2.2.6.2

2.8.5 „Wyprawka szkolna”.

Program „Wyprawka Szkolna” – realizowana w oparciu o Uchwałę nr 27/2004 Rady Ministrów z dnia 24.02.2004 r. dotyczącą Rządowego Programu Wyrównywania Warunków Startu Szkolnego Uczniów w 2004 r. oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24.02.2004 r. z dnia 24.02.2004 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zweryfikował sytuację zgłoszonych rodzin do objęcia pomocą i wytypował 519 dzieci podejmujących naukę w pierwszych klasach szkoły podstawowej kwalifikujących się do objęcia Programem.

2.8.6 Kolonie.

W roku 2004 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał z Kuratorium Oświaty 105 kart na wyjazd kolonijny do Domu Wczasów Dziecięcych w Jodłowce Tuchowskiej w okresie od 01.08. do 14.08.2004 r. Ośrodek wytypował z rodzin objętych pomocą społeczną 105 dzieci, które uczestniczyły w kolonii.

2.8.7 „Pomagaj naprawdę”.

Z myślą o rodzinach, które wymagają większego wsparcia, w roku 2004 prowadzono akcję „Pomagaj naprawdę”. Akcja polega na pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych, głównie wpłacanych przez osoby prywatne i przekazywaniu ich klientom znajdującym się w wyjątkowo trudnej sytuacji szczególnie związanej z długotrwałą chorobą. W ramach akcji, na koncie środków specjalnych, w roku 2004 zgromadzono 16 933,95zł. Pieniądze trafiły do 30 najbardziej potrzebujących rodzin dotkniętych ubóstwem, ciężką chorobą i niepełnosprawnością dzieci, doświadczonych nieszczęśliwym wydarzeniem losowym.

2.8.8 Program „Bloki”.

Program „Bloki” - skierowany był do mieszkańców bloków socjalnych na os. Złotej Jesieni 11a i 11b i realizowany był w okresie od maja do grudnia 2004 roku. Głównym założeniem programu była aktywizacja mieszkańców bloków socjalnych, która miała umożliwić włączenie ich do szerszej społeczności lokalnej, przy współudziale tej społeczności oraz sieci podmiotów wspierających. Oczekiwany rezultat stanowić miał punkt wyjścia do przeciwdziałania zjawiskom patologii społecznej. Działania programowe miały zwrócić uwagę na problemy mieszkańców i zmotywować ich do poprawy funkcjonowania, natomiast proponowane zajęcia dla dzieci i młodzieży pozwoliły na zagospodarowanie ich czasu wolnego.

Liczba rodzin mieszkających w blokach: 65

Liczba rodzin objętych pomocą MOPS: 35

Rodziny uczestniczące w programie BLOKI: 18

W ramach programu realizowane były następujące projekty:

1. Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży: uczestniczyło 30 dzieci z 16 rodzin.
2. Motywowanie rodzin do podjęcia terapii: programem objęto 5 rodzin (25 osób).
Zajęcia pozaszkolne: uczestniczyło 25 dzieci z 15 rodzin.
3. Praca terapeutyczna z rodzinami metodą „Konferencji Grup Rodzinnych”: Program został przeprowadzony w czterech rodzinach (łącznie 23 osoby).

4. Praca terapeutyczna z rodzinami metodą „Wideotrening Komunikacji” – Terapią zostało objętych 10 rodzin
5. Praca z dziećmi z udziałem wolontariuszy w oparciu o program „Starszy brat, starsza siostra” – Programem objęto 18 dzieci z 11 rodzin.
6. Warsztaty dla rodziców pod kątem wychowania przez dobry kontakt: W warsztatach uczestniczyły 3 rodziny.

2.8.9 Punkt obsługi osób niesłyszących.

Punkt obsługi osób niesłyszących w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Krakowie mieści się przy ul. Rogozińskiego 5, czynny jest:

- w poniedziałek od godz. 9.30 do 16.30
- od wtorku do czwartku w godzinach 8 – 11 (od 11 do 15.30 praca w środowisku)
- w piątek od 8.00 do 15.00

Punkt obsługiwany jest przez pracownika socjalnego posługującego się biegle językiem migowym.

Punkt zapewnia możliwość uzyskania fachowej i kompleksowej pomocy osobom z wadami słuchu bez konieczności pokonywania barier komunikacyjnych. Niewątpliwą korzyścią jest usprawnienie i ułatwienie osobom zainteresowanym przejścia całej procedury związanej z uzyskaniem czy to świadczeń finansowych z pomocy społecznej, czy też innej formy pomocy oraz redukcja trudności, które podopieczni do tej pory musieli pokonywać.

Udział w przeprowadzaniu postępowania pracowników socjalnych posiadających znajomość języka migowego pozwala także na zniwelowanie do minimum ewentualności wystąpienia błędów oraz na większą precyzję pracy.

Osoby niesłyszące, które zgłaszają się do Punktu mogą uzyskać tu pełną informację na temat przysługujących im z uwagi na niepełnosprawność uprawnień i możliwości, a także z pomocą pracowników oraz podjąć kroki w celu ich wykorzystania. Wiele spośród spraw z którymi zgłaszają się osoby niesłyszące dotyczy uzyskania pomocy w skompletowaniu dokumentacji urzędowej, jej właściwym wypełnieniu, a nawet złożeniu w docelowej instytucji. Inne sprawy z którymi zwracają się klienci dotyczą porad w sprawach rodzinnych, informacji o możliwościach uzyskania pomocy finansowej z MOPS. Interesującą kwestią dla nich jest także przedstawienie trybu uzyskania refundacji z PFRON.

Istotnym aspektem działalności punktu jest też szeroko prowadzona praca socjalna. Do punktu często zgłaszają się osoby niesłyszące, które nie oczekują konkretnej pomocy finansowej czy prawnej, lecz kieruje nimi potrzeba rozmowy z pracownikiem, z którym mogą się porozumieć bez barier. Sferą, w której Punkt również świadczy efektywną pomoc jest podejmowanie w imieniu klientów interwencji w instytucjach, urzędach. Do tej pory ze względu na posiadaną dysfunkcję było to bardzo trudne i przysparzało podopiecznym wielu przykrości, a dodatkowo nie zawsze kończyło się pozytywnym efektem.

W 2004 roku z usług pracowników Punktu obsługi osób niesłyszących skorzystały 184 rodziny. Ze świadczeń finansowych skorzystało 5 osób niesłyszących, 107 osobom udzielono pomocy przy wypełnianiu wniosków do PFRON, o refundację zakupu środków ortopedycznych, 74 osobom udzielono pomocy przy wypełnianiu i zbieraniu potrzebnej dokumentacji do wniosku PFRON o likwidację barier w komunikowaniu się dla osób, 38 osobom udzielono pomocy przy wypełnianiu i zbieraniu potrzebnej dokumentacji do wniosku do PFRON o przyznanie dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego, 45 osobom udzielono pomocy w skompletowaniu dokumentów w celu orzeczenia

o niepełnosprawności, 12 osobom udzielono pomocy w zebraniu niezbędnej dokumentacji do złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego, 1 osobie niesłyszącej pracownik socjalny pomógł w gromadzeniu dokumentacji i wypełnieniu wniosku o przyznanie mieszkania z zasobów gminy TBS – osoba została zakwalifikowana do przydziału mieszkania, oczekuje na podpisanie umowy, 6 osobom udzielono pomocy w złożeniu wniosku o rentę socjalną do ZUS – osoby te otrzymują świadczenia, 2 rodziny gdzie niesłyszący rodzice wychowują słyszące dzieci zostały objęte pomocą w ramach programu „Starszy brat starsza siostra”.

Na podstawie dotychczasowej praktyki stwierdzić można, że funkcjonowanie Punktu obsługi osób niesłyszących prowadzonego przez pracowników socjalnych posługujących się językiem migowym jest zgodne z oczekiwaniami i zapotrzebowaniem ze strony środowiska osób niesłyszących.

2.8.10 Program „Pomoc prawna osobom doświadczającym przemocy w rodzinie”.

Szczegółowy opis programu w rozdziale 2.2.4.1

2.8.11 Program „Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej”.

Szczegółowy opis programu w rozdziale 2.3.1.1

2.8.12 Program Edukacyjny na Rzecz Społeczności Romskiej w Polsce.

Na mocy Porozumienia nr DKOS – 5/GP – 512 – 25/04 – 23 z dnia 29.06.2004 r. pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej i Sportu a Gminą Miejską Kraków, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizował zadanie: „edukacja przedszkolna” w ramach Programu Edukacyjnego na Rzecz Społeczności Romskiej w Polsce pn. „Blżej – Razem”. Na realizację zadania przeznaczono kwotę 60 700 zł oraz 6 000 zł ze środków MOPS jako wkład własny, łącznie 66 700 zł. Pomocą w formie dofinansowania do opłat za przedszkole w wysokości 55 653 zł objęto 31 dzieci z 27 rodzin. Dzieciom sfinansowano od września 2004 r. do czerwca 2005 r. koszty uczęszczania do 14 przedszkoli, w tym 2 niepublicznych. Ponadto za kwotę 11 047 zł Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej dokonał zakupu pomocy edukacyjnych dla dzieci romskich w wieku przedszkolnym i szkolnym. Pomocą w tej formie objęto 46 dzieci z 40 rodzin.

2.8.13 Program „Jesteśmy razem – zwiększanie dostępności do informacji osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin”.

Szczegółowy opis programu w rozdziale 2.3.1.2

2.8.14 Program psychoedukacyjny „Szkoła dla rodziców”.

Program realizowany był w 2004 roku przez Stowarzyszenie Inicjatywa na Rzecz Bezpieczeństwa. Adresatami były do rodziny dysfunkcyjne, niewydolne wychowawczo, posiadające dzieci zagrożone niedostosowaniem społecznym. Celem programu była poprawa

funkcjonowania rodzin poprzez rozwijanie umiejętności wychowawczych, poprawę komunikacji w rodzinie, nabycie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów. Spotkania prowadzone były przez psychologów – terapeutów rodzinnych. W terapii uczestniczyło 9 rodzin.

2.8.15 Kuchnia społeczna

Rady Dzielnic Miasta Krakowa z terenu Nowej Huty w ramach porozumienia podjęły działania zmierzające do uruchomienia w tej części miasta, dla biednych mieszkańców kuchni społecznej. Na działalność tej placówki przeznaczono lokal w os. Krakowiaków 2, po nieczynnej już w tym miejscu restauracji. W czasie przeprowadzania niezbędnego remontu i adaptacji lokalu na potrzeby kuchni, ciepłe posiłki były wydawane w pomieszczeniach budynku w os. Górali 19. Na pokrycie kosztów związanych z wydawaniem posiłków w pierwszym półroczu 2004 r. Rady Dzielnic od XIV do XVIII Miasta Krakowa przeznaczyły w ramach zadań priorytetowych dzielnic środki finansowe na łączną kwotę 85 tys. zł. W okresie tym dostawcą ciepłych posiłków był Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Natomiast w drugim półroczu tegoż roku, już w wyremontowanych pomieszczeniach w os. Krakowiaków 2 posiłki wydawała Firma Catermed. Z ciepłych posiłków korzystały osoby samotne i biedne wskazane przez MOPS i parafie Kościoła rzymsko-katolickiego z terenu Nowej Huty. Doraźnie z posiłków korzystały osoby nie kierowane przez w/w podmioty. W pierwszym półroczu dziennie z posiłków korzystało około 300 osób.

Zgodnie z umową nr 21/2004/MOPS z dnia 1 lipca 2004r. zawartą pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krakowie a Catermed Sp. z o.o. w Krakowie w okresie od 1 lipca 2004 do 31 grudnia 2004 w kuchni społecznej wydano 77 500 posiłków na podstawie decyzji oraz jednorazowych bloczków wydawanych w siedzibie MOPS os. Teatralne 24. Wartość posiłku wynosiła 1.80 zł.

Posiłek stanowiła gorąca zupa z wkładką oraz porcja chleba. W trzecim kwartale 2004 roku rozszerzono działalność kuchni dla najuboższych o punkty wydawania posiłków na terenie parafii :

- Parafii Miłosierdzia Bożego os. Na Wzgórzach
- Parafia Matki Bożej Nieustającej Pomocy os. Boh. Września
- Parafia Św. Brata Alberta os. Dywizjonu.

Przed rozszerzeniem działalności, z gorących posiłków w miesiącach lipiec, sierpień 2004r. - korzystało 713 osób miesięcznie. Ilość osób korzystających z gorących posiłków po rozszerzeniu działalności na Parafie wzrosła do – 960 miesięcznie. Średnio miesięcznie w okresie od lipca do grudnia 2004r. z posiłków korzystało 878 osób.

Łączna wartość zamówienia w 2004 roku wyniosła 139 500,-zł

2.8.16 Dystrybucja artykułów pozyskanych w ramach darowizny od firmy Euro Trade.

W 2004 roku Firma Euro Trade przekazała trzykrotnie darowiznę na rzecz MOPS. Były to przede wszystkim przybory szkolne oraz zabawki-gadżety: długopisy (ponad 67 tysięcy sztuk), naklejki na zeszyty (ponad 431 tys. sztuk), gumki do mazania, breloki, maskotki i pieczątki do zabawy. Darowane przedmioty MOPS przekazał placówkom systemu pomocy społecznej (placówki opiekuńczo-wychowawcze, domy pomocy społecznej) oraz rodzinom korzystającym z pomocy Ośrodka.

2.8.17 Współpraca z Fundacją Wentzlów.

Celem Fundacji jest prowadzenie działalności charytatywnej, polegającej między innymi na niesieniu pomocy starszym kobietom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej. Współpraca z Fundacją Familii Wentzlów realizowana jest na podstawie porozumienia o współpracy z dnia 30 sierpnia 2002 roku.

W 2004 r. w ramach realizacji porozumienia udzielono 127 zapomóg finansowych na łączną kwotę 18 620 zł.

2.8.18 Współpraca z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej.

W ramach porozumienia zawartego 29 listopada 2002 roku pomiędzy MOPS a PKPS w sprawie niesienia pomocy materialnej rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji, PKPS udziela pomocy rzeczowej, w szczególności w formie odzieży, ale również w postaci artykułów spożywczych i środków czystości dla klientów MOPS. Pomoc wydawana jest na podstawie pisemnych wniosków pracowników socjalnych Ośrodka w dwóch punktach na terenie Krakowa. W 2004 roku zrealizowano 1265 wniosków.

2.8.19 Współpraca ze Stowarzyszeniem „Wiosna”.

W dniu 24 listopada 2003 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie zawarł ze Stowarzyszeniem Wiosna porozumienie, w którym zostały określone zasady współpracy. Zgodnie z zapisami porozumienia, Stowarzyszenie będzie pośredniczyło w udzielaniu pomocy rzeczowej, w szczególności w formie odzieży, środków czystości, przyborów szkolnych i w innych formach, uzyskiwanej od osób fizycznych. Pozyskana pomoc będzie przekazywana rodzinom wyznaczonym przez Ośrodek. W ramach przeprowadzonej w 2003 roku akcji ponad 200 najbardziej potrzebujących rodzin otrzymało 500 paczek, przygotowanych przez mieszkańców Krakowa, natomiast w roku 2004 paczki trafiły do 502 rodzin. Pomoc przekazano objętym pomocą społeczną rodzinom, znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji. Paczki otrzymały rodziny wielodzietne, dotknięte niepełnosprawnością, długotrwałą chorobą dziecka lub rodzica, szczególnie trudnymi warunkami mieszkaniowymi, a także samotne osoby chore i niepełnosprawne.

W paczkach znalazły się produkty, o które rodziny prosiły w wypełnianych przy pomocy pracowników socjalnych ankietach. Wartość przekazanej pomocy oszacowano na 125 tys. zł. W akcję zaangażowanych było 200 wolontariuszy Stowarzyszenia oraz 100 pracowników socjalnych. Dzięki dyrektorom placówek systemu pomocy społecznej, możliwe było uruchomienie 5 magazynów na potrzeby akcji.

2.8.20 Współpraca z uczelniami i szkołami.

W ramach współpracy z uczelniami i szkołami kształcącymi osoby w kierunkach praca socjalna, socjologia i pokrewnych, w Ośrodku odbywały się następujące praktyki zawodowe:

1. Policealna Szkoła Pracowników Służb Społecznych – 83 słuchaczy odbywało praktyki w filiach i Dziale Pomocy Bezdomnym, w ciągu całego roku.
2. Akademia Pedagogiczna – praktyki 48 słuchaczy, w maju i w lipcu 2004r.
3. Krakowska Szkoła Wyższa im A. F. Modrzewskiego – praktyka 78 słuchaczy, w ciągu całego roku.

4. Wyższa Szkoła Ekonomii i Informatyki – praktyka 2 słuchaczy, w lipcu i sierpniu 2004r.
5. Uniwersytet Jagielloński – praktyki 1 słuchacz w październiku 2004 r.

2.9 Aplikowanie o środki Unii Europejskiej

2.9.1 Aplikowanie o środki Unii Europejskiej – Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL

W związku z ogłoszeniem otwarcia Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie wziął udział w przygotowaniu następujących projektów:

- Krakowska Inicjatywa na Rzecz Gospodarki Społecznej – Cogito, budowa partnerstwa na rzecz rozwoju zainicjowana przez Stowarzyszenie Rodzin „Zdrowie Psychiczne” i Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Psychiatrii i Opieki Środowiskowej,
- Aktywny Powrót, budowa partnerstwa na rzecz rozwoju zainicjowana przez Areszt Śledczy w Krakowie ul. Czarnieckiego 3 oraz Dom Pomocy Społecznej w Krakowie ul. Łanowa 41b,
- Partnerstwo Inicjatyw Nowohuckich Nowa Huta – Nowa Szansa, budowa partnerstwa na rzecz rozwoju zainicjowana przez Dom Kultury im. C.K. Norwida w Krakowie,
- Edukacja dla Integracji – Partnerstwo na rzecz Uchodźców, budowa partnerstwa na rzecz rozwoju zainicjowana przez Ośrodek Praw Człowieka Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Partnerstwo na rzecz Rozwoju "Praca - TAK", budowa partnerstwa na rzecz rozwoju zainicjowana przez Stowarzyszenie Związek Centralny Dzieła Kolpinga w Polsce.

W wyniku postępowania konkursowego Krajowa Struktura Wsparcia zarządzająca IW EQUAL zdecydowała o finansowaniu 3 projektów, w których jako partner uczestniczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie. Należą do ich:

- Krakowska Inicjatywa na Rzecz Gospodarki Społecznej – Cogito, budowa partnerstwa na rzecz rozwoju zainicjowana przez Stowarzyszenie Rodzin „Zdrowie Psychiczne” i Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Psychiatrii i Opieki Środowiskowej,
- Partnerstwo Inicjatyw Nowohuckich Nowa Huta – Nowa Szansa, budowa partnerstwa na rzecz rozwoju zainicjowana przez Dom Kultury im. C.K. Norwida w Krakowie,
- Edukacja dla Integracji – Partnerstwo na rzecz Uchodźców, budowa partnerstwa na rzecz rozwoju zainicjowana przez Ośrodek Praw Człowieka Uniwersytetu Jagiellońskiego.

2.9.2 Aplikowanie o środki Unii Europejskiej – Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich.

W związku z ogłoszeniem przez Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego konkursu, o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach: Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich, Priorytet 1 Aktywna polityka rynku pracy oraz integracji zawodowej i społecznej, Działanie 1.5 Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie przygotował następujące wnioski aplikacyjne:

- „Sukces jutra – ewaluacja działań prospołecznych”, przygotowany w ramach partnerstwa z Małopolską Szkołą Administracji Publicznej,
- „Klub Integracji Społecznej – Pas Startowy”.

2.10 Współpraca międzynarodowa.

2.10.1 Współpraca z miastem Frankfurt nad Menem

W ramach współpracy z Miastem Frankfurt nad Menem, realizowanej na podstawie "Porozumienia pomiędzy Stołecznym Królewskim Miastem Kraków i Miastem Frankfurt nad Menem o współpracy w dziedzinie pomocy społecznej" z dnia 19 kwietnia 2001 r., w 2004 roku podjęto następujące działania:

1. w dniach 2-5 listopada 2004 r. - wizyta we Frankfurcie delegacji MOPS na konferencji „Projekty socjalne i reforma socjalnego zarządzania”. Na konferencji przedstawione zostały aktualne projekty realizowane przez MOPS - program „Niepełnosprawny w służbie publicznej” – poradnictwo specjalistyczne przy jednoczesnej aktywizacji osób niepełnosprawnych – współfinansowany przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz program „Pomoc prawna osobom doświadczającym przemocy w rodzinie”. Nakreślone zostały płaszczyzny wspólnych działań pod hasłem: „mieszkać”, „pracować” oraz „sztuki”
2. nawiązana została współpraca w zakresie szkoleń pracowników dotyczących języka migowego z Uniwersytetem we Frankfurcie. Planowane jest uczestnictwo pracowników naszego ośrodka we wspólnym projekcie kształcenia z Urzędem ds. szkoleń nauczycieli we Frankfurcie.

2.10.2 Współpraca z miastem Lipsk

W ramach współpracy z miastem Lipsk, realizowanej na podstawie Deklaracji o Współpracy podpisanej w dniu 16 lipca 2002 roku podczas spotkania pt. „Polsko – niemieckie seminarium na temat pracy z osobami niepełnosprawnymi wymagającymi opieki”, przez Urząd Miasta Krakowa i Bildungswerk Sachsen der Deutschen Gesellschaft e.V w 2004 roku realizowano następujące działania:

1. w dniach 5-7 maja 2004 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli Urzędu Miasta Lipska z przedstawicielami MOPS oraz dyrektorem Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1. Zaplanowano przyjazd w październiku 2004r. specjalistów w celu wymiany doświadczeń w zakresie pomocy rodzinie i osobom niepełnosprawnym.
2. od 19 do 22 września 2004 r. – Kierownik Działu Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej MOPS - Pani Barbara Archacka uczestniczyła w Lipsku w spotkaniu studyjnym dotyczącym aktualnej polityki społecznej Unii Europejskiej.
3. W dniach 13 – 16 października 2004 r. odbyło się spotkanie delegacji specjalistów Miasta Lipska. Spotkanie dotyczyło określenia wspólnych obszarów działań w zakresie pomocy społecznej i planów opracowania projektów w ramach współpracy miast partnerskich oraz pozyskiwania funduszy europejskich na realizację wspólnych projektów. Delegacja odwiedziła Zespół Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych nr 1 os. Szkolne 27, Schronisko dla Bezdomnych Kobiet – Caritas ul. Sołtysowska 13c oraz placówkę wsparcia dziennego prowadzoną

przez Fundację ks. Siemaszki - Dzienny Ośrodek Socjo-terapii „U Siemachy” przy ul. Lea. Aktualnie nasz ośrodek przygotowuje zakres tematyczny dalszej współpracy mającej na celu opracowywanie wspólnych projektów unijnych.

4. od 2 do 4 listopada 2004 r. gościła w Krakowie delegacja specjalistów zajmujących się problematyką uzależnień i bezdomności z Lipska. Na spotkaniu przedstawione zostały kierunki działań profilaktycznych i terapeutycznych dotyczących problemu uzależnień, w tym głównie problemu alkoholowego. Delegacja miała w programie wizytę w Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Makuszyńskiego 19, Schronisku dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Sołtysowskiej 13c, Domu Wychodzenia z Bezdomności przy ul. Saskiej 9a oraz Domu Matki i Dziecka przy ul. Żywieckiej 19. Planuje się nawiązanie współpracy w zakresie pomocy bezdomnym.

2.10.3 Zakres pozostałej współpracy.

1. w dniach 7 – 10 października 2004 r. Zastępca Dyrektora ds. Pomocy Niepełnosprawnym MOPS – P. Jolanta Chrzanowska uczestniczyła w sympozjum na temat psychiatrii środowiskowej w Bielefeld.
2. w dniach 21 – 25 kwietnia 2004 r.– P. Jolanta Chrzanowska brała udział w wizycie studyjnej w celu zapoznania się systemem pomocy społecznej w Badenii-Württembergii.
3. od 14- 21 czerwca 2004 r. – dwóch pracowników MOPS uczestniczyło w wyjeździe studyjnym do Gandawy w Belgii dotyczącym problematyki zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W czasie pobytu uczestnicy mieli okazję zapoznać się z rozwiązaniami w tym zakresie stosowanymi w Belgii.

2.11 Konferencje.

W ramach realizacji programu „*Jesteśmy razem*”, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie zorganizował konferencję pn. „*Wspólna sprawa – łączenie działań na rzecz osób chorych psychicznie w Krakowie*”. Konferencja odbyła się dnia 15 listopada 2004, w sali obrad Urzędu Miasta Krakowa. Konferencja finansowana była ze środków Ministerstwa Polityki Społecznej. W konferencji wzięło udział 90 osób reprezentujących m.in. 33 podmioty wspierające osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Podczas konferencji referaty wygłosiło 13 osób, w tym 4 osoby będące pacjentami lub użytkownikami placówek dla osób po przebytych kryzysach psychicznych oraz 9 osób pracujących na rzecz chorych psychicznie - przedstawiciele służby zdrowia, pomocy społecznej, organizacji pozarządowych działających na terenie Krakowa.

Podczas konferencji miała miejsce wystawa prac artystycznych osób z zaburzeniami psychicznymi – obrazów, pocztówek, fotografii, prac rękodzielniczych itp. – udostępnionych w tym celu przez ok. 8 instytucji prowadzących terapię zajęciową dla chorych.

2.12 Współpraca z mediami

Celem upowszechnienia i udostępnienia możliwości korzystania z pomocy oferowanej przez Ośrodek, w 2004 roku na bieżąco przekazywano środkom masowego przekazu informacje dotyczące form świadczonej przez Ośrodek pomocy, zasad jej przyznawania oraz istotnych dla świadczeniobiorców zmianach przepisów. Przekazywane mediom wiadomości zawierały również informacje dotyczące miejsc (filie MOPS oraz działy), w których klienci mogą załatwić konkretną sprawę.

Na podstawie przekazanych materiałów, w prasie ukazywały się komunikaty, informacje oraz artykuły dotyczące pomocy społecznej, w tym również bieżące informacje odnośnie pojawiających się inicjatyw skutkujących dla określonych grup odbiorców powstawaniem uprawnień do korzystania z pomocy społecznej. Efektem prowadzonej współpracy z mediami było min. 178 artykułów i komunikatów dotyczących pomocy społecznej, kilkadziesiąt reportaży telewizyjnych oraz radiowych.

3 DOSKONALENIE ZAWODOWE

Następujące zmiany w obszarze działań podejmowanych przez instytucje pomocy społecznej, zwiększający się zakres zadań oraz kierowanie pomocy do grup społecznych nie znajdujących się wcześniej w kręgu odbiorców pomocy, wiążą się z koniecznością doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej i przygotowania ich do pracy w nowych lub zmienionych rolach.

Konieczność przemodelowania sposobu realizacji zadań stawianych przed pracownikiem socjalnym jest zobowiązaniem, które nakłada ustawa o pomocy społecznej, między innymi wprowadzając pomoc w formie: poradnictwa rodzinnego, terapii rodzinnej, rozszerzając zakres pracy socjalnej, wprowadzając wymóg uzyskania pozytywnej opinii ośrodka pomocy społecznej na temat kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Tabela: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych

		2000	2001	2002	2003	2004
1	Liczba osób, które uczestniczyły w szkoleniach	712	203	234	197	548
2	Liczba osób uczestniczących w specjalizacjach zawodowych (specjalizacja w zawodzie pracownika socjalnego)	31	17	0	17	27
3	Liczba osób podejmujących w porozumieniu z pracodawcą studia wyższe oraz studia podyplomowe	37	35	36	29	40
4	Środki przeznaczone na doskonalenie zawodowe	123.930	47 100	76 295	40 786	54 208

Pomimo trudności finansowych i związanych z tym ograniczeniami środków na szkolenie kadry, zauważalne jest podnoszenie poziomu wykształcenia i przygotowania do pracy osób zatrudnionych w Ośrodku. Wzrasta przede wszystkim liczba osób posiadających wykształcenie wyższe oraz posiadających specjalizacje z zakresu pracy socjalnej lub z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Tabela: wykształcenie pracowników

	2002		2003		2004	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
Wykształcenie pracowników						
1 Wykształcenie wyższe	147	32,5	175	38	179	38
3 Wykształcenie średnie kierunkowe	239	52,8	232	50,3	242	51,3
4 Wykształcenie średnie inne	58	12,8	52	11,3	47	10
5 Wykształcenie inne (zawodowe)	9	2	2	0,4	3	0,7
6 Łącznie pracownicy	453	100	461	100%	471	100%

W zakresie poszczególnych grup tematycznych 548 pracowników uczestniczyło w 2004 roku w 47 szkoleniach, seminariach i konferencjach

Pracownicy MOPS systematycznie podnoszą poziom wykształcenia również poprzez podejmowanie lub kontynuowanie studiów wyższych. Ze wsparcia pracodawcy w postaci urlopu szkolnego w związku z kontynuowaniem nauki na studiach wyższych skorzystało 40 osób, 11 osób korzystało z urlopu szkoleniowego w związku z kontynuowaniem nauki w Szkole Policealnej Pracowników Służb Społecznych (specjalizacja w zawodzie pracownika socjalnego).